CABINETUL DE PARTID
BIBLIOTECA
SIBIU

LUMEA

Nr. 45 (377) — 5 noiembrie 1970

sumar

2 O întîlnire a prieteniei și colaborării frățești

INTERVIURI, CONVORBIRI

16 A. V. BASOV, ambasadorul Uniunii Sovietice la București.
18 ADNAN KURAL, șeful delegației economice turce.

ARTICOLE ȘI CORESPONDENȚE

4 VARȘOVIA. Spre finalizarea negocierilor polono—vest-germane. *Sergiu Verona.*
6 Orientul Apropiat. Dezbaterile din Adunarea Generală. *Rodica Georgescu.*
7 SANTIAGO DE CHILE. Începutul noii guvernări. *Eugen Pop.*
9 „Cei 6" — Marea Britanie : o fază nouă ? *Florica Șelmaru.*
10 Întîlnire cu „ZETO". *Dr. N. S. Stănescu.*
13 LONDRA. La est de Suez și acasă. *Cristian Popișteanu.*
19 ATENA. În pregătirea „micului parlament". *Alexandru Cîmpeanu.*
20 Fenomenul catolicismului protestatar în America Latină. *Anca Voican.*
23 Procesul Manson. File dintr-un dosar absurd. *Felicia Antip.*

14 Declarație cu ocazia celei de-a XXV-a aniversări a Organizației Națiunilor Unite.

12 ÎN CÎTEVA RÎNDURI...

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

26—30 Pravda, Le Monde, Paris Match, L'Unità, Siempre, L'Espresso.

PROFIL

30 MAHMUD FAWZI, primul ministru al R.A.U.

POȘTA REDACȚIEI (31—32)

SĂPTĂMÎNA aceasta România și Iugoslavia, țări socialiste vecine și prietene, se reîntîlnesc în spiritul tradiționalelor și rodnicelor legături frățești : tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut o vizită de prietenie în Iugoslavia, la invitația tovarășului Iosip Broz Tito. Noile convorbiri româno-iugoslave reprezintă o expresie a strînselor relații de prietenie și colaborare, a consultărilor, intrate în practica politică curentă, între conducătorii de partid și de stat ai celor două țări **(pag. 2).**

Se împlinesc 53 de ani de la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, eveniment epocal în istoria omenirii. În ajunul aniversării Marelui Octombrie l-am rugat pe A. V. Basov, ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Uniunii Sovietice în România, să prezinte cititorilor noștri cîteva dintre realizările importante cu care popoarele sovietice întîmpină această mare sărbătoare și, totodată, să evoce dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare multilaterală dintre România și Uniunea Sovietică **(pag. 16).**

Corespondenții și trimișii noștri ne scriu despre cîteva dintre evenimentele politice care țin afișul acestei săptămîni. De la Varșovia, Sergiu Verona relatează despre ultima rundă a tratativelor polono—vest-germane, care urmează să se încheie printr-un tratat de natură a duce la normalizarea relațiilor dintre cele două țări **(pag. 4).** În Chile începe era unei guvernări populare de care chilienii își leagă mari speranțe. Prezent la Santiago de Chile în zilele „transmiterii conducerii", Eugen Pop analizează principalele obiective ale noului guvern condus de Salvador Allende **(pag. 7).** În corespondența sa din Londra, Cristian Popișteanu vă relatează despre noile reconsiderări ale politicii britanice „la est de Suez" **(pag. 13).** Alte aspecte ale politicii britanice sînt trecute în revistă în articolul despre stadiul actual al tratativelor dintre Anglia și Piața comună **(pag. 9).** Din Atena, Alexandru Cîmpeanu schițează un tablou politic în care prind contur „micul parlament" și proiecte de lege anunțate de guvern la începutul anului **(pag. 19).**

Procesul de radicalizare a unei părți a clerului catolic latino-american prezintă trăsături particulare pentru evoluția social-economică a țărilor din America de Sud **(pag .20).**

Reluînd firul straniului proces de la Los Angeles (evocat și în numere anterioare ale revistei), încercăm să reconstituim derutanta imagine a unor grupuri care au împins alienarea de societate pînă la paroxism, pînă la animalic **(pag. 23).**

Santiago de Chile. Demonstrație populară in favoarea noului președinte. (În pag. 7 : corespondența trimisului nostru special despre programul guvernului Allende)

O ÎNTÎLNIRE A PRIETENIEI ȘI COLABORĂRII FRĂȚEȘTI

„Pentru noi, vecinii, care sîntem despărțiți de România doar de apa Dunării, viața și opera lui Nicolae Ceaușescu nu ne sînt necunoscute, precum nu ne sînt necunoscute nici realizările și aspirațiile poporului român în lupta pentru socialism, libertate și dezvoltarea colaborării internaționale, pe baza egalității și neamestecului în treburile interne", arăta Dimce Belavski, membru al Prezidiului Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia, în prefața la volumul „Nicolae Ceaușescu", apărut recent în editura „Medunarodna Politika". Aprecierile elogioase ale autorului acestei prefețe la adresa politicii externe a României, care prin contribuția ei majoră la dezvoltarea colaborării dintre state, „defrișează și lărgește spațiile solidarității și apropierii internaționale, se situează în rîndul acelor țări care se bucură de prestigiu și sînt acceptate ca un partener constructiv pe toate meridianele geografice și politice", precum și înalta prețuire acordată conducătorului partidului și statului român, de a cărui „personalitate și activitate este legat locul remarcabil și deosebit de activ pe care România, ca țară socialistă, îl ocupă astăzi în relațiile internaționale", pot fi întîlnite, de altfel, nu numai în cercurile politice ci și în rîndul celor mai largi pături ale populației iugoslave. Ele explică îndeajuns interesul viu și stima cu care secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al României, Nicolae Ceaușescu, a fost întîmpinat în țara vecină, primirea călduroasă și entuziastă ce i s-a făcut celui mai înalt reprezentant al țării noastre cu prilejul vizitei de prietenie efectuată în zilele de 3 și 4 noiembrie, la invitația tovarășului Iosip Broz Tito, președintele Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, președintele Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia.

Consultările între conducătorii de partid și de stat au devenit acte politice curente în practica relațiilor dintre cele două state socialiste frățești, România și Iugoslavia. Expresie a evoluției rodnice a legăturilor tradiționale de prietenie și colaborare româno-iugoslave, aceste consultări au prilejuit de fiecare dată abordarea, într-un spirit de încredere și respect mutual, a unei game variate de probleme de interes reciproc, identificarea a noi domenii și acțiuni de cooperare, stabilirea unor măsuri practice în interesul ambelor popoare, al cauzei socialismului și păcii.

Conținutul convorbirilor fructuoase purtate în septembrie anul trecut între cei doi președinți, conținut consemnat în comunicatul dat atunci publicității, învederea amplitudinea și perspectivele largi ale dezvoltării continue a relațiilor dintre România și Iugoslavia, țări socialiste vecine. Exprimînd hotărîrea comună „pentru extinderea continuă a colaborării politice, economice, tehnico-științifice și în alte domenii, pentru folosirea unor forme și metode noi, în primul rînd a cooperării în producția industrială, în scopul punerii mai largi în valoare a posibilităților economice ale celor două țări", comunicatul specifica, de asemenea, că, în legătură cu aceasta, s-a convenit ca președinții guvernelor celor două țări să se întîlnească în vederea concretizării acestei colaborări.

Cei doi președinți pe aeroportul Brniki

Dialogul desfășurat în ianuarie 1970, la Belgrad, între tovarășii Ion Gheorghe Maurer și Mitia Ribicici, prilejuind o nouă trecere în revistă a evoluției relațiilor de colaborare multilaterală româno-iugoslavă, evidenția — în acest context — că identificarea posibilităților multiple de dezvoltare a colaborării, valorificarea lor cît mai deplină, lărgirea continuă a cadrului de acțiuni și perfecționarea instrumentelor de cooperare, sînt solicitate, în chip obiectiv, de stadiul actual al relațiilor dintre cele două țări.

Construirea în comun a marelui obiectiv de la Porțile de Fier reprezintă un simbol al relațiilor prietenești, un exemplu de bună vecinătate și înțelegere, o afirmare puternică a principiilor colaborării internaționale pe bază de echitate și egalitate în drepturi.

Intensificarea colaborării româno-iugoslave, schimbul reciproc de valori materiale și spirituale, de experiență, în cele mai diverse sectoare ale construcției socialiste, constituie, în același timp, și o reflectare a progresului remarcabil obținut de cele două țări în domeniile hotărîtoare ale activității umane, ale vastei opere de edificare a orînduirii socialiste.

România, ca țară socialistă, pune în centrul politicii sale externe dezvoltarea multilaterală a colaborării cu toate țările socialiste, și în același timp, își lărgește continuu relațiile sale cu toate statele, fără deosebire de regimul politic și orînduirea lor socială, cu convingerea fermă că prin aceasta își aduce contribuția la adîncirea cooperării și colaborării internaționale, la schimbul de valori materiale și spirituale, la efortul comun al popoarelor spre civilizație și progres, spre încredere și pace internațională. Aspirațiile comune și activitatea României și Iugoslaviei pentru întărirea păcii și securității popoarelor, pe baza respectării principiilor fundamentale ale relațiilor dintre state reprezintă baza trainică pentru o conlucrare și cooperare din ce în ce mai fructuoase pe plan internațional. În acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta la încheierea în-

tîlnirii avute cu președintele Iosip Broz Tito, în septembrie, anul trecut : „Noi apreciem că dezvoltarea relațiilor dintre România și Iugoslavia, colaborarea lor în domeniul problemelor internaționale sînt nu numai în interesul țărilor noastre, dar și în interesul atît al popoarelor din țările socialiste, cît și al tuturor popoarelor din întreaga lume".

Pe fundamentul fructuoasei colaborări româno-iugoslave, pe care viitorul îl prefigurează mereu mai trainic, tezaurul comun — de tradiții și aspirații, de prietenie, de bună vecinătate și strînsă conlucrare — al popoarelor român și iugoslav își apropie noi valori : se evidențiază, astfel, o colaborare statuată pe respectarea cu strictețe a principiilor avantajului mutual, respectului și stimei reciproce, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, respectării independenței și suveranității naționale, solidarității frățești internaționaliste. Este tezaurul comun a două țări prietene, căruia edificarea orînduirii socialiste, ideologia marxist-leninistă, îi conferă capacitatea îmbogățirii sale permanente, îi asigură remarcabile împliniri.

Acesta este și sensul relatărilor și comentariilor apărute în presa iugoslavă cu prilejul proaspetei vizite în R.S.F. Iugoslavia a președintelui Nicolae Ceaușescu. Relevînd semnificația ei majoră, cotidianul „Borba" sublinia, de pildă, în comentariul intitulat „O dezvoltare continuă" : „Se întîmplă foarte rar în viața internațională ca șefii a două state, întîlnindu-se din nou după un an de zile, să poată constata cu satisfacție că tot ceea ce au discutat atunci s-a realizat în practică sau este în curs de realizare, în cele mai bune condiții. Această ocazie o au președinții Ceaușescu și Tito, a căror nouă întîlnire reprezintă și o nouă contribuție la tradiția trainică a schimburilor de păreri și a consultărilor în cele mai importante probleme ale vieții internaționale și ale relațiilor bilaterale". „Ceaușescu și Tito — arăta în continuare același ziar — se întîlnesc într-un moment în care România și Iugoslavia, ca și ei personal, au obținut rezultate excepționale de bogate, remarcate în toată lumea, pe planul activității internaționale, inspirată de un țel esențial — asigurarea păcii, în condițiile unei colaborări mai largi și bazate pe principii de egalitate în Europa și pe celelalte continente... Din acest motiv, este de prisos să se mai accentueze faptul că opinia publică din cele două țări salută cu căldură întîlnirea șefilor lor de state, ale căror relații bilaterale cunosc o dezvoltare dinamică și multilaterală".

Aprecieri elogioase cu privire la România, la conducătorul ei, la semnificația întîlnirii la cel mai înalt nivel româno-iugoslave au fost inserate și în comentariile ziarelor „Politika", „Politika Express", „Oslobodjenje" ca și în alte publicații iugoslave. „Întreaga Românie contemporană cunoaște un intens efort în vederea dezvoltării economice rapide" — se sublinia, de pildă, în ampla corespondență publicată în „Politika". „Nicolae Ceaușescu — se spunea în continuare în corespondență — are, fără îndoială, popularitate în România și în lumea întreagă datorită susținerii politicii bazate pe principiile independenței naționale, egalității în drepturi".

CONVORBIRILE OFICIALE

Marele centru industrial și cultural al Sloveniei, Kranj, împodobit sărbătorește, a făcut tovarășului Nicolae Ceaușescu o entuziastă primire. Împreună cu conducătorul partidului și statului nostru au sosit tovarășii Ilie Verdeț, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, Emil Drăgănescu, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, președintele părții române în Comisia mixtă de colaborare economică româno-iugoslavă, Vasile Vlad, șef de secție la C.C. al P.C.R., Nicolae Ecobescu, adjunct al ministrului afacerilor externe.

În întîmpinare a venit Iosip Broz Tito, președintele Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, președintele Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia. Erau, de asemenea, pe aeroport Stane Dolanț, membru al Biroului Executiv al Prezidiului U.C.I., Dușan Gligorievici, membru al Vecei Executive Federale, președintele părții iugoslave a Comisiei mixte de colaborare economică româno-iugoslavă, Sergei Kraiger, președintele Skupștinei Republicii Socialiste Slovenia, Franț Popit, președintele C.C. al Uniunii Comuniștilor din Slovenia, Stane Kavcici, președintele Vecei Executive a Sloveniei, Iakșa Petrici, adjunct al secretarului de stat pentru afacerile externe.

De-a lungul întregului traseu, spre localitatea Brdo, de lîngă Kranj, unde au fost găzduiți oaspeții români, o mare mulțime de cetățeni, locuitori ai orașului, precum și oameni ai muncii sosiți special din vecinătate, purtînd steguleț românești și iugoslave, buchete de flori au salutat cu căldură și dragoste pe solii poporului român, manifestîndu-și astfel sentimentele de profundă prietenie față de România socialistă și de adîncă stimă față de tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Convorbirile oficiale între Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, și Iosip Broz Tito, președintele Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, președintele Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia, au început în cursul după-amiezii de marți, la palatul rezidențial de la Brdo kod Kranj, continuînd miercuri într-un cadru lărgit. În cadrul convorbirilor s-a făcut o largă trecere în revistă a raporturilor de prietenie și colaborare în continuă dezvoltare dintre cele două țări, s-a efectuat un schimb de păreri cu privire la problemele actuale ale vieții internaționale. Convorbirile s-au desfășurat într-o atmosferă cordială, prietenească, de înțelegere reciprocă.

Marți seara, președintele Iosip Broz Tito a oferit, în saloanele palatului rezidențial de la Brdo kod Kranj, un dineu oficial în cinstea președintelui Nicolae Ceaușescu. Într-o atmosferă caracterizată prin cordialitate, căldură, prietenie, președintele Iosip Broz Tito și președintele Nicolae Ceaușescu au rostit toasturi.

Exprimîndu-și satisfacția pentru prilejul de a saluta pe înaltul oaspete din România prietenă, pentru vizita pe care șeful statului român o face în Iugoslavia, tovarășul Iosip Broz Tito a spus că este foarte mulțumit de convorbirile cu președintele Nicolae Ceaușescu, convorbiri care vor continua în cursul zilei de miercuri, într-un cadru lărgit.

PREȘEDINTELE TITO a subliniat că România și Iugoslavia luptă pentru pace, independență și suveranitate. Cele două țări au puncte de vedere identice în legătură cu principalele probleme internaționale și de aceea și convorbirile dintre reprezentanții lor prezintă întotdeauna o foarte mare importanță. Cele două țări vecine au interesul și posibilitatea să promoveze și să dezvolte și mai mult relațiile bilaterale ; în colaborarea de pînă în prezent, pe plan bilateral, au fost realizate succese importante.

Președintele Tito a subliniat apoi că, în ultimii ani, Iugoslavia și România au obținut în dezvoltarea colaborării succese mai mari decît au fost realizate în decenii întregi. În continuare, președintele Tito a arătat că trebuie perseverat pe această cale, respectiv, să se dezvolte și mai mult schimburile reciproce, cooperarea, precum și colaborarea pe plan internațional.

Arătînd că deși România și Iugoslavia nu sînt țări mari, nici din punct de vedere geografic, nici ca număr de locuitori, dar că ele se bucură de un prestigiu deosebit în lume, președintele Tito a subliniat că acest prestigiu este în continuă creștere, printre altele și pentru faptul că cele două țări sînt hotărîte să-și păstreze independența și să lupte pentru pace între popoare. Cele două țări au de urmat o cale comună.

Mulțumind gazdelor și, în primul rînd tovarășului Tito, pentru invitația de a se întîlni și a face un schimb de păreri asupra stadiului relațiilor dintre România și Iugoslavia, a unor probleme ale vieții internaționale, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU a subliniat că aceste întîlniri și convorbiri au o mare importanță pentru relațiile dintre partidele și popoarele celor două țări, așa cum au o mare importanță și în ceea ce privește desfășurarea evenimentelor internaționale. Sigur, nu sîntem o țară mare, dar nici prea mică și, avînd în vedere că în lume sînt multe țări mici și

O imagine de la călduroasa primire făcută înaltului oaspete român

mijlocii și că toate aceste țări doresc să-și aducă contribuția la instaurarea în relațiile dintre state a principiilor egalității în drepturi și respectului suveranității și independenței naționale, putem spune că sîntem chiar o forță puternică — a reliefat tovarășul Nicolae Ceaușescu. De altfel, anul acesta, la Organizația Națiunilor Unite, aceste țări au dat tonul în ce privește căile de urmat pentru instaurarea păcii și colaborării între popoare. O serie de evenimente demonstrează că fără contribuția activă a țărilor mici și mijlocii — deci și a României și Iugoslaviei — nu se pot găsi soluții de durată în lumea contemporană. De aceea, noi trebuie să căutăm permanent calea de întărire și dezvoltare a colaborării atît în ceea ce privește relațiile economice, tehnico-științifice dintre popoarele noastre, cît și în problemele internaționale.

Subliniind realizările din ultimii ani în această direcție, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că ele se datoresc faptului că „acționăm în calitate de comuniști, de reprezentanți a două popoare stăpîne pe destinele lor, hotărîte să construiască socialismul și comunismul așa cum doresc ele și cum consideră că este corespunzător intereselor lor". În același timp — a arătat vorbitorul — ne preocupăm de dezvoltarea relațiilor cu toate țările socialiste, de întărirea colaborării și unității lor, a unității tuturor forțelor antiimperialiste, de dezvoltarea colaborării cu toate țările, indiferent de orînduire socială. Colaborarea și prietenia dintre țările noastre, dintre noi, au la bază atît interesele celor două popoare, cît și interesele tuturor forțelor progresiste. Mergînd pe acest drum, servim interesele țărilor noastre, ale păcii și socialismului.

■

Marcînd un nou și important moment în evoluția relațiilor româno-iugoslave, o contribuție majoră la adîncirea și diversificarea colaborării multilaterale între cele două țări vecine și prietene, vizita efectuată în R.S.F. Iugoslavia de secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al României, Nicolae Ceaușescu, se înscrie pe coordonatele fundamentale ale politicii externe ale României de dezvoltare a relațiilor frățești cu toate țările socialiste, de întărire a unității și colaborării lor, de dezvoltare a colaborării cu toate țările. Convorbirile purtate cu acest prilej, înregistrînd cu satisfacție succesele importante realizate în cadrul colaborării multilaterale româno-iugoslave, au evidențiat, totodată, hotărîrea comună de a extinde și dezvolta în continuare relațiile bilaterale în interesul reciproc al ambelor țări și popoare, al cauzei generale a socialismului și păcii.

Vital angajate în realizarea unei păci durabile în Europa și în lume, în dezvoltarea unor relații normale de colaborare între toate statele, cele două țări și-au exprimat, încă o dată, prin reprezentanții lor cei mai autorizați, hotărîrea de a-și aduce și în viitor contribuția activă la crearea unui climat internațional de destindere, înțelegere și colaborare, la înfăptuirea pe continentul nostru a unei reale securități, care să asigure plenar dezvoltarea pașnică a fiecărui stat, dezvoltarea schimburilor dintre țări pe multiple planuri, a cooperării și colaborării reciproce. În acest sens, prin rezultatele sale, întîlnirea din zilele de 3 și 4 noiembrie dintre președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Iosip Broz Tito slujește atît dezvoltării relațiilor de prietenie, conlucrare și cooperare româno-iugoslave, cît și întăririi unității și coeziunii țărilor socialiste, intereselor păcii și înțelegerii dintre toate statele lumii.

Corespondență din Varșovia de la Sergiu Verona

Spre finalizarea negocierilor polono – vest-germane

A șaptea rundă a dialogului polono—vest-german se desfășoară începînd de marți la Varșovia. Zece luni de tratative laborioase, urmărite cu atenție de opinia publică, desfășurate succesiv la Varșovia și Bonn urmează să fie încununate zilele acestea prin parafarea unui tratat care să favorizeze — la un sfert de secol de la terminarea ultimului război mondial — normalizarea relațiilor dintre cele două țări.

Un astfel de tratat, intervenit la relativ scurt timp după semnarea tratatului sovieto—vest-german, reprezintă, firește, un pas de mare însemnătate în climatul politic european, însemnînd o contribuție la statornicirea unor raporturi bazate pe înțelegere reciprocă și cooperare multilaterală.

Convorbirile de la Varșovia, începute marți dimineața în Palatul Ministerului de externe, se desfășoară la nivelul miniștrilor de externe ai celor două țări, fapt considerat de observatori ca un element de natură să faciliteze obiectivul urmărit. De altfel, Walter Scheel este primul ministru de externe vest-german care vizitează Polonia de la terminarea războiului.

Numerosul grup de ziariști și trimiși speciali ai agențiilor de presă, posturilor de radio și televiziune aflați în capitala poloneză — peste 300 — sînt informați asupra principalelor date ale dialogului polono—vest-german. Luni seara, la scurt timp înaintea sosirii ministrului de externe al R.F.G., a avut loc o conferință de presă în cadrul căreia directorul Departamentului presei din Ministerul afacerilor externe, Roman Poleszczuk, a precizat că negocierile de la Varșovia care au drept obiectiv încheierea unui tratat au la origine declarația făcută la 17 mai 1969 de către Wladislaw Gomulka, prim-secretar al C.C. al P.M.U.P., propunînd negocieri în problema frontierelor. „În felul acesta — punctul de plecare al negocierilor a fost și rămîne necesitatea unei recunoașteri definitive a frontierelor de vest ale Poloniei. Pe această bază poate avea loc o normalizare a relațiilor între cele două țări".

Ulterior — pînă la ora cînd transmit aceste rînduri — au mai avut loc conferințe de presă ținute de purtătorii de cuvînt polonez și vest-german, care au constituit de fapt o expunere detaliată a intervențiilor conducătorilor celor două delegații. Ministrul de externe polonez Jedrychowski, gazda acestei reuniuni, declara în cursul primei sale întrevederi cu ministrul de externe Scheel: „Opinia publică internațională își exprimă speranța că, de rezultatele convorbirilor vor depinde nu numai perspectivele normalizării relațiilor reciproce dintre R.P. Polonă și R.F. a Germaniei, dar, totodată — și nu în mică măsură — perspectivele relațiilor internaționale pe continentul european".

Ministrul de externe Walter Scheel a arătat, la rîndul său, că „guvernul federal consideră dezvoltarea unor relații normale și bune între popoarele german și polonez o sarcină demnă de mari eforturi, întrucît soluționarea ei are o importanță esențială nu numai pentru cele două popoare, dar și pentru viitorul Europei".

Această dimensiune europeană a viitorului tratat rezultă nu numai din considerente de ordin istoric, ci, în aceeași măsură, de ordin actual. Încheierea cu succes a negocierilor nu ar întoarce doar o pagină neagră a memoriei europene, dar ar facilita noi progrese în dialogul intereuropean. O reglementare trainică, prin cooperare, înțelegere, realism, corespunde intereselor tuturor popoarelor europene.

Problema frontierei Oder-Neisse, a recunoașterii acesteia, s-a dovedit a fi un element fundamental al acestei reglementări. Numeroase documente internaționale consacrate situației de după cel de al doilea război mondial au fixat această frontieră drept frontieră inalienabilă a statului polonez. Cu 20 de ani în urmă, Republica Democrată Germană a recunoscut frontiera de pe Oder și Neisse ca frontieră definitivă și inviolabilă a Poloniei. Prin tratatul ce va fi semnat, Republica Federală a Germaniei urmează să-și precizeze poziția în sensul recunoașterii acestei frontiere. Partea poloneză a subliniat pe tot parcursul negocierilor că nu poate exista nici un fel de echivoc în această privință.

De partea vest-germană s-au înmulțit, în ultima vreme, declarațiile care consemnează recunoașterea frontierei Oder-Neisse. Săptămînalul „Stern" a

publicat interviul ministrului de externe Scheel, care afirma: „Linia Oder-Neisse va fi garantată ca frontieră occidentală a Poloniei atîta timp cît va exista R. F. a Germaniei". Nu este singura declarație în această privință. Personalități oficiale din R.F.G. au afirmat cu multă pregnanță faptul că guvernul R. F. a Germaniei recunoaște dreptul Poloniei de a trăi în granițe sigure, recunoscînd linia Oder-Neisse drept frontiera de vest a țării. În programul P.S.D. vest-german această chestiune figura la un loc de frunte. În cartea sa despre politica europeană, cancelarul Brandt consemna: „Reconcilierea cu Polonia este pentru noi o datorie morală și politică. Această reconciliere implică nu numai abandonarea oricărei idei de forță, dar și conștiința că este de nepermis să mai existe orice germen pentru viitoare litigii".

Presa din cele două țări comentează în mod amplu evenimentul care se desfășoară la Varșovia. Televiziunea poloneză saluta recent într-un comentariu începerea dialogului dintre cele două țări subliniind că poziția poloneză nu a suferit nici o schimbare și că primul articol al acordului va ține seama de caracterul intangibil și definitiv al frontierei poloneze de pe Oder și Neisse. Numeroase ziare care apar aci au relevat însemnătatea pe care un tratat polono—vest-german îl poate avea pentru ansamblul evoluției europene. În egală măsură, unele ziare vest-germane reliefează cursul pozitiv al negocierilor. „Acest tratat, scrie «Neue Ruhr Zeitung», va pune un punct final catastrofei războiului hitlerist..."

Comentatorii se întreabă dacă au fost înlăturate toate dificultățile, referindu-se îndeosebi la obstacolele pe care le ridică în calea normalizării dintre cele două țări opoziția vest-germană. Ca și în cazul semnării tratatului sovieto—vest-german, partidul U.C.D.—U.C.S. a refuzat să trimită un observator la Varșovia, declanșînd în schimb un violent atac împotriva cabinetului Brandt. Declarațiile creștin-democraților reflectă poziții contrare evoluției normale a raporturilor dintre cele două țări, și în general a politicii R.F.G. față de țările socialiste.

Noul tratat, despre care se afirmă în cercurile informate că va cuprinde un preambul și patru articole, va consemna — în afara frontierei Oder-Neisse — o angajare a celor două părți de a renunța la folosirea forței și la amenințarea cu forța pentru reglementarea problemelor bilaterale, normalizarea raporturilor reciproce și inviolabilitatea altor acorduri încheiate anterior de cele două țări, cu terțe părți.

Programul convorbirilor este foarte încărcat. Discuțiile au loc în reuniuni plenare ale delegațiilor numărînd fiecare cîte 12 membri, la dejunuri de lucru, în comisii, cît și în întrevederi particulare ale celor doi miniștri. Ritmul de lucru corespunde dorinței părților de a ajunge la un rezultat cît mai grabnic în reglementarea acestei probleme, atît de ample și complexe. Se apreciază în mod unanim că încheierea tratatului ar reprezenta un prim moment, după care ar urma și alte măsuri care să stimuleze procesul de normalizare a relațiilor — politice, economice etc. — dintre R. P. Polonă și R.F. a Germaniei.

În acest moment există încă unele incertitudini în ceea ce privește evoluția în timp a tratativelor. Se afirmă aici că ele s-ar putea prelungi și în săptămîna următoare. Această prelungire ar fi legată de o eventuală călătorie a lui Scheel la Bonn pentru a obține un acord final al cabinetului. Aceeași deplasare i-ar permite titularului diplomației vest-germane să inaugureze o dezbatere a Bundestagului în problemele de politică externă și să participe la importantul scrutin electoral care are loc duminică în landul Hessa. Dacă aceste elemente se confirmă, convorbirile ar urma să fie reluate luni.

Varșovia, 4 noiembrie

Întîlnire între miniștrii de externe ai celor două țări.

reflector

ALEGERILE „MID-TERM"

La ora închiderii ediției noastre nu sînt cunoscute încă rezultatele definitive ale alegerilor din Statele Unite. Datele de care dispunem indică menținerea majorității democrate atît în Senat cît și în Camera Reprezentanților și dobîndirea majorității de către democrați în corpul guvernatorilor.

Dintre cele 100 de locuri din Senat, 54 vor aparține democraților, 44 republicanilor și două unor candidați independenți. (Pînă acum democrații dispuneau de 57 de mandate iar republicanii de 43). În Camera Reprezentanților (435 de locuri) unde democrații dețineau o majoritate măsurată în 28 de mandate, se pare că partidul de opoziție își va întări și mai mult pozițiile. Rezultatele de care dispunem indică 178 de mandate republicane și 252 de mandate democrate, dintre care 10 obținute în circumscripții controlate anterior de republicani. Pînă la alegerile de la 3 noiembrie, cele 50 de state ale S.U.A. erau guvernate de 32 de republicani și de 18 democrați. Noul raport de forțe este 20 de republicani și 30 de democrați.

Cei doi senatori care nu aparțin nici partidului democrat nici partidului republican sînt James Buckley, care a candidat în statul New York pe o listă a partidului conservator, și Harry Byrd, reales ca „independent" în statul Virginia, pe care îl reprezentase pînă acum în Congres ca democrat. Ambele locuri pot fi considerate ca fiind cîștigate în fapt de partidul republican, date fiind vederile conservatoare ale celor doi senatori. Astfel, republicanii și-au redus handicapul în Senat, realizînd parțial obiectivul major urmărit de președintele Nixon în recenta campanie electorală.

Nelson Rockefeller a izbutit să rămînă guvernator al statului New York, învingîndu-l pe candidatul democrat Arthur Goldberg. În schimb, fratele lui Nelson, Winthrop Rockefeller, a pierdut postul de guvernator al statului Arkansas în favoarea unui democrat puțin cunoscut, Dale Bumpers. În California, fostul actor de cinema Ronald Reagan (republican) și-a păstrat locul de guvernator, dar alt fost actor de film, George Murphy (democrat), și-a pierdut mandatul în Senat în favoarea lui George Tunney, fiul fostului campion mondial de box. Edward Kennedy a fost reales senator de Massachusetts cu o majoritate impresionantă. O victorie semnificativă a obținut, la Chicago, Adlai Stevenson III, fiul fostului candidat la președinția S.U.A., care l-a învins pe senatorul republican de Illinois, Ralph Tyler Smith. Așa cum se prevedea, senatorii democrați Albert Gore și Thomas Dodd și-au pierdut mandatele. Personalitățile proeminente ale partidului democrat — Hubert Humphrey, Mike Mansfield, Edward Muskie — și-au menținut fără dificultate mandatele senatoriale. La capătul celălalt al spectrului politic, George Wallace, din nou pe o listă democrată, a fost ales guvernator al statului Alabama. Liderul republican al Senatului, Hugh Scott, a obținut, așa cum era și de așteptat, al treilea mandat de senator.

ORIENTUL APROPIAT

Dezbaterile din Adunarea Generală

Începută la 26 octombrie, la cererea R.A.U., examinarea problemei Orientului Apropiat în Adunarea Generală a actualei sesiuni a O.N.U. s-a încheiat după o săptămînă de dezbateri. În centrul discuţiilor au stat două proiecte de rezoluţii, prezentate — una de grupul ţărilor afro-asiatice, cealaltă de Statele Unite. Nici una dintre ele însă nu pare susceptibilă să întrunească majoritatea necesară de două treimi.

Primul proiect, depus de 15 ţări africane şi asiatice — la care s-a raliat Iugoslavia, cere aplicarea rezoluţiei Consiliului de Securitate din 22 noiembrie 1967 privind reglementarea paşnică a conflictului. Subliniind „inadmisibilitatea însuşirii de teritorii prin război", proiectul apelează la părţile direct interesate ca acestea „să reia neîntîrziat contactele cu reprezentantul special al secretarului general, în vederea aplicării rezoluţiei 242 în totalitatea ei" şi propune prelungirea termenului de încetarea focului de-a lungul Canalului de Suez cu încă două luni. Elementul nou al proiectului intervine în punctul în care se evidenţiază că „respectarea fără rezerve a drepturilor inalienabile ale poporului arab palestinian este o condiţie prealabilă stabilirii unei păci juste şi durabile în Orientul Apropiat". Într-adevăr, după cum se ştie, rezoluţia Consiliului de Securitate din noiembrie 1967 evocă doar „problema refugiaţilor palestinieni", apreciind că se cere o soluţie echitabilă şi umanitară. Proiectul afro-asiatic roagă totodată Consiliul de Securitate ca „în cazul în care va fi nevoie, să ia măsuri pentru asigurarea aplicării rezoluţiei sale".

După începerea dezbaterilor din Adunarea Generală, diplomaţia americană a pregătit şi prezentat un contraproiect care reafirmă validitatea textului rezoluţiei din noiembrie 1967, preconizează reluarea misiunii Jarring în condiţiile adoptării de măsuri care să creeze un „climat de încredere" şi propune prelungirea acordului de încetarea focului cu cel puţin trei luni.

Pe marginea acestor două proiecte de rezoluţie au luat cuvîntul numeroşi delegaţi. Ambasadorul Statelor Unite, Charles Yost, a exprimat opoziţia fermă a ţării sale faţă de adoptarea de către Adunarea Generală a unor rezoluţii care „să completeze, să interpreteze sau să detaşeze doar unele elemente din rezoluţia Consiliului de Securitate, al cărei echilibru a fost cu grijă asigurat după lungi şi laborioase negocieri". Pe aceeaşi linie, ministrul de externe al Israelului, Abba Eban, arăta că proiectul de rezoluţie al grupului afro-asiatic „primejduieşte echilibrul extrem de precar al prevederilor rezoluţiei 242 printr-o falsă interpretare a conţinutului său şi printr-o evidenţiere a unora dintre elementele sale în detrimentul altora". Uzînd de dreptul de replică, reprezentantul R.A.U., El Zayyat, exprimîndu-şi adeziunea totală faţă de proiectul afro-asiatic, a susţinut dreptul Adunării Generale de a recomanda o anumită linie de conduită Consiliului de Securitate. La rîndul său, reprezentantul Uniunii Sovietice, Iakov Malik, arăta că „proiectul de rezoluţie prezentat de reprezentantul S.U.A. urmăreşte să continue tergiversarea reglementării politice pe cale paşnică în Orientul Apropiat", şi că distrage atenţia de la conţinutul propriu-zis al rezoluţiei Consiliului de Securitate şi anume necesitatea de a fi pusă integral în aplicare, inclusiv retragerea trupelor israeliene din teritoriile arabe ocupate.

În majoritatea lor, delegaţii care au luat cuvîntul şi-au exprimat îngrijorarea faţă de perpetuarea situaţiei de criză din zonă, pronunţîndu-se pentru recurgerea la mijloace paşnice în rezolvarea conflictului, pentru reactivarea misiunii Jarring. Reafirmînd sprijinul Franţei faţă de misiunea mediatorului Jarring, ca şi necesitatea găsirii unei soluţii unanim acceptabile de către părţile interesate avînd garanţia O.N.U., ambasadorul Kosciusko Morizet a cerut Adunării Generale „să-şi facă auzită vocea" în vederea aplicării rezoluţiei 242. „Asupra acestui punct — sublinia reprezentantul francez — trebuie exercitată presiunea morală a Adunării noastre şi — dacă este nevoie — o nouă acţiune a Consiliului de Securitate în lumina învăţămintelor pe care le tragem ca urmare a dificultăţilor întîlnite."

Intervenţia reprezentantului Marii Britanii, Sir Colin Crowe — viu comentată de observatori în sensul că ea ar putea reprezenta o etapă importantă nu numai în lucrările Adunării Generale dar şi în eforturile menite să reactiveze misiunea Jarring — reia în ansamblu termenii rezoluţiei din noiembrie 1967, subliniind necesitatea ca Israelul şi ţările arabe să iniţieze tratative pentru o „tranzacţie-pachet" în Orientul Apropiat, care să implice atît angajamentul părţilor de a respecta pacea cît şi retragerea trupelor israeliene de pe teritoriile ocupate. Această tranzacţie, „cuprinsă într-un acord sau în mai multe acorduri care să angajeze toate părţile", ar urma să fie aprobată de Consiliul de Securitate şi supravegheată de personal al O.N.U. Intervenţia delegatului britanic reia în esenţă ideile exprimate zilele trecute de ministrul de externe Sir Alec Douglas-Home, privind condi-

Iordania: DUPĂ FORMAREA NOULUI GUVERN

Al treilea guvern din ultimele şase săptămîni a fost format în Iordania, la sfîrşitul lunii trecute, cînd regele Hussein a desemnat în funcţia de prim-ministru pe Washi Tall, acceptînd demisia guvernului condus de Ahmed Toukan. Printr-un decret al regelui, fostul premier a fost numit ministru al palatului regal.

Guvernul condus de Washi Tall (noul premier ocupă şi postul de ministru al apărării, este în vîrstă de 50 de ani şi a mai fost în patru rînduri prim-ministru), este compus din 17 miniştri (cu patru mai mulţi decît cel precedent), printre ei aflîndu-se doar doi militari care conduc ministerele de interne şi respectiv informaţii şi cultură. În majoritatea lor, personalităţile care intră în componenţa guvernului deţin, pentru prima oară, un portofoliu ministerial.

Regele Hussein a adresat premierului Washi Tall un mesaj în care au fost fixate obiectivele guvernului pe care-l conduce: aplicarea acordurilor de la Cairo şi Amman încheiate între autorităţile iordaniene şi organizaţiile rezistenţei palestiniene; stabilirea între cele două părţi a unor relaţii fondate pe încredere mutuală şi cooperare: înlăturarea urmărilor conflictului din 1967; consolidarea unităţii naţionale, întărirea organismelor oficiale, dintre care o parte urmează să fie reorganizate; aplicarea planurilor de modernizare şi dezvoltare a economiei naţionale; întărirea forţelor armate etc. De altfel, imediat după investirea sa, într-un interviu acordat agenţiei M.E.N., noul premier iordanian s-a referit şi el la aceste obiective; „Vom acorda prioritate aplicării acordurilor de la Cairo atît în litera cît şi în spiritul lor şi vom merge chiar dincolo de aceste acorduri, într-un spirit de cooperare cu organizaţiile palestiniene de rezistenţă".

În cursul acestei săptămîni, liderul palestinian Yasser Arafat va pleca la Cairo pentru a asista la ceremoniile prilejuite de cea de-a 40-a zi de la moartea lui Nasser. După cum a declarat într-un interviu, cu acest prilej Arafat va purta convorbiri cu oficialităţile egiptene asupra ultimului acord iordaniano-palestinian şi totodată va prezenta poziţia palestinienilor faţă de guvernul iordanian condus de Washi Tall. De altfel şi noul premier a anunţat că în viitor va merge în R.A.U., vizită care va reflecta intenţiile guvernului său de a stabili „relaţii concrete şi clare cu toate ţările arabe şi în special cu R.A.U." După cum s-a anunţat recent, noul prim-ministru a promis eliberarea tuturor persoanelor arestate de forţele iordaniene în timpul evenimentelor din luna trecută.

D. C.

țiile unei reglementări a crizei din Orientul Apropiat — prima luare de poziție detaliată a guvernului conservator în această problemă de la venirea sa la putere în iunie trecut. Nu ar fi vorba de „o nouă inițiativă britanică", s-a arătat la Foreign Office, ci de sugestii bazate pe rezoluția Consiliului de Securitate din noiembrie 1967.

In ultima zi a dezbaterilor din Adunarea Generală a luat cuvîntul și reprezentantul permanent al României la Națiunile Unite, ambasadorul Gheorghe Diaconescu. Exprimînd îngrijorarea față de persistența în Orientul Apropiat a unui primejdios focar de încordare și reafirmînd poziția României privind necesitatea reglementării conflictului din zonă exclusiv pe baza unei soluții politice, pașnice, acceptabilă pentru toate părțile interesate și care să respecte interesele legitime ale tuturor popoarelor care trăiesc în această parte a lumii, reprezentantul țării noastre sublinia: „România apreciază că principala răspundere pentru reglementarea problemelor din Orientul Apropiat revine statelor care trăiesc în această regiune, direct interesate în edificarea unui climat de încredere și pace care să le permită să-și consacre integral eforturile progresului lor economic și social. În același timp, credem că celelalte state membre ale comunității internaționale, Organizația Națiunilor Unite, pot și trebuie, prin acțiunile lor, să contribuie la înlesnirea soluționării pașnice a situației din Orientul Apropiat, la crearea condițiilor pentru trecerea practică și fără întîrziere la aplicarea rezoluției 242 a Consiliului de Securitate."

Pentru depășirea situației create de faptul că nici unul din proiectele avansate nu aveau șanse de a întruni votul de două treimi, la O.N.U. au început intense consultări diplomatice. Astfel, 20 de țări latino-americane au prezentat un nou proiect de rezoluție care prevede, în esență, exprimarea de către Adunarea Generală a sprijinului său fără rezerve față de rezoluția 242 și afirmă necesitatea ca aceasta să fie aplicată de urgență în toate dispozițiile sale. Se cere, totodată, ca părțile direct interesate să reia contactele cu Jarring, precum și prelungirea cu cel puțin trei luni a acordului de încetare a focului. Paralel, reprezentantul Franței și cel al Nigeriei au venit separat cu o serie de amendamente la proiectul afro-asiatic. Textul nigerian reafirmă inadmisibilitatea cuceririi de teritorii prin forță, ca și faptul că stabilirea păcii trebuie să aibă la bază respectul suveranității, integrității teritoriale și politicii independente a fiecărui stat din regiune. Se cere, de asemenea, recunoașterea drepturilor poporului palestinian ca un element indispensabil pentru instaurarea unei păci juste și durabile. În concluzie, proiectul cere aplicarea urgentă a rezoluției Consiliului de Securitate, invită părțile aflate în cauză să reia contactele cu Jarring în vederea îndeplinirii misiunii acestuia și apelează la statele direct implicate să respecte încetarea focului pe o nouă perioadă de trei luni.

La ora închiderii ediției, consultările la O.N.U. continuă.

Rodica GEORGESCU

Corespondență din Santiago de Chile de la trimisul nostru Eugen Pop

Începutul noii guvernări

Prima reuniune a noului cabinet chilian. În imagine se văd, de la stînga la dreapta: președintele Salvador Allende, Jaime Suarez, secretar general al guvernului (socialist), Humberto Martones, ministrul terenurilor (social-democrat), José Oyarce, ministrul muncii (comunist), Oscar Jimenez, ministrul sănătății (social-democrat), Carlos Cortes, ministrul locuințelor (socialist)

Cînd această scrisoare din Santiago de Chile va ajunge la cititorii revistei noastre, ei vor fi cunoscut, de acum, din ziarele de miercuri, desfășurarea ceremonialului și a festivităților de mare rezonanță populară care au marcat evenimentul denumit de chilieni, în termeni tradiționali, „La transmisión del mando" (transmiterea conducerii). Pregătirile începuseră cu cîteva zile mai înainte. La posturile de radioteleviziune, Eduardo Frei a prezentat un bilanț al fostei guvernări, încheindu-l cu urări de succes deplin pentru noul președinte, iar doctor Salvador Allende a schițat — la o conferință de presă — cadrul preocupărilor noului guvern, a cărui componență este cunoscută de vineri seara. La 3 noiembrie, după predarea însemnelor puterii supreme de către Eduardo Frei lui dr. Salvador Allende, urmată de numirea oficială a miniștrilor de către noul președinte, începe guvernarea „Unității Populare". „O dată trecut momentul festivităților, scria ziarul «El Siglo», va urma, și este firesc să urmeze, momentul îndeplinirii marilor sarcini,... realizarea lor printr-o muncă neobosită, cu responsabilitate și satisfacție".

Țelurile principale pe care și le-a propus „Unitatea Populară" — modificarea structurală a realităților economice și sociale din Chile — devin, astfel, după 3 noiembrie, obiective ale politicii guvernamentale. Pe prim plan apar proiectele unor noi direcționări ale activităților economice. Pe baza programului „Unității Populare" o comisie tehnică a U.P., condusă de profesorul universitar Pedro Vuscovici, în prezent în funcția de ministru al economiei, a elaborat, în ultimele săptămîni, documentația necesară în vederea concretizării măsurilor pe care le va lua guvernul pentru reorientarea politicii economice. Jaloanele ei principale sînt cunoscute, iar în ultima săptămînă s-au făcut o serie de referiri în legătură cu cadrul preocupărilor imediate și de perspectivă. La un forum pe teme economice, care a avut loc la universitatea din Santiago de Chile, Pedro Vuscovici a expus cîteva considerații în legătură cu posibilitățile de lărgire și de diversificare a producției industriale, condiție obligatorie pentru modernizarea, pe scară mai largă a economiei chiliene, pentru folosirea mai eficientă a potențialului material și uman al țării. „Cum se vor asigura resursele financiare necesare?" — a fost întrebat Vuscovici, știindu-se că, și în Chile, ca și într-o serie de alte țări latino-americane, insuficiența capitalurilor naționale reprezintă o frînă serioasă pentru emanciparea economică. Debitul investițiilor va crește, explica Vuscovici, în primul rînd prin recuperarea — pe calea naționalizării societăților monopoliste — a unor importante capitaluri, care fie că s-au scurs din

țară sub formă de profituri ale grupurilor economice străine, fie că au luat destinații necorespunzătoare intereselor naționale. Se preconizează, totodată, restrîngerea — prin mecanismele planificării și ale creditului — a sectoarelor hipertrofiate, destinate producției articolelor de lux, și stimularea ramurilor cu profil agro-alimentar, prin aceasta urmărindu-se atît satisfacerea pe scară mai largă a consumului intern (actualmente acoperit, în bună măsură, cu importuri care înghit mari cantități de devize), cît și comercializarea pe piața internațională a unor sortimente de produse pentru fabricarea cărora există mari resurse nevalorificate. Sînt proiecte vizînd creșterea capacității de finanțare a economiei, care pornesc de la analiza efectelor exploatării unor mari bogății naționale de către monopolurile imperialiste și de la constatarea insuficientei preocupări față de industria de prelucrare a unor importante avuții naturale, în speță ale subsolului. (Economiștii chilieni au calculat că, în ultimii 50 de ani, la o investiție inițială de 3,5 milioane dolari, monopolurile nord-americane din industria extracției de cupru din Chile au realizat profituri în valoare de 5 miliarde dolari. Beneficiile exportate, numai în perioada 1955-1966, s-au ridicat la 390 milioane dolari. Cît privește cealaltă sursă de acumulare indicată, ea are în vedere reducerea cantității de valută cheltuită pentru importul agro-alimentar, care — după datele oficiale — se cifrează anual la 150-160 milioane de dolari.

Care vor fi, în cadrul strategic al mutațiilor structurale din economie, preocupările din viitorul apropiat? Am avut o discuție pe această temă cu un reputat economist chilian, **Sergio Ramos,** directorul adjunct al Centrului de studii sociologice. Inițierea transformărilor în structura proprietății, ne spunea Ramos, și stimularea activităților economice în general vor urmări, în perioada imediat următoare, corelarea acestor transformări cu măsuri care, pe plan social, să contribuie la combaterea inflației și la reducerea șomajului. Soluționarea treptată a nevoilor sociale reprezintă una din marile probleme care se ridică în fața viitorului guvern. Chile este o țară unde 90 la sută din populația activă — mai mult de 2,9 milioane de persoane — o reprezintă oamenii muncii. Din statisticile pe care ni le-a prezentat Sergio Ramos, reiese o mare inegalitate în repartizarea venitului național. În timp ce 1 la sută din populație își însușește 10 la sută din venitul național, iar o categorie reprezentînd 5 la sută obține 27 la sută din aceste venituri, jumătate din populație beneficiază doar de 17 la sută. Deși anual salariile au fost rectificate, în funcție de creșterea prețurilor, majorările respective n-au atenuat consecințele procesului inflaționist asupra nivelului de trai. La această situație se adaugă numărul relativ foarte ridicat al șomerilor (circa 300 000, a spus Salvador Allende la conferința de presă din 29 octombrie). Despre perspectivele reducerii șomajului ne-a vorbit **Luis Figueroa,** președintele Centralei unice a oamenilor muncii din Chile. Incorporarea șomerilor în producție, spunea Figueroa, este o problemă de cea mai mare urgență, a cărei soluționare trebuie privită în interdependență cu unele din obiectivele economice formulate de «Unitatea Populară». Se pot avea în vedere trei căi pentru reducerea șomajului: stimularea programului de construcții ar micșora sensibil numărul șomerilor și în alte sectoare ale industriei (ciment, oțel, prefabricate) care deservesc acest sector; o altă cale, opina Figueroa, o reprezintă proiectele de lucrări publice, mai ales în regiunile secetoase din nordul țării. Interlocutorul nostru s-a referit la necesitatea extinderii lucrărilor de irigație și la protejarea solului arabil prin împăduriri; cea de-a treia cale implică folosirea capacităților industriale neutilizate (în Chile, la fel ca într-o serie de alte țări în curs de dezvoltare, unde puterea de cumpărare a populației este limitată de menținerea unor prețuri ridicate la produsele realizate și comercializate de firmele monopoliste, acestea lucrează doar cu o parte din potențialul instalat). În afară de industria extracției de cupru, spunea interlocutorul nostru, există, de asemenea, întreprinderi care folosesc doar jumătate din capacitatea lor de producție. Utilizarea integrală a acestora oferă posibilitatea îmbinării intereselor generale pentru sporirea productivității cu folosirea din plin a forței de muncă. Figueroa menționa că este posibil ca în 1971 numărul șomerilor să fie redus cu 100 000.

Malformațiile condițiilor sociale sînt în strînsă legătură și cu faptul că, în economia chiliană, coexistă sectoare și întreprinderi înzestrate cu tehnica cea mai modernă alături de expresii flagrante ale fenomenelor subdezvoltării. Condițiile sociale ale majorității țărănimii nu pot fi despărțite de relațiile de proprietate extrem de anacronice din agricultură. Imprimarea unui ritm mai rapid al reformei agrare și modernizarea producției din acest sector reprezintă capete de afiș ale programului „Unității Populare". Se prevede, ne spunea Sergio Ramos, ca în 1971 să fie împroprietărite 50 000 de familii.

La conferința sa de presă din 29 octombrie, dr. Salvador Allende a expus motivarea socială a unora din principalele obiective programatice ale economiei. „Reglementările din sfera capitalului străin și național, spunea dr. Salvador Allende, au o justificare socială bine definită. Naționalizările sînt dictate de necesitatea unor noi surse de lucru și asigurarea folosirii brațelor de muncă, utilizarea excedentelor pe care le generează economia națională și care, din nefericire, nu sînt destinate progresului țării, ci sînt folosite în avantajul grupurilor minoritare naționale și al unor puternice grupuri internaționale".

Schițarea politicii viitorului guvern include și precizări importante atît cu privire la poziția chiliană în raporturile interamericane, cu referiri exprese la O.S.A., cît și în legătură cu relațiile externe privite în ansamblul lor. Care va fi poziția Republicii Chile la Organizația Statelor Americane? „Vom promova la O.S.A., spunea Salvador Allende, concepția politicii internaționale a guvernului popular, neliniștea noastră în legătură cu destinul popoarelor latino-americane. Vom arăta din nou și vom repeta că America Latină — un continent cu potențial bogat — trăiește drama unei realități în care 80 la sută din populație este subalimentată, că are 18 000 000 analfabeți și semianalfabeți și 11 000 000 de șomeri totali și parțiali, că lipsesc 17 000 000 de locuințe și că — situație aproape de necrezut — sînt încă oameni care nu cunosc moneda ca mijloc de schimb. Cît privește faptul dacă vom cere aprobarea O.S.A. pentru a stabili relații cu Cuba, pot s-o afirm că nu vom cere. Acesta este un drept al Republicii Chile, pe care îl vom exercita cu demnitatea corespunzătoare unei țări suverane. Trebuie să amintesc, a adăugat Allende, în această ordine de idei, că Mexicul are relații cu Cuba în pofida opiniei O.S.A." Expunînd principiile generale ale politicii externe chiliene, dr. Allende a declarat că guvernul său „va menține relațiile cele mai cordiale cu toate țările lumii, ori care ar fi orientarea lor. Sîntem partizani ai autodeterminării și neintervenției."

■

La data de 3 noiembrie, vechiul palat din Plaza Bulnes își deschide porțile în fața noului președinte, ziarele amintind în preajma acestui eveniment declarația lui Salvador Allende că «va intra în „La Moneda" cu poporul.» Înainte de 3 noiembrie a avut loc o ședință a miniștrilor din viitorul cabinet, la reședința particulară a lui Salvador Allende. A doua ședință va avea loc, foarte curînd, în „La Moneda."

Au venit, deci, zilele guvernării populare de care sînt legate marile speranțe și aspirații ale chilienilor.

Santiago de Chile, 3 noiembrie.

Președintele Allende a dat publicității la 30 octombrie următoarea listă a noului guvern (miniștrii sînt enumerați în funcție de partidele din care fac parte).

Partidul socialist

— secretar general al guvernului (ministru fără portofoliu): Jaime Suarez
— ministru de interne: José Toha
— ministru al afacerilor externe: Clodomiro Almeyda
— ministru al locuințelor: Carlos Cortes

Partidul comunist

— ministru de finanțe: Americo Zorilla
— ministru al lucrărilor publice: Pascual Barraza
— ministru al muncii: José Oyarce

Partidul radical

— ministru al minelor: Orlando Cantuarias
— ministru al apărării: Alejandro Rios Valdivia
— ministru al educației: Mario Astorga

Mișcarea de acțiune populară unitară

— ministru al agriculturii: Jacques Chonchol

Partidul social-democrat

— ministru al sănătății: Oscar Jimenez Pinochet
— ministru al terenurilor: Humberto Martones

Acțiunea populară independentă

— ministru al justiției: Lizandro Cruz Ponce
— ministru al economiei: Pedro Vuscovici

„CEI 6" — MAREA BRITANIE: o fază nouă?

La sfîrșitul întîlnirii de săptămîna trecută a celor șase miniștri de externe ai țărilor Pieței comune cu împuternicitul britanic pentru negocieri, Geoffrey Rippon, atît acesta cît și ministrul vest-german Walter Scheel, președinte în exercițiu al reuniunilor comunitare, și-au exprimat satisfacția în termeni aproape identici : faza preliminară a negocierilor, declarau amîndoi, a luat sfîrșit, și s-a intrat acum în faza hotărîrilor politice. Convorbirile în șapte, nota însă un observator, au fost „marcate mai puțin de progresul dialogului între C.E.E. și Marea Britanie, cît de peripețiile controversei care a izbucnit între «cei șase» în legătură cu perioada de tranziție" (ce urmează a fi acordată Marii Britanii pentru a se adapta normelor Pieței comune).

De fapt, deosebiri perceptibile de opinie sau de interpretare se manifestaseră încă înainte de a se aborda capitolul lărgirii comunității. În ajun, „cei șase" se întruniseră pentru a examina o serie de dosare — unele tehnice, altele politice — elaborate de organe ale Pieței comune. Cel mai important dintre ele, raportul așa-numitului „comitet al președinților" (în compoziția lui au intrat președinții celor cinci comitete specializate ale C.E.E. — al guvernatorilor băncilor centrale, al problemelor conjuncturii, al chestiunilor monetare, al politicii economice pe termen mediu, al politicii bugetare — fiind de asemenea asigurată reprezentarea tuturor țărilor membre) sau „comitet Werner" (președinția lucrărilor a revenit primului ministru al Luxemburgului), studia perspectivele și modalitățile de realizare a mult discutatei uniuni economice și monetare între țările membre ale grupării. Expunerea făcută de premierul Pierre Werner a fost laconică, documentul, dat publicității la 17 octombrie, fiind cunoscut celor prezenți. Cunoscut — și nu de natură să estompeze divergențe, să netezească asperități.

Într-adevăr, tratînd despre modalități economice și monetare, raportul Werner atacă o zonă cronic sensibilă a problematicii politice care de la înființarea C.E.E. divide pe membrii ei : raporturile între prerogativele statelor suverane și atribuțiile unor organisme care tind spre supra-național. Astfel, raportul preconizează crearea unui centru comun de hotărîri economice, organizarea unui sistem comunitar al băncilor centrale, o coordonare strînsă a politicilor bugetare, alcătuirea unui fond de cooperare monetară al cărui rol să crească mereu, pe scurt un ansamblu de măsuri și acțiuni care, pînă către sfîrșitul actualului deceniu, să ducă de preferință la înlocuirea monedelor naționale printr-o monedă unică. Dezbaterea de fond, adică examinarea critică a planului propus și formularea obiecțiilor, va avea loc abia la 23 și 24 noiembrie. Ministrul de externe al Franței, Maurice Schumann, a subliniat de altfel că după părerea sa „nu există nici un motiv de a se anticipa, de a se exprima puncte de vedere, de vreme ce acest dosar încă nu a fost remis guvernelor". Explicînd poziția Franței, Pierre Drouin apreciază în „Le Monde" că poziția Franței este „complexă" : „Evident, ideea de a se elibera de supremația dolarului (prin crearea unei monede vest-europene — n.n.) este seducătoare pentru guvernul francez și nu e străină de dorința pe care a exprimat-o de a se ajunge la o uniune economică și monetară. Dar o dată așternute negru pe alb, așa cum a făcut comitetul Werner, consecințele acestei operații care duce la instituții de tip federal, interesul său va fi fără îndoială mult mai mic..." Și nu este numai Franța. În această ordine de idei se poate aminti că, dacă la începuturile comunităților economice vest-europene Marea Britanie a preferat să rămînă în afara lor, rezerva s-a datorat în largă măsură speranței că-și va putea menține „rolul de putere mondială", precum și faptului că opiniei publice britanice și succesivelor guverne de la Londra le-a repugnat ideea de a abandona în mîinile unor organisme supranaționale elemente ale suveranității naționale. Săptămîna trecută chiar, în ajunul întîlnirii lui cu „cei șase", Geoffrey Rippon amintea într-un interviu rezervele opiniei publice britanice față de Piața comună : „Există cauze legitime de neliniște și de temeri, pe care, nădăjduiesc, trecerea timpului și progresul negocierilor le vor spulbera treptat... Dacă guvernul britanic va fi în cele din urmă în măsură să prezinte parlamentului condiții echitabile pentru intrarea noastră în C.E.E., nu mă îndoiesc că decizia va fi obținută cu largul consimțămînt pe care îl merită".

Geoffrey Rippon: „...o problemă pe care nici un guvern britanic responsabil nu-și va putea permite să o ignore"

Interviul negociatorului britanic, luat de corespondentul la Londra al lui „Le Monde", Henri Pierre, și de Paul Fabra, unul din experții economici ai ziarului, este de altfel, pe nici trei coloane de ziar, o mostră foarte strălucitoare de ceea ce aș numi „causerie diplomatică". Tonul este destins și afabil, divergențele evocate cu o nonșalant optimistă încredere în certa lor aplanare, dar nu lipsesc nici una din revendicările britanice, nici unul din argumentele care le însoțesc. Este vorba în primul rînd despre cererea ca perioada de adaptare a agriculturii britanice la normele comunitare să fie nu de trei ani ca pentru industrie, ci de șase ; în al doilea rînd despre anumite domenii (în special, importul de lapte și produse lactate din Noua Zeelandă) în care reglementările să treacă și peste termenul de șase ani ; în fine despre contribuția britanică la bugetul C.E.E. În ceea ce privește primele două probleme, negociatorul a declarat conciliant celor doi ziariști francezi că „atît C.E.E. cît și britanicii recunosc că este vorba aici de problemele majore", dar cum „studiul faptelor și al statisticilor încă nu e terminat", cum „nici una din cele două părți în prezență nu a sugerat încă vreo soluție, decît doar în termeni generali", „nu se poate vorbi despre opoziție ireconciliabilă". La capitolul bugetului C.E.E., poziția devine mai categorică : „...este evident că participarea britanică la finanțele comunitare pune o problemă pe care nici un guvern britanic responsabil în fața parlamentului și a poporului nu-și va putea îngădui s-o ignore".

Calculelor comisiei de la Bruxelles privitoare la ceea ce ar trebui să fie contribuția britanică la finanțarea C.E.E., experții de la Londra le-au opus alte calcule, potrivit cărora, în virtutea mecanismului solidarității comunitare, Marea Britanie ar trebui să plătească pînă în 1978 o sumă aproape egală cu ceea ce Franța în primul rînd, în proporții de două treimi, urmată de Olanda, cu ceva mai mult de o treime, ar avea de încasat în aceeași perioadă ca principale producătoare agricole ale grupării. Această obiecție a stîrnit la rîndul ei obiecții : nu se pot face evaluări pe cifre corespunzînd unor evoluții ipotetice, reglementările comunitare constituie un tot și nu se pot despărți prevederile avantajoase de cele dezavantajoase etc.

La reuniunea în care miniștrii de externe ai țărilor din Piața comună s-au întîlnit cu negociatorul britanic a apărut însă că „cei șase" nu au în fața solicitărilor candidatului o atitudine omogenă. În timp ce Franța interpretează **stricto sensu** documentul adoptat astă-vară cu privire la poziția comună a membrilor C.E.E. față de adeziunea britanică — și în care se vorbește despre „perioada tranzitorie" la singular — afirmînd că este vorba despre o unică perioadă, alte țări sînt dispuse să folosească neclaritățile contextului voite, spun unii comentatori) pentru a acorda Angliei condiția mai suplă a unor termene eșalonate.

După paranteza unui îndelungat conciliabul în șase, membrii C.E.E. și candidatul au căzut de acord ca, în loc să abordeze imediat și pe rînd problemele controversate, să se procedeze mai tîrziu la o negociere „globală", care să permită examinarea lor într-un context mai larg.

Florica ȘELMARU

Note de drum din R. P. Polonă

Întîlnire cu „ZETO“

Dr. N. S. Stănescu

Experiența arată că gazetarului îi este uneori mai greu să scrie despre oameni decît despre ceea ce realizează ei. Și cu atît mai mult despre oameni pe care i-ai cunoscut de puțin timp, de multe ori prin intermediul interpretului, care ne-a însoțit timp de zece zile în călătoria prin Polonia. Or, în acest „tur de forță“ am cunoscut asemenea oameni la care viața personală s-a contopit într-atît cu activitatea lor, încît ai putea afirma că ai făcut cunoștință realmente cu sensul major al existenței lor...

Primul dintre acești oameni pe care vreau să vi-l prezint este Jerzy Trybulski, directorul întreprinderii pentru deservirea unităților economice cu servicii de calcul electronic (ZETO) din Wroclaw. Cu șase ani în urmă, atunci cînd a fost înființată ZETO, întreprinderea avea un singur salariat — pe actualul director. Nu erau mulți cei convinși că întreprinderea ar avea o mare utilitate : „uzinele au planurile lor de producție — i se spunea ; nimeni nu are timp să-și piardă cu calcule, fie ele și electronice...“. Acum, ZETO are 230 de salariați, folosește patru calculatoare și prestează servicii pentru întreprinderile economice din voievodatul Wroclaw în valoare de 25 milioane zloți anual, pe bază de contracte. Firește, rezultate de acest fel sînt rodul investițiilor sistematice efectuate de către statul polonez. Dar ele poartă în sine o parte din dăruirea totală a colectivului și conducerii acestuia. În timp ce vorbește, Trybulski poartă în privire convingerea deplină în cele afirmate, și-ți este imposibil să rămîi necontagiat de pasiunea sa. Căci este vorba despre o adevărată pasiune la acest om. Și nu poți să nu fii de acord cu el că e nevoie de pasiune pentru a înfrînge neîncrederea, inerția și alte obstacole pe care le-au întîmpinat ZETO și directorul său în anii de existență ai acestei întreprinderi. Acum, cînd școala poloneză de matematică economică și de calcul electronic a căpătat un prestigiu internațional, datorită numelor care le-au ilustrat de la Oscar Range încoace, totul pare foarte firesc. Căci ZETO din Wroclaw nu este decît una din cele 14 întreprinderi ZETO din întreaga Polonie, iar „parcul“ calculatoarelor numără cîteva sute.

TREI CATEGORII DE BENEFICIARI

Introducerea calculatoarelor a avut loc în Polonia pe două căi principale : pe de o parte, prin dotarea unor întreprinderi economice cu cîte un calculator, iar pe de altă parte, prin crearea ZETO în majoritatea voievodatelor. Aceste ZETO sînt concepute ca întreprinderi de deservire. Cel din Wroclaw prestează servicii pentru trei tipuri de clienți. În primul rînd — și cu prioritate — lucrează pentru întreprinderile care într-un viitor apropiat urmează să-și instaleze propriul computer. Aici se înființează un serviciu de prelucrare a datelor care pregătește personalul ce va deservi ulterior calculatorul. Pînă în momentul în care întreprinderile respective vor avea computer propriu se asigură proiectarea sistemelor, programarea, perforarea benzilor și calculul propriu-zis. Are loc, deci, nu numai o familiarizare a personalului întreprinderii industriale, de pildă, cu modul de conducere în condițiile optimizării proceselor de producție cu ajutorul calculatorului, dar și o folosire efectivă a acestuia încă în perioada în care respectiva unitate economică nu deține propriul computer. Un al doilea grup de clienți este format din întreprinderi dotate cu calculator, care au fost inițial deservite de ZETO, și care continuă și în momentul de față să lase pe seama ZETO-ului problema folosirii respectivului computer, considerînd că e mai avantajos astfel pentru ele. Deținătorii calculatorului sînt, cu alte cuvinte, convinși de utilitatea folosirii metodelor moderne de gestiune, dar — după expresia lui Jerzy Trybulski -- nu ar dori „să-și bată capul“ cu exploatarea propriu-zisă a calculatorului. În sfîrșit, ultima categorie de clienți ai ZETO sînt întreprinderile care nici într-un viitor mai îndepărtat nu au perspectiva de a fi dotate cu calculatoare proprii, deoarece dimensiunile lor ar face nerentabilă exploatarea.

„Odra 1013“, unul din calculatoarele electronice fabricate la Wroclaw și folosite în producția industrială

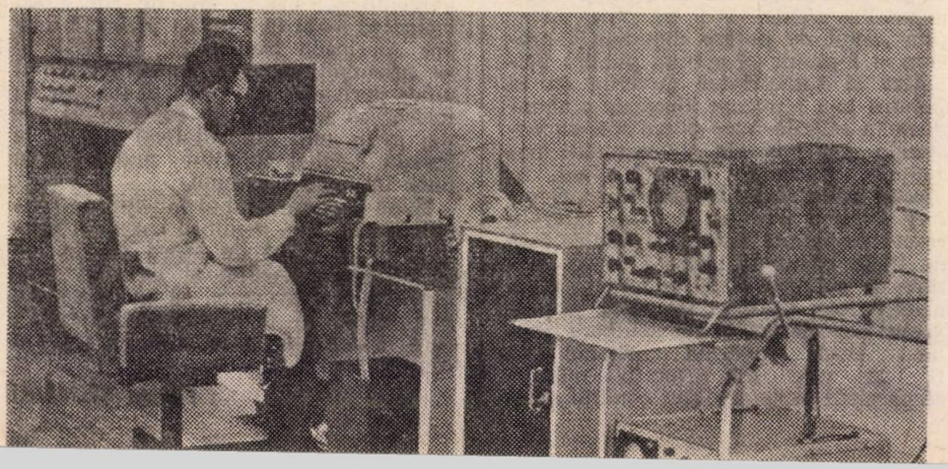

Așadar, ZETO are profilul unui centru de calcul ce execută un anumit tip de servicii întreprinderilor ce au trecut la folosirea metodelor matematice de optimizare a producției. Tendința de dezvoltare a serviciilor ZETO este aceea a sistemelor de conducere integrate, adică al utilizării calculatorului în scopuri multiple legate, de fapt, indisolubil între ele : pregătirea tehnică a producției, planificarea producției prin folosirea optimă a capacităților existente, asigurarea optimului de aprovizionare tehnico-materială și utilizare a forței de muncă, elaborarea modelului deciziilor economice. Inițial, desigur, întreprinderile deservite apelează la serviciile ZETO pentru anumite laturi ale activității lor. Astfel, de cele mai multe ori, primele comenzi sînt calcule inginerești — rezistența materialelor, statistică, toleranță etc. Apoi ele trec, de obicei, la comenzi referitoare la optimizarea structurii planului anual de producție în funcție de un obiectiv considerat major — beneficiu, folosirea maximă a capacităților de producție, reducerea cheltuielilor materiale etc. Nu puține întreprinderi își încep comenzile cu calcule referitoare la starea stocurilor la diversele nivele sau eșaloane ale producției sau circulației mărfurilor.

Practic, ne spune directorul Trybulski, nici o întreprindere care a apelat la serviciile ZETO nu mai renunță la ele. Și-aceasta pentru că acest centru de introducere a științei în practică se dovedește eficient chiar dacă nu întotdeauna este ușor să cuantifici efectele economice ale utilizării calculatoarelor. Totodată, pentru că centrul, după expresia acelorași persoane, are o putere de „contagiune“ asupra întreprinderilor. Întrebînd despre izvoarele acestei forțe, mi s-a răspuns că, probabil, sursa se găsește în entuziasmul tinerilor care lucrează în ZETO. Tinerii sînt gata să-și facă o profesie din promovarea noului. Iar majoritatea salariaților a intrat în cîmpul muncii pentru prima dată aici, la ZETO, și a crescut împreună cu centrul. Și astăzi vîrsta medie a personalului este de 28 ani, iar cel mai „bătrîn“ n-a împlinit 40... Interesant este faptul că 70 la sută din personal este constituit din femei. Deoarece, se pare, atenția lor este mai concentrată ; or, o greșeală minimă transmisă — fie și numai dintr-o perforare eronată a benzilor sau fișelor — are repercusiuni asupra întregului calcul ulterior. Este ușor de înțeles că structura forței de muncă folosite aici presupune o calificare ridicată : 42 la sută din salariați au făcut studii superioare.

OPȚIUNI DE VIITOR

ZETO are planuri pe care directorul însuși le-a numit „ambițioase“ : în timpul cincinalului 1971—1975 își va tripla valoarea prestațiilor, ajungînd la 75 milioane zloți anual. Încă de pe acum, fluxul de lucru a devenit continuu, lucrîndu-se 24 de ore din 24. Rezultatele anului '75 vor fi obținute printr-o creștere minimă a numărului de salariați, printr-o înlocuire a actualelor patru calculatoare cu altele mai puternice, ca și prin adăugarea a încă trei computere. În plus, grupele de proiectanți, programatori și pregătitori de date existente acum

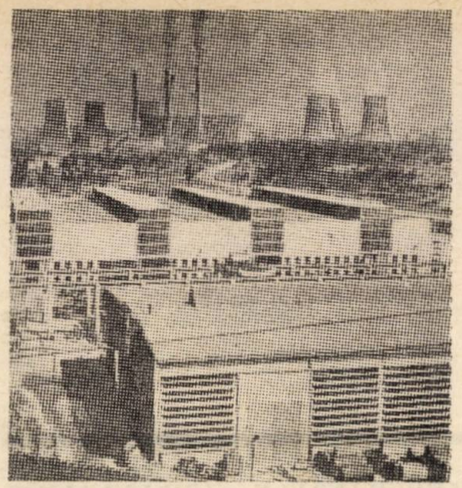

Centrala electrică a combinatului minier și energetic „Turow", unul din principalii parteneri cu care colaborează Școala economică superioară din Wroclaw

în unele centre raionale ale voievodatului Wroclaw vor fi transformate în filiale ale ZETO. Teletransmiterea datelor și a rezultatelor va deveni o practică absolut curentă a relațiilor ZETO — întreprinderi deservite.

Vizitînd clădirea în care se găsește acum ZETO-ul wroclawian, reflectam asupra faptului că, în mod obișnuit, se spune că pasiunea nu ar avea ce face în lumea „indiferentă" a cifrelor și cu atît mai mult aici, în lumea calculatoarelor electronice în care unii au crezut că văd o dezumanizare crescîndă a raporturilor sociale. L-am întrebat pe Trybulski ce părere are el despre aceste perspective de automatizare a gîndirii umane ca și despre acelea ale eliberării de forță de muncă datorită calculatoarelor. El a preferat să răspundă mai întîi printr-un exemplu citat dintr-o publicație a U.N.E.S.C.O. S-a calculat, îmi spunea el, că din 1850 pînă în 1950 productivitatea muncii fizice a crescut de 16 ori (eroarea de calcul putînd fi de ordinul a 20 la sută în plus sau minus), în vreme ce productivitatea muncii intelectuale a sporit de circa 2 ori. Calculatorul electronic nu face decît să sporească productivitatea unei anumite categorii de muncă intelectuală. Dar să înlocuiască omul și gîndirea lui — o asemenea presupunere ar fi o aberație. Căci nici măcar numărul absolut al funcționarilor nu poate scădea în cazul folosirii computerelor. Se schimbă structura acestei forțe de muncă, dispar unele profesii și apar altele noi. Dar numărul celor ce „alimentează" calculatorul cu date și programe nu este mai mic decît al celor ocupați mai înainte cu evidența datelor. În schimb, rapiditatea calculului, promptitudinea cu care mașina „răspunde" la „întrebările" ce i se pun în legătură cu diversele variante de soluții posibile sporesc productivitatea și calitatea muncii de conducere a economiei.

ECONOMETRIE ȘI PRELUCRARE ELECTRONICĂ

Ascultîndu-l pe directorul centrului ZETO din Wroclaw, înțelegi pasiunea pe care acest om o transmite studenților săi de la Școala economică superioară din același oraș unde el predă cursul de prelucrare electronică a datelor.

De altfel, convorbirile cu rectorul Școlii economice superioare din Wroclaw, profesorul doctor Jozef Popkiewicz, ne-au confirmat legăturile intense de colaborare dintre școală și practică. Școala economică wroclawiană, care are anul acesta 4 700 de studenți, dintre care 2 500 la cursurile de zi, se numără printre cele mai bune institute poloneze de învățămînt superior în ce privește pregătirea economiștilor în domeniul econometriei și prelucrării electronice a datelor. După primii trei ani de învățămînt, studenții capătă o calificare de ingineri economiști, în sensul că devin apți de a îndeplini funcții organizatorice în industria chimică și cea alimentară. Apoi, după un examen sever, ei pot continua studiile încă doi ani, obținînd — în final — titlul de magistru. Dar nu despre acest aspect intenționăm să scriem aici, ci despre relațiile intense pe care școala le are cu producția. Contractele de lungă durată ale școlii cu industria au ajuns anul acesta la 5 milioane zloți, iar în următorii 2—3 ani se prevede dublarea încasărilor. Printre parteneri, se numără industria alimentară a voievodatului, combinatul minier siderurgic de cupru, fabrica constructoare de autobuze de la Jelcz, întreprinderile chimice din Rokita, trustul industriei cărbunelui brun. O colaborare importantă este închegată cu ZETO, care ajută la buna folosire a centrului de calcul și a laboratorului de contabilitate mecanică ale școlii.

Preocuparea școlii din Wroclaw nu se îndreaptă numai către deservirea practicii pe linia calculelor electronice, dar și spre aceea a împrospătării cunoștințelor economice ale cadrelor din producție. Astfel, întreprinderile vor finanța încă în acest an un original curs la televiziune pentru cadrele lor economice. Cursul va avea loc de două ori pe săptămînă, durînd cîte două ore. La el vor participa, chiar în întreprinderi, cadre economice, selectate de conducerile respective, iar cursurile vor fi urmate de seminarii și un examen final. Pe de altă parte, economiști, dar și ingineri, urmează cursuri postuniversitare economice — în special în probleme de „management".

Discuția cu rectorul școlii ne-a făcut să înțelegem mai bine toate aceste preocupări. În Polonia, — ne-a spus Jozef Popkiewicz — profesia de economist a căpătat un prestigiu deosebit datorită tocmai eforturilor de a spori eficiența economică a activității practice. Aceasta nu înseamnă că nu se fac studii teoretice. Dimpotrivă, apar anual zeci de cărți de teorie economică, începînd cu cele dedicate economiei poloneze și terminînd cu cele ce studiază economia mondială. În același timp economiștii se orientează tot mai mult către folosirea econometriei în condițiile economiei socialiste, către studierea metodelor pentru rentabilizarea producției. Aici, în contactul nemijlocit cu practica, s-a făurit prestigiul pe care numai eficiența îl poate da. Astfel încît nu mai ești surprins cînd afli că cei 50 000 de membri ai Asociației economiștilor polonezi participă — la diversele eșaloane ale conducerii economiei — la elaborarea nemijlocită a deciziilor, fundamentîndu-le științific.

... Disparate, imaginile se întregesc treptat într-un tablou unitar care ne vorbește despre eforturile depuse — în cadrul operei complexe de făurire a noii orînduiri socialiste în Republica Populară Polonă — în direcția modernizării economiei ca și a folosirii științei în producție. Aici s-a vorbit numai despre știința economiei și despre una din ramurile sale noi — econometria. Dar fiecare domeniu al științei contemporane își aduce aportul său la acest proces. Iar pasiunea acestor oameni pentru știință nu este dintre factorii neglijabili ..

reflector

S.A.L.T. : A TREIA RUNDĂ

Luni dimineața, la Helsinki, în sala de recepții a guvernului finlandez, a avut loc deschiderea, într-un cadru oficial, a celei de a treia runde a convorbirilor sovieto-americane din cadrul S.A.L.T. Cu această ocazie, Vaino Leskinen, șeful diplomației finlandeze, a salutat în numele guvernului său participanții la actuala sesiune. În alocuțiunea sa, Vaino Leskinen a remarcat printre altele : „Cînd ați început dialogul dv. privind limitarea armelor strategice, anul trecut, am calificat această ocazie drept istorică". În continuare, ministrul de externe finlandez a apreciat că cea de a treia rundă S.A.L.T., care urmează celei din 1969, ținută la Helsinki și întîlnirii de la Viena (aprilie-august 1970), „va constitui, fără îndoială, o mare contribuție pentru pace în lume".

Răspunzînd, Vladimir Semionov, șeful delegației sovietice, a declarat : „Uniunea Sovietică acordă o mare importanță acestei a treia etape a convorbirilor S.A.L.T. U.R.S.S. se pronunță în permanență pentru destindere în lume, încetarea înarmărilor care sînt încurajate de anumite cercuri imperialiste și pentru întărirea securității internaționale". Vladimir Semionov a subliniat de asemenea că, „cu cît convorbirile vor fi duse într-o atmosferă de muncă și într-un mod constructiv, cu atît se va afirma posibilitatea unui progres".

La rîndul său, Gerard Smith, șeful delegației S.U.A., a afirmat că „nu există o mai mare contribuție pe care o pot aduce Statele Unite și Uniunea Sovietică împreună decît limitarea mijloacelor lor de autodistrugere a lumii. Guvernul nostru, a continuat Smith, speră că în cursul acestei sesiuni vor fi făcute, în acest sens, progrese importante. Un acord privind limitarea armamentelor strategice ar constitui un aport important la cauza păcii și bunăstării internaționale".

Prezența unui mare număr de ziariști, trimiși speciali și corespondenți ai principalelor ziare din lume, reflectă interesul observatorilor politici și al opiniei publice mondiale față de această nouă rundă a convorbirilor sovieto-americane.

GIGANȚII OCEANELOR

Acum zece ani existau în întreaga lume numai 16 petroliere mari, cu un tonaj de peste 60 000 de tone. Astăzi, numărul acestora este de 590. Acești „mamuți" totalizează 61 600 000 de tone. Sînt în construcție, pe șantierele mari din întreaga lume, încă 269 de petroliere-gigant, dintre care 198 au peste 200 000 de tone. În felul acesta, pînă la sfîrșitul anului 1972, tonajul general al petrolierelor se va dubla. Pentru data de 1 martie 1973, este contractată livrarea celui mai mare petrolier — de 477 000 de tone — aflat acum în construcție pe șantierele navale „Ishikawajima-Harima" (Japonia). Acesta va avea 360 de metri lungime și 62 de metri lățime.

ÎN CÎTEVA RÎNDURI • • •

UN PRIM-MINISTRU, ÎN TIMPUL LIBER

Două dintre ocupațiile favorite, pentru timpul liber, ale noului premier al R.A.U., Mahmoud Fawzi : construirea de navomodele în interiorul unor sticle (folosind pensete) și aranjarea bucheteelor de flori — artă asimilată în perioada petrecută în Japonia. Răbdarea apare astfel ca una dintre calitățile experimentatului diplomat egiptean. Tot în Japonia, Mahmoud Fawzi a fost interesat și de o ocupație destul de diferită de primele două și care îi recomandă, mai ales, combativitatea și simțul ripostei : a studiat judo, deținînd înalta distincție a „centurii negre".

PRESIMȚIRE SUMBRĂ

La Londra există temeri că „cei șase" nu vor refuza aderarea Angliei, dar prețul cerut ar putea fi prohibitiv. Un reporter a notat opinia unui ministru conservator : „mă tem că, de data asta, nu putem conta pe veto-ul francez".

LINIA FERATĂ TANZANIA—ZAMBIA

Inaugurarea oficială a șantierului căii ferate Tanzania-Zambia, construită cu asistența R. P. Chineze, a avut loc săptămîna trecută, în prezența președinților Zambiei și Tanzaniei și a ministrului chinez al relațiilor economice. Se prevede ca lucrările — începute cu cîtăva vreme înainte de ceremoniile oficiale — să ia sfîrșit în 1975. Pe calea ferată cu o lungime de 1589 de kilometri vor fi transportate la acea dată șapte milioane de tone de mărfuri (în ambele direcții). Pentru Zambia, noua cale ferată are o importantă semnificație și valoare politică. În prezent, exporturile zambiene ajung la Oceanul Indian prin Rhodesia și Mozambic, îmbarcate fiind în portul mozambican Beira. Expediindu-și mărfurile pe noua cale spre portul tanzanian Dar-es-Salaam, Zambia va evita nedorita interdependență economică cu regimul minoritar rhodesian și cu autoritățile portugheze din Mozambic.

CU ȘANSE DIVERSE...

Un tribunal britanic l-a condamnat la 30 de lire amendă pe marinarul spaniol Miguel Aberasturi pentru că încercase să se îmbarce pe un avion cu destinația Hong-Kong purtînd asupra sa un revolver, detectat de aparatura specială a aeroportului Heathrow ; arma și 141 de cartușe au fost confiscate.

În schimb, reporterul Richard Sears, de la ziarul „Daily Sketch" a anunțat că a reușit să se îmbarce la Londra cu avionul (din Africa), trecînd prin patru controale, cu o grenadă (dezamorsată) în servietă. Pe un aeroport, a fost examinată minuțios mașina de scris a lui Sears. La Roma, servieta cu grenada, aruncată de ziarist lîngă roțile avionului, i-a fost înapoiată de un mecanic ; la barul aeroportului, un polițist a împins cu piciorul servieta, care îl incomoda. La Londra, Sears a reproșat unui funcționar că nu s-a uitat în servietă, precizînd : „ați fi găsit acolo o armă" ; funcționarul l-a privit sever și a spus : „unii se țin de glume"...

FINITA LA COMMEDIA ?

La a 37-a aniversare a partidului falangist, marcată printr-o cuvîntare a generalului Franco, ziariștii prezenți au constatat serioase abateri de la tradiții, frizînd înnoirea „imaginii" grupării guvernamentale. În primul rînd, demnitarii falangiști au apărut „în civil", iar nu în cămășile albastre recomandate anterior pentru asemenea festivități. Întrunirea publică anuală nu s-a ținut. Reuniunea a avut loc la sediul central al organizației falangiste și nu la locul întemeierii falangei — Teatrul de comedie.

CABORA BASSA ȘI SPERANȚELE „SUDULUI ALB"

Proiectul barajului de la Cabora Bassa pe fluviul Zambezi ar face mai profitabilă persistența colonialiștilor portughezi în Mozambic, oferind avantaje economice și R.S.A. (o bună parte din cei 3 600 de megawați produși de centrala electrică) ; ar fi irigate un milion și jumătate hectare și, considerent notat de colonii minoritari, s-ar fixa în Mozambic aproximativ un milion de imigranți albi.

Subiectul a fost discutat (o dată cu eventualele livrări de arme către R.S.A.) la întrevederea președintelui Zambiei, Kaunda, cu premierul englez Heath. Președintele a afirmat că societăți engleze contribuie la realizarea proiectului ; primul ministru a contestat afirmația. Dar premierul englez și-a mustrat ulterior consilierii, care îl informaseră greșit ; Barclays Bank finanțează un membru al consorțiului Zamco (preponderent sud-african) care construiește barajul, iar societatea United Transport va asigura transporturile și aprovizionarea șantierului. La solicitările guvernelor africane, guvernele suedez și italian au convins societățile din aceste țări să nu se asocieze la realizarea proiectului Cabora Bassa. Guvernul francez nu a intervenit în această problemă, oferindu-se, în schimb, să încurajeze participarea franceză la proiecte africane similare ; nici guvernul vest-german nu a interzis societăților din R.F.G. să accepte contracte pentru proiectul din Mozambic, dar curentul de opinie predominant între social-democrați mai poate determina o asemenea interdicție.

RIVALITĂȚI ÎNTRE EMIRATE

Obstacol important pentru demarajul proiectatei federații a emiratelor din Golful Persic, rivalitatea între autoritățile celor nouă mici teritorii s-a manifestat și la conferința vice-guvernatorilor, ținută la Abu Dhabi. Bahreinul, teritoriul cel mai populat (220 000 de locuitori), pare să fi fost principala parte nemulțumită, din două motive : ar fi dorit să se accepte principiul reprezentării proporționale în adunarea consultativă (revendicare respinsă de emiratele mici, din motive evidente) ; nu a fost de acord cu construirea unei capitale noi la granița între Abu Dhabi și Dubai (realizarea acestei soluții de compromis ar fi costat 100 milioane de lire sterline). Dacă Bahreinul se retrage din federație, se apreciază că exemplul ar putea fi urmat de emiratul Quatar.

POPULAȚIA GLOBULUI A TRECUT DE TREI MILIARDE ȘI JUMĂTATE

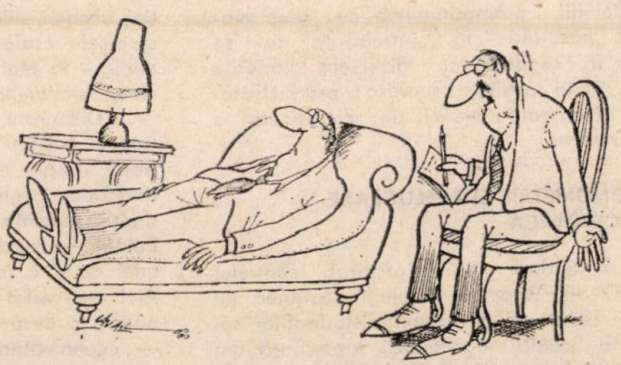

— Eu nu izbutesc să pricep de ce se vorbește atîta de drama singurătății...

(Din **L'Europeo**)

Corespondență din Londra de la Cristian Popișteanu

La est de Suez și acasă

Nici mareea neagră care putea să amenințe largul țărmului britanic după ciocnirea petrolierului „Pacific Glory" lîngă insula Wright, nici răbufnirile ciocnirilor și violențelor din ultimele zile din Irlanda, nici dezvăluirile stilului de guvernare laburist prăvălite asupra fostului premier Wilson de către colegul său ostracizat de la Foreign Office, George Brown, nici măcar înmulțirea constantă a sacilor și lăzilor de gunoaie — semn al grevei prelungite a muncitorilor de la serviciile de salubritate londoneze și din alte aproape 200 localități insulare, n-au mai fost vedetele interesului opiniei publice în această săptămînă.

Motivul ? Politica internă și cea militară a cabinetului Heath venite în plin focar al reflectoarelor. La capitolul extern, comentariile cele mai intense nu le-au suscitat săptămîna aceasta noile negocieri cu Piața comună, nici noul plan britanic consacrat situației din Orientul Apropiat ci hotărîrile privind angajamentele militare ale Marii Britanii. Unanimitatea observatorilor remarcă ecoul în capitala britanică al exprimării directe, în noile măsuri anunțate, a filozofiei de guvernare a partidului conservator. Prima Carte albă în domeniul apărării, publicată de lordul Carrington și ale cărei principale coordonate au fost reenunțate vineri în Parlament, anunță o continuă sporire a contribuției engleze la efortul cerut de participarea la N.A.T.O. Cartea albă specifică noi tipuri de avioane, rachete și nave care vor dota efectivele britanice din Europa. Lordul Carrington a anunțat totodată intenția de a spori cu 10 000 efectivele armatei terestre și marinei. Pe alt plan, premierul Edward Heath a lăsat să se înțeleagă că va folosi orice strategie pentru a obține de la statele membre ale Commonwealthului o avizare pozitivă, la apropiata conferință de la Singapore, în ianuarie 1971, asupra intenției de a livra arme și armament Africii de Sud.

După cum se știe, o serie de state africane își mențin protestul față de intenția britanică de a ridica embargoul de arme către Africa de Sud, iar de curînd președintele Tanzaniei, Nyerere, și cel al Zambiei, Kaunda, și-au exprimat, în numele Organizației Unității Africane, punctul de vedere față de intențiile britanice. De altfel un editorial de marți al ziarului „Times" relevă că problema relațiilor cu Africa de Sud constituie din 1910 unul din punctele repetat nevralgice ale politicii britanice.

Un întreg capitol al Cărții albe implicitează vînzările de arme către Africa de Sud prin necesitatea strategiei la Est de Suez, regiune considerată din nou „esențială" perimetrului militar britanic. Se așteaptă ca în următoarele săptămîni să fie puse la punct ultimele amănunte ale unui nou acord militar anglo—sud-african pentru baza de la Simonstown, care să prevadă că armele livrate vor fi întrebuințate, sub un riguros control britanic, exclusiv pentru scopurile apărării externe a Republicii Sud Africane. Din acest punct de vedere „Times" comenta luni că diferența dintre Commonwealth și Republica Sud Africană este că prima este o organizație de state cu o pronunțată tendință către libertate, în vreme ce Africa de Sud este un stat cu o angajare directă spre represiune. Aceasta este esența conflictului dintre statele Commonwealthului și Africa de Sud — nota „Times". În actuala concepție, menținerea și întărirea bazei militare navale de la Simonstown capătă proporțiile unui punct nodal, din care se pot ușor desprinde amintitele rațiuni de stat.

Pentru a măsura contracurentul pe care îl înregistrează noul proiect Londra-Pretoria, să amintesc că, după o demonstrație de mii de oameni în Trafalgar Square, după o telegramă de protest a premierului indian Indira Gandhi la sfîrșitul săptămînii, cotidianul „Times" publica o declarație cu o masivă participare (63 prelați, 43 colegii și facultăți, 152 academicieni, 17 lorzi, 71 membri ai Camerei Comunelor, 30 organizații cooperatiste, 61 organizații sindicale, 17 laburiste — între semnături numărîndu-se și Partidul Comunist—, sub titlul „Nu arme pentru Africa de Sud").

Vineri la amiază, lordul Brockway, președintele mișcării pentru eliberarea colonială, a prezentat această declarație secretarului parlamentar al premierului Heath la reședința din Downing Street, 10. Sînt prevăzute noi manifestări de atitudine, semnificative pentru dezaprobarea vînzării de arme Africii de Sud, între care un protest al Consiliului britanic al bisericilor și o intervenție a episcopului de Durham pe lîngă primul ministru înainte ca acesta să-și definitiveze planul său.

Dacă dezbaterea aspectelor militare ale politicii cabinetului Heath este plasată sub semnul unor reduceri ale cheltuielilor militare în perspectiva anilor '74—'75, măsurile financiare anunțate pentru lunile următoare au declanșat o imediată și generalizată efervescență. Începînd de joia trecută, emisiunile BBC de radio și televiziune, ziarele sînt literalmente invadate de cifre. Sînt cifrele noului buget prezentate de ministrul finanțelor, Anthony Barber, în ceea ce este denumit aci mini-bugetul 1971—1972. Schema acestui mini-buget, ale cărui prevederi au fost ținute în cel mai desăvîrșit secret chiar în cercurile cele mai apropiate de guvern, pare simplă : să degajeze trezoreria britanică de o serie de sarcini în domeniul social, industrial, al apărării, investițiilor de stat, să lase drumul cel mai liber inițiativei capitalului privat. Autorii mini-bugetului (corelat de partizanii săi cu expresia maxi-efecte, iar de adversari cu aceea de maxi-reduceri) nu încetează să afirme că scopul său este de a pune în cît mai perfectă funcțiune mecanismul inițiativei private ceea ce, se speră, va asigura un viitor bun și va reechilibra speranțele în domeniul economiei.

Sectoarele vizate de reducerea de venituri și subvenții sînt de o parte impozitele populației și taxele corporațiilor, iar de altă parte alocațiile destinate industriilor naționalizate (renunțîndu-se la proiectul laburist de a naționaliza instalațiile portuare), precum și alocațiile pentru drumuri și transporturi, agricultură, școli, dezvoltarea regională, turism și hoteluri, cercetări științifice, construcția de locuințe.

Noul buget prevede totodată sporirea taxelor medicale într-o serie de cazuri, creșterea cu 150 la sută a timbrelor de pașapoarte, desființarea gratuităților la muzee și galerii de artă, precum și alocarea unei indemnizații speciale familiilor cu venituri mici, șomerilor, bătrînilor.

Dezbaterea generală care a urmat prezentării în Camera Comunelor a mini-bugetului a debutat cu protestele opoziției laburiste, care au punctat sfîrșitul declarațiilor ministrului finanțelor cu strigătele : „Demisionează — ne întoarcem cu 40 de ani în urmă".

Se prevede că miercuri și joi guvernul va avea de ținut piept unor extrem de înfierbîntate ședințe ale Parlamentului, la care membrii cabinetului din umbră al lui Harold Wilson, cît și alți deputați, nu vor menaja mini-bugetul.

Deocamdată, ultimul număr al revistei „Economist" și ziarul „Times", au tipărit pe prima pagină un mesaj pentru cititori, anunțînd că actualele urcări de prețuri obligă redacțiile respective să sporească cu 25 la sută prețul de vînzare. După cum spunea un confrate britanic din galeria presei din Camera Comunelor o dată cu prezentarea mini-bugetului, guvernul conservator abia își începe programul electoral.

Londra, 3 noiembrie

„Imperiul unde armele nu «apun» niciodată"...

(Din **Morning Star**).

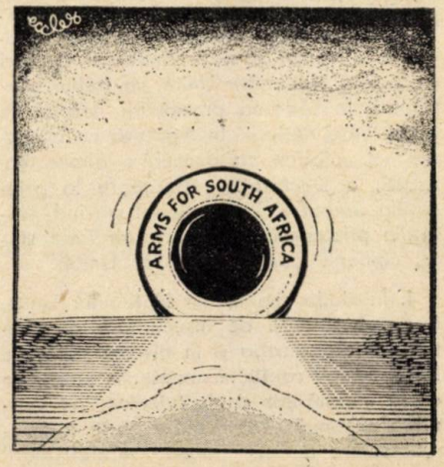

DECLARAŢIE

cu ocazia celei de-a XXV-a aniversări a Organizaţiei Naţiunilor Unite

După cum se ştie, sesiunea jubiliară consacrată celebrării unui sfert de secol de la înfiinţarea Organizaţiei Naţiunilor Unite a adoptat patru documente finale : Declaraţia solemnă de reafirmare a încrederii statelor în viabilitatea principiilor Cartei O.N.U., a angajamentului lor de a acţiona pentru sporirea rolului şi eficacităţii organizaţiei, în scopul de a deveni un instrument eficace în întărirea securităţii internaţionale şi promovarea progresului tuturor popoarelor ; Declaraţia privind strategia şi metodele dezvoltării şi lansarea celui de-al doilea Deceniu al O.N.U. pentru dezvoltare (1971—1980); Declaraţia cu privire la principiile relaţiilor prieteneşti şi cooperarea între state ; un program de acţiune, sub forma unui document al O.N.U., conţinînd o serie de măsuri eficiente pentru lichidarea definitivă şi cît mai urgentă a ultimelor vestigii ale colonialismului. Publicăm în acest număr primul din aceste documente.

Noi, reprezentanţii statelor membre ale Organizaţiei Naţiunilor Unite, reuniţi la sediul organizaţiei, la 24 octombrie 1970, cu ocazia celei de-a XXV-a aniversări a intrării în vigoare a Cartei Naţiunilor Unite, declarăm în mod solemn :

1. În promovarea obiectivelor aniversării — pace, justiţie şi progres, ne reafirmăm ataşamentul faţă de Carta Naţiunilor Unite şi voinţa de a ne achita de obligaţiile pe care Carta ni le conferă.

2. Organizaţia Naţiunilor Unite, în ciuda limitelor sale, a adus, în îndeplinirea rolului său de centru în care să se armonizeze eforturile naţiunilor către atingerea ţelurilor enunţate în articolul 1 al Cartei, o importantă contribuţie la menţinerea păcii şi securităţii internaţionale, la dezvoltarea relaţiilor prieteneşti întemeiate pe respectarea principiului egalităţii în drepturi a popoarelor şi a dreptului lor de a dispune de ele însele, şi la realizarea cooperării internaţionale în domeniile economic, social, cultural şi umanitar. Ne reafirmăm profunda convingere că Organizaţia Naţiunilor Unite poate oferi un mijloc foarte eficace de întărire a libertăţii şi independenţei naţiunilor.

3. În urmărirea scopurilor Cartei, ne reafirmăm hotărîrea de a respecta principiile de drept internaţional privind relaţiile prieteneşti şi cooperarea între state. Vom depune maximum de eforturi pentru a dezvolta astfel de relaţii între toate statele, indiferent de sistemele lor politice, economice şi sociale, pe baza strictei respectări a principiilor Cartei, şi în special, a principiului egalităţii suverane a statelor, a principiului conform căruia statele se vor abţine, în relaţiile lor internaţionale, de a recurge la ameninţarea cu forţa sau la folosirea forţei împotriva integrităţii teritoriale ori a independenţei politice a vreunui stat, a principiului potrivit căruia statele îşi vor soluţiona diferendele internaţionale prin mijloace paşnice, a îndatoririi de a nu interveni în treburi care aparţin competenţei interne a unui stat, a îndatoririi statelor de a coopera unele cu altele în conformitate cu Carta şi a principiului îndeplinirii cu bună credinţă de către state a obligaţiilor asumate potrivit Cartei. Dezvoltarea progresivă şi codificarea dreptului internaţional, în care s-au realizat importante progrese în cursul primilor douăzeci şi cinci de ani ai Naţiunilor Unite, va trebui continuată în vederea promovării normei de drept între naţiuni. În legătură cu aceasta, noi salutăm cu deosebire adoptarea, astăzi, a Declaraţiei referitoare la principiile dreptului internaţional privind relaţiile prieteneşti şi cooperarea între state, conform Cartei Naţiunilor Unite.

4. În ciuda realizărilor Naţiunilor Unite, o gravă situaţie de insecuritate confruntă încă organizaţia şi în diverse părţi ale lumii au loc conflicte armate, în vreme ce cursa înarmărilor şi cheltuielilor de înarmare continuă iar o mare parte a omenirii suferă de pe urma subdezvoltării economice. Ne reafirmăm hotărîrea de a întreprinde măsuri concrete pentru a îndeplini sarcina centrală a Naţiunilor Unite — menţinerea păcii şi securităţii internaţionale — de care este inseparabil legată soluţionarea multor altor probleme cruciale, îndeosebi acelea ale dezarmării şi dezvoltării economice, şi de a ajunge la un acord asupra unor proceduri mai eficiente pentru îndeplinirea operaţiunilor de menţinere a păcii ale Organizaţiei Naţiunilor Unite, în conformitate cu Carta. Invităm toate statele membre să recurgă mai des la soluţionarea disputelor şi conflictelor internaţionale prin mijloacele prevăzute în Cartă şi, mai ales, prin negociere, anchetă, mediaţie, conciliere, arbitraj şi pe cale judiciară, folosind dacă este cazul organele competente ale Naţiunilor Unite, precum şi recurgînd la organismele şi acordurile regionale sau la alte mijloace paşnice, la alegerea lor.

5. În pragul Deceniului Dezarmării, salutăm importantele acorduri internaţionale care deja s-au realizat în domeniul limitării armamentelor, în special al armelor nucleare. Conştienţi de activitatea îndelungată şi dificilă care se depune pentru a găsi mijloacele de încetare şi diminuare a cursei înarmărilor şi de ameninţarea gravă la adresa păcii internaţionale pe care o prezintă continua dezvoltare a armelor perfecţionate, ne exprimăm speranţa că noi acorduri de această natură vor fi curînd încheiate şi că se va trece de la limitarea armamentelor la reducerea armamentelor şi la dezarmare în întreaga lume, în special în domeniul nuclear, cu participarea tuturor puterilor nucleare. Facem apel la toate guvernele să depună cu hotărîre noi eforturi, spre a se realiza progrese concrete în direcţia lichidării cursei înarmărilor şi a realizării obiectului final — dezarmarea generală şi completă sub un control internaţional eficace.

6. Salutăm rolul pe care Organizaţia Naţiunilor Unite l-a jucat în cursul ultimilor 25 de ani în procesul de eliberare a popoarelor din teritoriile coloniale, din teritoriile aflate sub tutelă şi din alte teritorii neautonome. Datorită acestui fericit proces, numărul statelor suverane care fac parte din Organizaţie s-a mărit considerabil şi imperiile coloniale practic au dispărut. În pofida acestor rezultate remarcabile, un număr de teritorii şi de popoare continuă să-şi vadă refuzat dreptul la autodeterminare şi la independenţă, îndeosebi în Namibia, Rhodesia de Sud, Angola, Mozambic şi în Guineea (Bissau), ceea ce constituie, din partea unor state recalcitrante şi a regimului ilegal din Rhodesia de Sud, o sfidare deliberată şi deplorabilă la adresa Organizaţiei Naţiunilor Unite şi a opiniei publice mondiale.

Reafirmăm dreptul inalienabil al tuturor popoarelor coloniale la autodeterminare, libertate şi independenţă şi condamnăm toate măsurile care privează vreun popor de aceste drepturi. Recunoscînd legitimitatea luptei pe care popoarele coloniale o duc pentru libertatea lor, prin toate mijloacele corespunzătoare de care dispun, cerem tuturor guvernelor să se conformeze în această privinţă cu prevederile Cartei, ţinînd seama de Declaraţia privind acordarea independenţei ţărilor şi popoarelor coloniale, adoptată de Organizaţia Naţiunilor Unite în 1960. Subliniem din nou că aceste ţări şi popoare sînt îndreptăţite să ceară şi să primească, în lupta lor justă, orice ajutor moral şi material de care au nevoie, în conformitate cu scopurile şi principiile Cartei.

7. Condamnăm cu hotărîre politica nefastă a apartheidului, care constituie o

crimă împotriva conștiinței și demnității omenirii și, ca și nazismul, este contrarie principiilor Cartei. Reafirmăm hotărîrea noastră de a nu cruța nici un efort, inclusiv prin acordarea de sprijin acelora care luptă împotriva acestei politici, în conformitate cu litera și spiritul Cartei, pentru a asigura eliminarea apartheidului în Republica Sud-Africană. Condamnăm, de asemenea, orice forme de opresiune și tiranie, oriunde se produc ele, precum și rasismul și practica discriminării rasiale sub toate manifestările sale.

8. Organizația Națiunilor Unite s-a străduit, în cursul primilor 25 de ani de existență, să se apropie de obiectivele Cartei în ceea ce privește promovarea respectului și exercițiul drepturilor omului și libertăților fundamentale pentru toți. Convențiile și declarațiile internaționale încheiate sub auspiciile sale constituie expresia conștiinței morale a umanității și, în același timp, norme umanitare pe care trebuie să le respecte toți membrii comunității internaționale. Declarația universală a drepturilor omului, Pactele internaționale referitoare la drepturile omului, Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială și Convenția internațională privind prevenirea și pedepsirea crimei de genocid marchează o etapă importantă în istoria cooperării internaționale, precum și a recunoașterii și protejării drepturilor fiecărui individ, fără deosebire. Deși s-au realizat anumite progrese, grave violări ale drepturilor omului sînt încă comise în numeroase regiuni ale lumii, împotriva unor indivizi și a unor grupuri de persoane. Ne angajăm să ducem fără răgaz o luptă hotărîtă împotriva tuturor violărilor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, eliminînd cauzele profunde ale acestor violări, favorizînd respectarea universală a demnității tuturor ființelor umane, fără deosebire de rasă, culoare, sex, limbă sau religie și mai ales recurgînd într-o mai mare măsură la mijloacele pe care Organizația Națiunilor Unite le oferă potrivit Cartei.

9. În cursul ultimilor 25 de ani, s-au depus eforturi prin adoptarea unor măsuri specifice, precum și prin crearea și utilizarea unor instituții noi, în vederea concretizării obiectivelor fundamentale înscrise în Cartă, a creării condițiilor de stabilitate și bunăstare și a asigurării unui nivel minim de viață care să fie compatibil cu demnitatea umană.

Sîntem convinși că pacea, securitatea internațională și justiția depind de această dezvoltare economică și socială. Națiunile lumii au hotărît de aceea să caute un sistem de cooperare internațională mai bun și mai eficace, pentru a pune capăt inegalităților existente și pentru a asigura prosperitatea tuturor. Eforturile internaționale îndreptate spre cooperarea economică și tehnică trebuie să fie pe măsura problemei însăși. În acest scop, este necesar să fie întărite și dezvoltate și mai mult activitățile sistemului Națiunilor Unite avînd drept scop să asigure progresul economic și social al tuturor țărilor și îndeosebi al țărilor în curs de dezvoltare, activități care au căpătat deja o extindere considerabilă în cursul ultimilor 25 de ani. Măsuri parțiale, sporadice și timide nu vor fi suficiente. Cu prilejul acestei aniversări, am proclamat anii '70 drept al doilea Deceniu al Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, care coincide și este legat cu Deceniul dezarmării, și am adoptat strategia internațională a dezvoltării. Rugăm insistent toate guvernele să acorde deplinul lor sprijin aplicării lui cît mai complete și mai eficace posibil, în scopul realizării obiectivelor fundamentale ale Cartei.

10. Noile dimensiuni ale științei și tehnicii necesită o cooperare internațională sporită. Reafirmăm intenția noastră de a pune pe deplin în valoare, mai ales prin intermediul Organizației Națiunilor Unite, mijloacele fără precedent pe care le-au pus la dispoziția noastră progresele științei și tehnicii în domenii cum ar fi spațiul extra-atmosferic, exploatarea în scopuri pașnice a fundului mărilor dincolo de limitele jurisdicției naționale, ameliorarea calității mediului înconjurător și aceasta în interesul popoarelor din lumea întreagă și pentru ca țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare să poată beneficia în mod echitabil de progresele științifice și tehnice, contribuind astfel la accelerarea dezvoltării economice a lumii întregi.

11. Creșterea considerabilă a numărului membrilor Organizației din 1945 dovedește vitalitatea sa ; cu toate acestea, universalitatea Organizației nu a fost încă realizată. Ne exprimăm speranța că într-un viitor apropiat vor deveni membre toate celelalte state iubitoare de pace, care acceptă obligațiile înscrise în Cartă și sînt, după aprecierea Organizației, capabile și dispuse să le îndeplinească. De asemenea, este de dorit să se găsească mijloacele de a întări eficacitatea Organizației, în ceea ce privește îndeplinirea sarcinilor sale tot mai numeroase și mai complexe în toate sectoarele de activitate, mai ales în acelea care au legătură cu întărirea păcii și securității internaționale, în special printr-o mai rațională diviziune și coordonare a muncii între diferitele organisme ale sistemului Națiunilor Unite.

12. Omenirea se găsește astăzi în fața unei alegeri decisive și urgente : ea se poate angaja fie pe calea unei cooperări și a unui progres tot mai mare în condiții de pace, fie pe calea dezbinării și neînțelegerii, poate chiar a distrugerii. Noi, reprezentanții statelor membre ale Organizației Națiunilor Unite, sărbătorind în mod solemn cea de-a 25-a aniversare a Organizației, reafirmăm ferma noastră hotărîre de a face tot ce ne stă în putință pentru a asigura o pace trainică pe pămînt și de a ne conforma scopurilor și principiilor enunțate în Cartă, și ne declarăm pe deplin convinși că acțiunea Organizației Națiunilor Unite va face să progreseze omenirea pe făgașul păcii, justiției și progresului.

reflector

ALEGERI ÎN CONGO (KINSHASA)

Începute la 31 octombrie, alegerile prezidențiale din Republica Democrată Congo au luat sfîrșit duminică seara. Pentru reînnoirea mandatului deținut de generalul Joseph Désiré Mobutu, singurul candidat la funcția de președinte al țării pentru următorii șapte ani, au votat aproape toți alegătorii.

După cum declara Denis Sakombi, ministru de interne în cabinetul congolez, „alegerile, desfășurate într-o atmosferă calmă și disciplinată, au permis ca în toate regiunile să fie adoptate o infrastructură administrativă și o organizare riguroasă a partidului «Mișcarea revoluționară a poporului», ceea ce va fi foarte util în viitor". Potrivit observatorilor politici, participarea masivă la alegeri și sprijinul acordat generalului Mobutu ilustrează aprobarea și dorința populației congoleze privind continuitatea actualei administrații.

În cadrul campaniei electorale, președintele Mobutu a făcut un bilanț al principalelor realizări pe plan intern și extern. Relevînd că, în perioada de cînd se află la conducerea țării, politica internă a fost orientată spre asigurarea stabilității atît economice, prin aplicarea unor reforme, cît și politice, prin unificarea tuturor grupărilor politice într-un partid nou, președintele congolez a arătat că pe plan extern țara sa a optat pentru o politică de nealiniere și de participare la rezolvarea unor probleme sau diferende ivite între statele africane. Pentru viitor, președintele Mobutu a anunțat, printre altele, că alături de măsurile avînd ca scop ridicarea nivelului de trai al populației, se va apela la investiții străine, acordîndu-se prioritate îmbunătățirii mijloacelor de comunicație, care constituie o importantă problemă națională.

La 14 și 15 noiembrie, corpul electoral se va prezenta iarăși la urne ; de data aceasta vor avea loc alegeri legislative.

DUBLAREA POPULAȚIEI LUMII ?

O statistică publicată recent de Organizația Națiunilor Unite arăta că la sfîrșitul lunii iulie 1969, populația globului se ridica la 3 552 milioane de locuitori. Ritmul de creștere a populației în ultimii ani a determinat pe experți să considere că o menținere a actualei explozii demografice ar duce la dublarea populației în anul 2006 — 7 000 milioane de locuitori. Mai mult de jumătate din locuitorii de astăzi ai Pămîntului trăiesc în Asia — aproximativ 56 la sută, adică 1 988 milioane de locuitori. Urmează, în ordine : Europa — 460 milioane ; Africa — 345 milioane ; America de Sud și America Centrală — 276 milioane ; Uniunea Sovietică (atît partea europeană cît și cea asiatică) — 240 milioane locuitori ; America de Nord — 224 milioane locuitori.

interviul nostru

A. V. BASOV,

ambasadorul
Uniunii Sovietice
la București

SĂRBĂTOAREA MARELUI OCTOMBRIE

Se împlinesc, săptămîna aceasta, 53 de ani de la înfăptuirea Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, eveniment epocal în istoria omenirii. Încununare a luptei eroice desfășurate de masele muncitoare sub conducerea Partidului Comunist, făurit de Vladimir Ilici Lenin, Revoluția din Octombrie a demonstrat uriașul potențial de forță revoluționară, de energii creatoare al oamenilor muncii, capacitatea lor de a-și lua soarta în propriile mîini, de a făuri o nouă orînduire social-economică, conform aspirațiilor lor de libertate și egalitate, de dreptate și progres social.

În ajunul aniversării victoriei Marelui Octombrie — sărbătoare întîmpinată cu bucurie de poporul român, alături de popoarele celorlalte țări socialiste, de toate forțele revoluționare și progresiste din lume — redacția revistei „Lumea" l-a rugat pe A. V. Basov, ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Uniunii Sovietice în România, să prezinte cititorilor noștri cîteva din realizările importante cu care poporul sovietic se pregătește să întîmpine a 53-a aniversare a Revoluției din Octombrie, referindu-se în același timp la dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare multilaterală dintre România și Uniunea Sovietică. Răspunzînd solicitării, ambasadorul Uniunii Sovietice a avut amabilitatea să ne acorde interviul de mai jos.

— Poporul român urmărește cu simpatie și interes succesele obținute de Uniunea Sovietică în făurirea orînduirii comuniste. Am dori, stimate tovarășe ambasador, să prezentați cititorilor noștri realizările cu care poporul sovietic întîmpină cea de-a 53-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

— „Republica noastră socialistă a Sovietelor va dăinui trainic, ca o făclie a socialismului internațional și ca un exemplu în fața tuturor maselor muncitoare". Aceste cuvinte profetice ale lui Lenin găsesc acum, în zilele festivităților închinate aniversării Revoluției din Octombrie, un ecou deosebit în rîndurile poporului sovietic. Elocvente, ele exprimă concis și clar însemnătatea mereu actuală a actului săvîrșit în toamna lui 1917 de către muncitorii, soldații și țăranii revoluționari ai Rusiei, care au făurit sub conducerea partidului comuniștilor primul stat socialist din istorie.

Acest mare act, moment de cotitură în istoria omenirii, este aniversat pentru a 53-a oară de către poporul sovietic, împreună cu popoarele țărilor socialiste, cu întreaga omenire progresistă. Sărbătoarea noastră este luminată de reflexele unei alte sărbători celebrate nu demult — centenarul nașterii lui V.I. Lenin. Octombrie și Lenin — sînt nume indisolubil contopite în conștiința noastră, în conștiința întregii omeniri progresiste. Creatorul partidului bolșevic, al primului partid proletar de tip nou, V. I. Lenin, a fost făuritorul Marelui Octombrie. Numele lui este sinonim cu victoriile revoluției noastre, cu înfăptuirile ei cele mai mari, care au schimbat radical înfățișarea lumii și au marcat începutul noii epoci, de trecere spre socialism și comunism.

Poporul sovietic întîmpină cea de-a 53-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie cu noi succese dobîndite în soluționarea celor mai complexe probleme ale construcției socialiste. Ne aflăm în ultimele luni ale anului 1970, an care încheie cel de-al optulea cincinal economic. Care este bilanțul acestui cincinal ? Oamenii sovietici au toate temeiurile de a se mîndri cu realizările obținute. Este limpede de pe acum că Directivele Congresului al XXIII-lea al partidului cu privire la dezvoltarea economiei naționale a țării în anii 1965—1970 vor fi îndeplinite cu succes.

Dinamica dezvoltării economiei este reflectată direct de creșterea venitului național. La sfîrșitul anului în curs, venitul național al U.R.S.S., va atinge cifra de 275 miliarde ruble, depășind cu peste 80 miliarde ruble venitul național al anului 1965. Volumul producției industriale a crescut în acest cincinal de aproximativ 1,5 ori. Numai sporul producției industriale va fi egal cu volumul întregii producții din perioada primelor două cincinale (1929—1938). Valoarea producției globale anuale realizate de industria socialistă este în prezent de 366 miliarde ruble. Pentru a ne face o imagine clară asupra dinamicii dezvoltării industriale a U.R.S.S. în cursul ultimului cincinal, să urmărim evoluția celor mai importante ramuri ale industriei. Producția de energie electrică, producție care influențează întreaga economie națională, a crescut de la 507 miliarde kilovați-ore, în 1965, la 689 miliarde kilovați-ore, în 1969, extracția de țiței — de la 243 la 328 milioane tone, producția de îngrășăminte minerale — de la 31,2 la 46 milioane tone. Și în domeniul metalurgiei, factor primordial al dezvoltării economice contemporane, Țara Sovietică a făcut un mare pas înainte. Producem în prezent peste 115 milioane tone de oțel. Aceasta înseamnă că mai mult de o cincime din oțelul produs în întreaga lume revine azi Țării Sovietelor. În producția de minereu de fier, cocs, aglomerate, materiale refractare, țevi de oțel, U.R.S.S. se situează pe primul loc în lume. Pentru a ilustra potențialul industrial al Uniunii Sovietice, menționăm și faptul că toate țările „Pieței comune" au produs în anul 1969 535 miliarde kilovați-ore de energie electrică, 107 milioane tone de oțel, 139 milioane tone de țiței.

În ultimii ani, s-a dezvoltat într-un ritm accelerat și o altă ramură importantă a economiei sovietice — agricultura. Sprijinită larg de stat, producția agricolă se industrializează tot mai mult. Se consolidează baza ei tehnică, se înfăptuiesc programe complexe de chimizare și îmbunătățiri funciare, de ridicare a nivelului agriculturii și creșterii animalelor. În pofida condițiilor meteorologice nefavorabile și chiar a calamităților naturale care au lovit unele regiuni ale U.R.S.S., recolta globală medie anuală de cereale s-a ridicat în anii 1966-1969 la peste 162 milioane tone, depășind cu 32 milioane tone recolta din cincinalul precedent. A crescut considerabil producția de carne, lapte, ouă și alte produse alimentare. Și în acest an s-a obținut o recoltă bună de cereale și alte culturi. Numai R.S.S. Kazahă, de pildă, a livrat statului 13 300 000 tone de cereale.

Realizările obținute în toate ramurile economiei naționale au permis îndeplinirea cu succes a sarcinilor prevăzute pentru ridicarea nivelului de trai al oamenilor sovietici. Veniturile reale pe cap de locuitor au crescut în Uniunea Sovietică, în ultimii cinci ani, cu 33 la sută. În țară se desfășoară într-un ritm înalt construcția de locuințe. În fiecare an, în U.R.S.S., se mută în locuințe noi aproape 11 milioane de oameni. Au fost majorate salariile categoriilor de oameni ai muncii cu remunerații mici și medii, s-au majorat pensiile și ajutoarele. Au crescut fondurile sociale de consum.

Anul 1970 le-a adus oamenilor sovietici satisfacția unor noi succese în domeniile științei și tehnicii, ale învățămîntului, ocrotirii sănătății și culturii. În ultimul an al cincinalului în curs, școlile superioare din U.R.S.S. au dat 1,5 milioane de specialiști cu studii superioare și medii de specialitate. Oamenilor sovietici le aparțin multe din descoperirile care au jalonat progresul științei mon-

diale. Ei au trecut primii la folosirea în scopuri pașnice a energiei nucleului atomic, au adus idei originale în rezolvarea problemei sintezei termonucleare dirijate. În luna septembrie a acestui an, întreaga lume a admirat din nou deosebit de importantul experiment sovietic realizat de stația automată „Luna-16", care pentru întîia oară în istoria cuceririi Cosmosului a descins lin pe suprafața Lunii, a luat probe de rocă și a revenit cu acestea pe Pămînt.

A crescut nemăsurat de mult prestigiul Uniunii Sovietice pe arena internațională. Urmînd principiile lui Lenin, U.R.S.S., împreună cu țările comunității socialiste, se opune cu fermitate uneltirilor agresive ale forțelor imperialismului, susține consecvent în raporturile internaționale linia spre destinderea încordării, excluderea folosirii forței în soluționarea problemelor litigioase, apărarea drepturilor popoarelor la dezvoltarea independentă pe calea eliberării naționale și a progresului social, eforturile îndreptate împotriva oricăror tentative de imixtiune în treburile interne ale popoarelor, de implantare din afară a unor regimuri reacționare proimperialiste.

Fidelă datoriei sale internaționaliste, Uniunea Sovietică acordă tot ajutorul necesar poporului frate vietnamez în lupta lui eroică, dreaptă, sprijină popoarele arabe care cer să fie repuse în drepturile lor știrbite și să fie retrase trupele israeliene de pe toate teritoriile arabe ocupate, promovează orientarea spre coeziunea comunității socialiste, dezvoltarea relațiilor de prietenie, întrajutorare și colaborare internațională între țările socialiste, apără unitatea mișcării comuniste și muncitorești internaționale pe baza principiilor marxism-leninismului și ale internaționalismului proletar. Politica externă a U.R.S.S. este un factor din cei mai importanți ai luptei încununate de succes împotriva imperialismului pentru victoria forțelor păcii, progresului social, democrației și socialismului.

— Anul viitor va avea loc cel de-al XXIV-lea Congres al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice. În legătură cu acest important eveniment în viața partidului și poporului sovietic v-am ruga să ne prezentați coordonatele și obiectivele esențiale ale dezvoltării societății sovietice în anii următori.

— După cum se știe, Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, care a avut loc la 13 iulie 1970, a hotărît convocarea, în martie 1971, a Congresului al XXIV-lea al P.C.U.S.

Pe parcursul întregii istorii a partidului și a statului sovietic, congresele P.C.U.S. au jucat un rol uriaș în activitatea revoluționar-transformatoare a partidului și poporului, au marcat jaloane din cele mai importante pe drumul luptei lor pentru idealurile comuniste. Cel de-al XXIV-lea Congres al P.C.U.S. va continua această glorioasă tradiție, va face bilanțul activității multilaterale a partidului de conducere a construcției comuniste, al politicii interne și externe a statului sovietic din perioada de după cel de-al XXIII-lea Congres și va defini perspectivele și sarcinile concrete ale luptei pentru îndeplinirea în continuare a programului P.C.U.S.

În prezent, în Uniunea Sovietică se elaborează Directivele cu privire la planul cincinal de dezvoltare a economiei naționale a U.R.S.S. pe anii 1971-1975 care vor fi dezbătute la Congres. În aceste directive se preconizează o dezvoltare considerabilă a economiei sovietice, dezvoltarea în continuare a electroenergeticii, a construcției de mașini, a industriei chimice și petrochimice, ramuri care determină actualmente progresul tehnic, perfecționarea formelor și metodelor de dirijare a economiei naționale. La Plenara din iulie (1970) a C.C. al P.C.U.S. a și fost adoptat noul program de dezvoltare a agriculturii pe următorii cinci ani, program care, prin proporțiile și importanța sa, depășește cu mult tot ce s-a făcut pînă acum în această ramură a economiei. În noul cincinal, pentru nevoile agriculturii se prevede alocarea a 77,6 miliarde ruble (investiții de stat), din care 45,9 miliarde ruble pentru lucrări de construcții și montaj.

O dată cu creșterea bogăției obștești și a productivității muncii va crește și bunăstarea materială a poporului. Vor spori salariile muncitorilor și funcționarilor, veniturile colhoznicilor, se va perfecționa sistemul de pensii. se vor îmbunătăți condițiile de lucru și viață ale oamenilor muncii, vor spori fondurile obștești de consum. Marele principiu al socialismului „Totul în numele omului, pentru binele omului!" se va dezvolta în continuare. Se vor perfecționa și se vor dezvolta și de acum înainte viața de stat și democrația socialistă. Educația comunistă a oamenilor muncii, formarea omului nou vor constitui una din sarcinile fundamentale asupra cărora se vor concentra eforturile partidului.

Unul din cele mai mari evenimente istorice după victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie a fost constituirea sistemului socialist mondial. Comunitatea țărilor socialiste reprezintă în zilele noastre o mare forță internațională, principalul bastion al luptei pentru pace, progres și echitate socială. Comunitatea țărilor socialiste constituie o întruchipare vie a ideilor leniniste ale internaționalismului. Ea se dezvoltă și se consolidează oferind lumii exemplul unui nou tip de relații internaționale, relații de autentică frăție, colaborare tovărășească și întrajutorare. Țările socialiste europene membre ale Tratatului de la Varșovia își coordonează și își conjugă eforturile politice și de apărare prin această Organizație. De peste 15 ani, alianța țărilor socialiste frățești slujește cu nădejde interesele socialismului și ale securității internaționale, fiind un puternic factor al stabilității în lume și în Europa.

Un mare rol în domeniul dezvoltării colaborării economice îl joacă Consiliul de Ajutor Economic Reciproc, care oferă posibilități largi pentru folosirea avantajelor socialismului, atît în fiecare țară în parte, cît și la scara întregului sistem mondial socialist. Sub acest aspect prezintă o importanță deosebită hotărîrile sesiunilor a XXIII--a și a XXIV-a ale C.A.E.R., care definesc direcțiile principale ale programului complex pe termen lung de integrare socialistă, de lărgire și adîncire a coordonării planurilor economice.

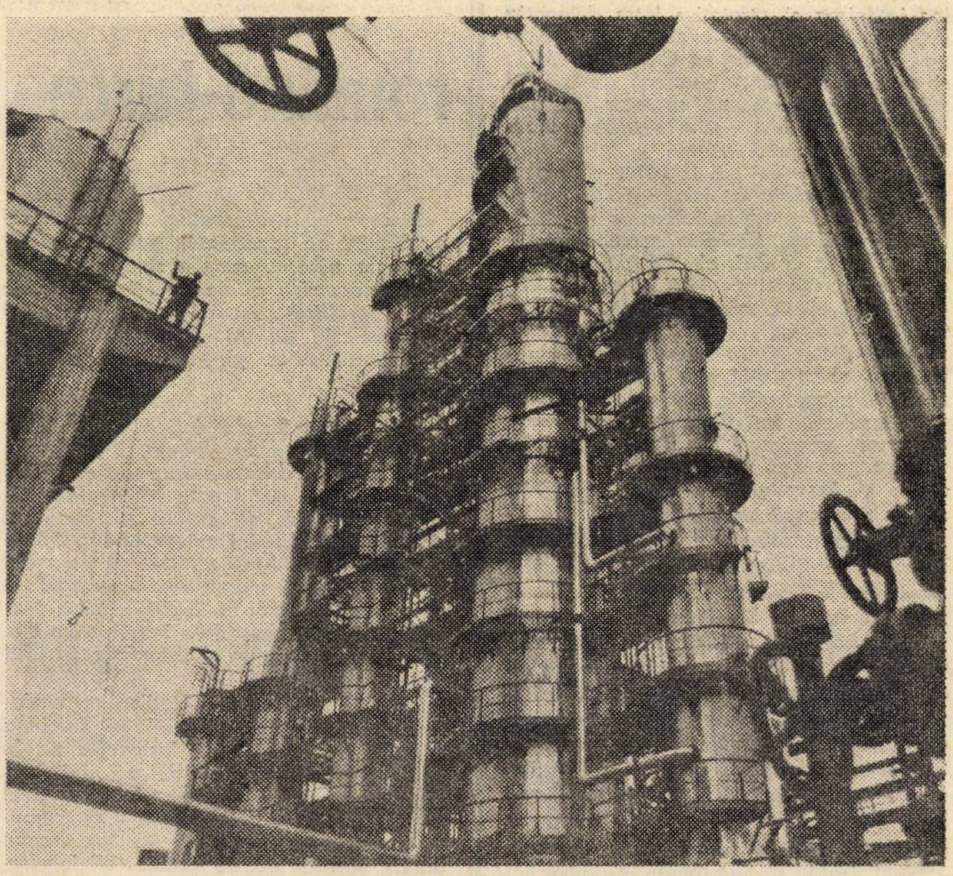

Noua instalație de cocsificare intrată în funcțiune la combinatul petrochimic din Perm. Cu ajutorul acestei instalații, deșeurile rezultate din prelucrarea primară a petrolului sînt transformate în cocs de calitate superioară

— În luna septembrie a acestui an, Consiliul de Stat al României și Prezidiul Sovietului Suprem al Uniunii Sovietice au ratificat Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre cele două țări. În acest context, v-am ruga să ne spuneți cum apreciați stadiul actual de dezvoltare a relațiilor româno-sovietice și perspectivele colaborării reciproce în viitor, în diverse domenii.

— În familia înfrățită a statelor socialiste se dezvoltă rodnic prietenia și colaborarea dintre popoarele Uniunii Sovietice și Republicii Socialiste România.

Între Uniunea Sovietică și România s-au statornicit legături tradiționale de prietenie și bună vecinătate. Solidaritatea dintre popoarele noastre s-a manifestat de-a lungul istoriei. În anii instaurării Puterii sovietice, printre cei care au apărat-o cu abnegație se aflau și internaționaliștii români. Un mare grup dintre aceștia au fost decorați cu ordine și medalii ale Uniunii Sovietice. În anii celui de al doilea război mondial, zeci de mii de ostași sovietici și-au dat viața pentru eliberarea României de sub jugul fascist.

După instaurarea puterii populare în România, prietenia dintre popoarele noastre, întărită de sîngele vărsat în comun în lupta împotriva fascismului, a căpătat un conținut calitativ nou. Uniunea Sovietică s-a pronunțat întotdeauna și se pronunță pentru dezvoltarea și consolidarea prieteniei sovieto-române, considerînd că ea corespunde intereselor fundamentale ale popoarelor noastre, cauzei consolidării unității țărilor socialiste, a mișcării comuniste și muncitorești internaționale, cauzei socialismului și a păcii. „Această prietenie, așa cum a spus tovarășul L. I. Brejnev, este un mare bun al nostru al tuturor". Oamenii sovietici se bucură sincer de succesele poporului român în opera de construire a noii societăți, socialiste.

Anul acesta a marcat noi și importante evenimente în relațiile dintre țările noastre. Au avut loc o serie de întîlniri importante între conducătorii celor două partide și state. În luna mai a. c., au avut loc întîlnirea și tratative între delegația P.C.U.S., în frunte cu tovarășul L. I. Brejnev, secretar general al C.C. al P.C.U.S., și delegația P.C.R., condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R. Partidul nostru acordă o mare importanță acestei întîlniri.

Acum patru luni s-a încheiat cu succes vizita în România a delegației de partid și guvernamentale sovietice, în frunte cu tovarășul A. N. Kosîghin, membru al Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S., președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., cu prilejul căreia a fost semnat noul Tratat de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre țările noastre. Sîntem convinși că acest tratat este unul din documentele programatice ale colaborării sovieto-române. Încheierea lui marchează un mare eveniment în viața popoarelor noastre, un nou și mare pas în consolidarea și dezvoltarea alianței prietenești dintre cele două state socialiste.

Noul tratat oferă noi posibilități de diversificare și lărgire a relațiilor de prietenie dintre Uniunea Sovietică și Republica Socialistă România pe tot frontul larg al activității creatoare a popoarelor noastre. Acest document prevede dezvoltarea și lărgirea colaborării tehnico-științifice reciproc avantajoase, adîncirea cooperării în producție și tehnico-științifice, dezvoltarea și lărgirea colaborării dintre cele două țări în domeniul științei, învățămîntului, culturii, presei, radioului, televiziunii și în alte domenii.

Noul Tratat sovieto-român exprimă hotărîrea statelor noastre de a contribui împreună cu alte țări socialiste la dezvoltarea și consolidarea Tratatului de la Varșovia, precum și la adîncirea colaborării în cadrul Consiliului de Ajutor Economic Reciproc. „În el (în tratat — A. B.), a subliniat N. V. Podgornii, președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., s-au întruchipat principiile imuabile ale internaționalismului socialist, întrajutorării tovărășești, colaborării frățești, adevăratei egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității, pe care se bazează relațiile dintre statele socialiste".

Tratatul sovieto-român corespunde pe de-a-ntregul intereselor popoarelor noastre, ale tuturor popoarelor comunității socialiste, intereselor păcii și socialismului.

În încheiere, aș vrea să folosesc acest prilej pentru a transmite cititorilor revistei „Lumea", tuturor oamenilor muncii din Republica Socialistă România, din partea oamenilor muncii din Uniunea Sovietică, un salut frățesc și cele mai bune urări de succes în muncă și în viața personală.

Perspective de dezvoltare a relațiilor economice româno-turce

Cu ocazia prezenței în țara noastră a delegației economice turce condusă de ambasadorul ADNAN KURAL, care a participat la lucrările Comisiei mixte economice româno-turce, am solicitat președintelui delegației turce un interviu pentru cititorii revistei „Lumea".

Discuția cu ambasadorul Adnan Kural a debutat cu rugămintea noastră de a-i cunoaște părerea asupra stadiului relațiilor economice bilaterale între România și Turcia, fiind știut că de ambele părți se manifestă un interes deosebit pentru abordarea, într-un spirit constructiv, a acestor relații.

„Din partea României și a țării mele a existat, dintotdeauna, dorința ca legăturile noastre să fie cît mai fructuoase. Cele două popoare sînt legate printr-o vecinătate geografică, de natură să faciliteze schimburile de bunuri materiale și spirituale în domeniile cele mai variate, dar, dincolo de acest aspect, putem afirma cu hotărîre că economiile celor două țări în plină dezvoltare sînt capabile de a întreține un flux de schimburi intense și sistematice, astăzi mai mult ca oricînd.

Stadiul actual al legăturilor comerciale concretizate între România și Turcia a căpătat și o mai mare însemnătate în urma interesului arătat de cei doi conducători de state, președintele Consiliului de Stat al României, Nicolae Ceausescu, și președintele Republicii Turcia, Cevdet Sunay, care cu ocazia vizitelor oficiale reciproce au analizat stadiul legăturilor dintre cele două țări și au hotărît dezvoltarea lor".

L-am rugat apoi pe interlocutorul nostru să se refere la principalele aspecte ce derivă din existența Comisiei economice mixte, formă organizatorică de stimulare a legăturilor comerciale româno-turce.

„În mod evident, faptul că relațiile comerciale româno-turce se bucură de aportul unei comisii permanente cu rolul de a analiza și propune celor două guverne posibilitățile ce se deschid pentru o mai amplă cooperare între economiile noastre determină un climat propice pentru ridicarea, la un nivel calitativ superior, a dialogului nostru comercial. Înființată la 14 aprilie 1970, cu ocazia vizitei oficiale în România a președintelui Cevdet Sunay, Comisia mixtă economică româno-turcă are ca semnificație principală, dincolo de caracterul ei pur lucrativ, dorința sinceră a ambelor guverne de a-și lărgi, de a-și amplifica paleta schimburilor comerciale".

La întrebarea noastră, dl Adnan Kural și-a exprimat opinia în legătură cu principalele rezultate ale actualei sesiuni a Comisiei mixte.

„Prima sesiune a Comisiei mixte economice româno-turce s-a soldat cu semnarea unui Protocol economic de lungă durată. Am analizat, cu satisfacție, acțiunile comune întreprinse în cadrul cooperării noastre, am dezbătut stadiul atins de schimburile comerciale ce fac obiectul legăturilor dintre România și Turcia, în sfîrșit am căzut de acord să dezvoltăm bunele noastre raporturi în continuare, să amplificăm cooperarea în sectoarele minier, forestier (prelucrarea lemnului), al industriei constructoare de mașini, precum și în alte domenii.

Protocolul recent semnat la București reprezintă o treaptă pozitivă în ansamblul relațiilor noastre reciproce. Optimismul care a dominat atît partea română cît și partea turcă în finalizarea posibilităților de cooperare este pe deplin îndreptățit. Constatăm și ne menținem, în continuare, convingerea că viitorul relațiilor economice româno-turce are mari posibilități care, desigur, vor fi pas cu pas concretizate. Spiritul constructiv manifestat de cele două delegații reprezintă, într-un plan mai înalt, dorința ambelor popoare de a-și multiplica și adînci legăturile".

În încheierea convorbirii cu ambasadorul Adnan Kural, știind că domnia-sa a întreprins o scurtă călătorie prin țară, de-a lungul căreia a vizitat o serie de obiective economice și culturale, i-am solicitat cîteva impresii personale.

„Vizitez pentru prima oară țara dv. Desigur, m-au interesat în primul rînd obiectivele industriale ale României despre a cărei economie, aflată în plină dezvoltare, eram informat. Acum, după ce am avut extrem de satisfăcătoarea ocazie de a parcurge concret o «rută industrială», pot afirma că informațiile pe care le dețineam sînt întrecute de peisajul economic românesc deosebit de viu. Am remarcat, peste tot unde m-am oprit, seriozitatea, aplicația deosebită cu care se muncește în România. Drumul dezvoltării țării dv. este, cu adevărat, remarcabil pentru oricine are posibilitatea de a intra în contact direct cu rezultatele eforturilor constructive ale minunatei dv. țări. Am fost extrem de plăcut impresionat, tulburat aș spune, văzînd armonia peisajului românesc, cadru pe care multe țări cu industrie turistică vi-l invidiază. Nimic mai frumos decît activitatea remarcabilă a unui popor trăind în asemenea splendide locuri și posesorul, în același timp, al unei înalte culturi".

Radu BUDEANU

Corespondență din Atena de la Alexandru Cîmpeanu

În pregătirea „micului parlament"

Spre sfîrșitul anului, în Grecia va apărea un organism nou : Comisia consultativă legislativă, denumită de o parte a presei, din motive mai mult psihologice, „micul parlament". Primul ministru anunțase crearea acestei comisii încă la 10 aprilie, dar, recent, actul nașterii sale a fost fixat pentru 29 noiembrie. În această zi, conducerile centrale a nouă organizații profesionale și corporative vor desemna 22 de candidați, iar „corpurile de alegători", alcătuite din reprezentanții locali ai unora din aceste organizații și din primari, vor propune 70 de persoane. Din propunerile avansate de fiecare organizație și district, primul ministru, Gheorghios Papadopoulos, va reține jumătate, adică 46 de oameni. După cum s-a arătat, în scopul asigurării unei „legături eficiente" între guvern și noul organism, premierul și-a rezervat dreptul de a numi alți zece membri. Vîrsta maximă a fost stabilită la 50 de ani, dar jumătate din cei desemnați vor avea între 25 și 40 de ani, măsură argumentată prin dorința regimului de a impune pe scena vieții publice „oameni tineri și eficienți". În prima sa componență, noul organism va funcționa un an, persoanelor a căror activitate va fi apreciată ca utilă reînnoindu-li-se mandatul pentru „viitoarea legislatură". Scopul comisiei constă în a-și exprima părerea asupra proiectelor de legi înainte ca acestea să fie aprobate de guvern. Pe de altă parte, se precizează că membrii „micului parlament" vor trebui să acționeze în scopul întăririi „ordinii sociale existente". Noului organism i se atribuie și rolul de „școală" pentru administrarea treburilor publice, guvernul văzînd în el o sursă de cadre pregătite în spiritul sau pentru perioada ce va urma guvernării extraconstituționale, adică un mecanism de rodaj pe care ar urma să fie clădit „marele parlament".

Despre „marele parlament" s-a vorbit mult în ultimele luni în Grecia. Paradoxal, în unele medii s-au descifrat intenții oficiale mai favorabile față de alegeri decît erau în realitate. Unii nu se îndoiau că, dacă nu anul viitor, „cel tîrziu" 1972 va fi an electoral. În legătură cu aceasta, s-au făcut precizări oficiale importante, care clarificau pentru prima oară viziunea regimului asupra propriei sale perspective. Din însărcinarea guvernului, subsecretarul de stat la președinție, Gheorgalas, a arătat că problema alegerilor nu este subordonată timpului, ci atingerii unor obiective ale administrației. El a expus șapte asemenea obiective care, realmente, nu pot fi integrate nici unui grafic de timp. Este vorba, între altele, de realizarea unui anumit nivel în dezvoltarea economică a țării, prevăzut a fi atins după amortizarea investițiilor actuale. Guvernul și-a propus, de asemenea, o serie de acțiuni menite să asigure — după cum s-a arătat — o „mai justă redistribuire a venitului național" și, în acest sens, „echilibrarea contrastelor sociale". Printre alte obiective preelectorale figurează reorganizarea administrației de stat, în scopul modernizării ei, atestarea rezultatelor activității noii administrații, întregirea reorganizării învățămîntului, crearea partidelor politice și experimentarea funcționării lor. Cînd vor fi înfăptuite toate acestea — a spus Gheorgalas — se va aprecia „cînd, cum și dacă se va înainta spre alegeri".

La pronosticul unei agenții de presă străine că obiectivele expuse de guvern vor putea fi realizate în trei ani, ziarul „Vradini", aparținînd în trecut Uniunii Naționale Radicale (E.R.E.), a răspuns printr-o întrebare ascunzînd un scepticism poate cam exagerat: „De ce 3 și nu 6 sau 9 sau 19 ani ?"... În orice caz, precizările făcute de guvern au scos din preocupările actuale problema alegerilor care, potrivit expresiei unui ziar, au fost circumscrise „anului X^a".

Oficialitățile și-au expus viziunea și asupra perioadei post-electorale. Primul ministru declarase, de mai multe ori, că actuala situație în viața politică a țării constituie o „paranteză" care va fi închisă o dată cu crearea partidelor politice și alegerea parlamentului. După cum scria „Nea Politeia", în rîndul unora din cercurile care și-au conservat pasiunea pentru politică a fost răspîndită iluzia că „închiderea parantezei" va însemna retragerea actualei formule. Acum s-a clarificat că „paranteza" se raportează nu la durata regimului ca atare, ci doar la perioada „guvernării sale extraconstituționale". „După închiderea parantezei" — se arată — administrația nu se va retrage, ci va intra „într-o nouă fază", aceea a guvernării nu prin decrete-legi, ci prin organismele ce vor fi create în baza constituției din 1968. Viitoarea viață parlamentară va fi — se precizează într-un material oficial — „fiica legitimă, prelungirea fiziologică, continuitatea regimului". Aplicarea integrală a constituției nu va da naștere unei formule noi, ci va reprezenta „evoluția actualului regim". Interpretînd aceste precizări, „Vradini" scrie că regimul va face alegeri pentru a fi adus din nou la putere, dar în altă formă.

În atmosfera creată de totalitatea factorilor componenți ai situației actuale, guvernul a invitat recent pe intelectualii din Atena (apreciați ca formînd unul din mediile contestatare „active") la un „dialog deschis". O vastă sală din hotelul „Hilton" a fost pînă la refuz umplută de academicieni, profesori, artiști, funcționari, studenți. După ce un membru al guvernului a expus concepțiile cunoscute asupra „prezentului și viitorului țării", s-a dat cuvîntul asistenței. Mai mulți ziariști occidentali și-au scos carnetele de notițe. Ce a urmat ? Un participant a reproșat guvernului că a fixat limita de vîrstă pentru membrii „micului parlament", ceea ce îl împiedică să devină și el membru al acestui organism. Altul, după o lungă expunere cu caracter religios, a solicitat „audiență personală" la reprezentantul respectiv al guvernului, asigurîndu-l că are să-i comunice „ceva important". După cîteva alte intervenții similare, asistența s-a împrăștiat. Cîteva zile mai tîrziu, un săptămînal atenian publica declarațiile fostului ministru de externe Averof, în viziunea căruia regimul actual este „un fapt împlinit".

Observatorii relevă, de asemenea, că regimul acționează pentru a cîștiga sprijinul unor noi pături și grupuri ale populației. Recent, mai multe zile la rînd, guvernul a examinat proiectul de lege cu privire la asistența socială — pensii și ajutoare medicale — care afectează interesele unei mari majorități a populației. Inițial, proiectul s-a sprijinit pe concepția că actualul sistem de asistență socială, datînd de decenii, este — potrivit declarației primului ministru — „anacronic" și în defavoarea „păturilor nevoiașe" ale populației. Ca urmare, proiectul a fost atacat — după cum scria „Nea Politeia" — de cei favorizați de sistemul în vigoare, care s-au ridicat împotriva știrbirii „drepturilor posedate". În această fază, proiectul a fost retras din dezbaterea publică. Măsura în care legea, aflată acum în studiul guvernului, își va păstra caracterul inițial rămîne deocamdată o necunoscută.

Pentru prima dată și-a expus guvernul intențiile și în privința altei probleme sociale majore care datează de decenii : aceea a emigrației forței de muncă. În prezent, numai în R.F.G. se află 242 000 de muncitori greci. Situația nu e lipsită de aspecte paradoxale: în timp ce valuri ale tineretului, îndeosebi de la sate, emigrează, iar din cei ce caută de lucru sînt absorbiți doar aproximativ jumătate, marina comercială — se arată în materialele oficiale — este în căutarea a 50 000 de oameni calificați pe care-i recrutează mai ales... dintre străini. În documentele oficiale se declară că există preocuparea pentru reducerea numărului celor ce sînt nevoiți să-și caute surse de existență departe de țară, prin lărgirea rețelei de școli tehnice, conversiunea tineretului spre noi meserii. Sînt numeroase personalitățile vieții politice și economice grecești care aderă la aprecierea că dramatica problemă a emigrației, ca și o serie de alte fenomene negative, mai vechi sau mai noi, își vor putea găsi soluția numai în procesul de dezvoltare economică a țării.

Cu toată efervescența creată de apropierea datei constituirii Comisiei consultative legislative, principalele eforturi ale guvernului rămîn concentrate pe făgașul dezvoltării economice. Oficiul Național de Statistică furnizează date din care rezultă că, anul acesta, au intrat în funcțiune mai multe întreprinderi, îndeosebi privind prelucrarea produselor agricole, că a început sau a continuat construcția la cîteva centrale electrice, investițiile înregistrînd un anumit spor. Și, în timp ce unii observatori apreciază că actualul program economic „este în curs de realizare", lideri ai guvernului dau asigurări repetate că acesta „va fi înfăptuit". Pe marginea acestor discuții, același cotidian „Vradini" își permitea totuși să aprecieze că există întotdeauna o diferență „între intenții și posibilitatea de a le înfăptui".

Atena, 3 noiembrie

Fenomenul catolicismului protestatar în America Latină

De la FRAY BERNAL BOYL la DOM HELDER CAMARA

Dom Helder Camara : „Dintr-o eroare, unii vorbesc de violență gîndindu-se numai la reacția celor asupriți"

Una din ultimele fotografii ale lui Camillo Torres : recunoscut în ciuda „ținutei laice", e percheziționat de gărzile polițienești

Pentru că în Brazilia s-a făcut foarte multă vîlvă în jurul persoanei sale, pentru că a călătorit în Europa și a conferențiat în cîteva capitale, pentru că a fost în același timp aplaudat (de unii) și denigrat (de alții), pentru că pledează în numele unor mari idei — justiție, egalitate, și o face într-o ținută neobișnuită — sutana, în sfîrșit, pentru că vorbind degajă dintr-un fizic plăpînd o forță nebănuită, dom Helder Camara este cea mai cunoscută personalitate clericală a Americii Latine. L-am prezentat într-un număr trecut al revistei și revenim asupra lui ca simbol — pentru că dintre cele mai semnificative și inedite fenomene care traversează de cîtva timp America Latină apariția așa-numitului „cler protestatar" impune încă un unghi de abordare a societății latino-americane contemporane. Definindu-l, procesul s-ar putea rezuma astfel : acuzată multă vreme de a coaliza cu clasele privilegiate și forțele politice conservatoare, în vederea menținerii anacronicului sistem social-economic al subdezvoltării, biserica latino-americană trece printr-o fază de reconsiderări în care definitorii sînt preocupările pentru modernizarea și așezarea societății pe „baze morale" și echitabile.

Consemnată în numeroase publicații, chiar în volume, reabilitarea bisericii catolice latino-americane este considerată ca una din cele mai rapide transformări sociale înregistrate pe continent. Dar, ca și alte procese ce alcătuiesc sensul evoluției continentului, această schimbare nu este nici atît de abruptă și nici atît de generalizată cum o definesc uneori observatorii. Recenta reformă nu încorporează întreaga comunitate catolică și nu urmează un singur drum.

Așa-numitul „aggiornamento" al bisericii catolice a dus în Europa occidentală sau Statele Unite la o serie de dispute asupra celibatului sau autorității papale. In America Latină, aceste întrebări nu au prezentat niciodată un interes vital ; ceea ce a concentrat atenția au fost mai ales mesajele sociale, politice și economice ale pontificilor reformiști. Amploarea temei a determinat sesizarea Vaticanului : enciclica „Mater et Magistra", a papei Ioan al XIII-lea, menționa pentru prima dată rolul dezvoltării economice în viața statelor, iar „Populorum Progressio", a papei Paul al VI-lea a fost prima dedicată în întregime acestei teme. Preocupat de problemele catolicismului latino-american, papa a făcut în 1968 prima călătorie a unui asemenea prelat în America Latină. Aparent independente, faptele se circumscriu aceluiași adevăr. Masele de enoriași oferă unica rațiune de existență a tagmei clericilor, întrucît „elita" societății este în general laică, statele naționale au devenit azi suficient de puternice ca să nu mai solicite tradiționalul sprijin al bisericii, iar exercitarea influențelor se realizează prin intermediul partidelor politice. Catolicismul nu numai că nu-și poate permite să-și piardă enoriașii, dar mai mult, trebuie să și-i cîștige. În condițiile Americii Latine, nu poate s-o facă mai convingător decît situîndu-se de partea revendicărilor celor mulți. Clericii își vor redefini așadar orientarea și vor deveni reformiști ca urmare a realităților social-economice. America Latină, regiune a marilor contraste, a subdezvoltării și conflictelor ideologice generează astfel anumite trăsături specifice ale mișcării clericale, care nu-și poate permite să rămînă izolată, în afara marilor frămîntări sociale contemporane.

COLUMB PLECASE SINGUR ȘI TOTUȘI...

Dacă pe continent are, sau nu, importanță poziția pe care o adoptă biserica în raport cu realitatea social-economică, se poate verifica sondîndu-i ponderea ca instituție și pîrghiile actuale în societate. Se știe, de exemplu, că biserica, respectiv catolicismul, este de dată mult mai nouă în America Latină decît în orice altă parte a globului. Nici un preot nu a participat la prima expediție a lui Columb, în 1492, dar, ca orice acțiune de mare anvergură în acele timpuri, s-a făcut sub semnul crucii. Papa acordă, un an mai tîrziu, depline puteri lui Fray Bernal Boyl, primul ecleziast al Indiilor occidentale. Absența unei istorii scrise asupra bisericii din America Latină determină o lipsă a datelor de amănunt, mai ales asupra epocii coloniale. Dar de la Fray Bernal Boyl la Helder Camara se știu, în mare, multe lucruri : de exemplu că sistemul „patronatului" încredința regilor Spaniei și Portugaliei atît formarea cît și conducerea bisericii în Lumea Nouă. Ea s-a născut, deci, sub protecția și dominația bisericii catolice spaniole. Roma va încerca ulterior să găsească maniera de a interveni direct în America hispanică, dar va trebui întotdeauna să accepte filtrul spaniol. Perioada războaielor de independență rupe însă punțile cu fostele metropole (ele însele în decadență, după semnarea tratatului de la Utrecht, prin care Spania și Portugalia pierd dominația asupra mărilor). „Patronatul" coroanei spaniole este înlocuit prin legătura directă cu Roma. Franța este în schimb cea care preia primatul influențelor culturale și care furnizează noile surse de inspirație : romantism, pozitivism, laicism. Către 1850, ruptura cu trecutul și perioada colonială este aproape definitivă. Pe plan politic, se formaseră între timp grupuri interne ale puterii politice între care începe o continuă dispută : liberalii sînt reprezentați de intelectualitatea orașelor, care adoptă în majoritate o poziție anticlericală ; celălalt grup — conservatorii — este condus de „aristocrația pămîntului". Ei sînt de formație spaniolă și prin urmare sprijină biserica. Dețin pentru început întîietatea, dar anticlericalismul își intensifică eforturile pentru a înlocui funcțiile bisericii — ele se întindeau de la înregistrarea nașterilor și morților pînă la participarea în activități politice și economice — care dăduseră instituției o asemenea forță și influență încît o transformaseră într-o condiție a viabilității oricărei administrații. În Colum-

bia, liberalii ajung la putere în 1853 și proclamă separarea statului de biserică. În Brazilia, unde liberalii guvernau deja de cîtva timp, constituția republicană datează din 1889. Argentina și Chile au doi lideri liberali în persoana lui Mitre și, respectiv, Perez. Partidul „colorado" conduce în Uruguay din 1852 pînă în 1903. Primele grupări catolice militante apar către 1930. În Chile, biserica urmărește detașarea de partidul conservator, pînă atunci unica forță politică de tip catolic, rivală consecventă a liberalilor și radicalilor. Catolicismul intuiește clar cine pierde și cine cîștigă teren. Nu-și reproșează infidelitate cînd îi părăsește pe conservatori ca să se alăture radicalilor, care se sprijină pe marile mase. În 1938, se formează într-adevăr în Chile primul guvern al „frontului popular", din care fac parte radicalii, socialiștii și comuniștii. Ei vor deține întîietatea timp de trei mandate prezidențiale (pînă în 1952). Biserica, dintr-o intuiție a sensului evoluției, îi va sprijini. Aripa tînără catolică va forma, tot în 1938, Falanga națională, de unde își va recruta membrii mai tîrziu (1957) democrația creștină a lui Eduardo Frei.

Dar fie că este vorba de Chile, Columbia sau Argentina — puternic clericalizate, sau de Mexic și Uruguay — cu o tradiție politică laică, pe ansamblu ponderea instituției este neîndoielnică. Biserica girează circa 300 de publicații, cu un tiraj de aproximativ 5 milioane de exemplare, zece universități, 8 000 de școli elementare și colegii cu mai mult de două milioane de membri. Pe plan politic partidele catolice — respectiv democrația creștină — au fost sau sînt partide de guvernămînt (Chile, Venezuela). Conflictele între biserică și stat pe de altă parte, au avut urmări esențiale : pentru că nu i s-au acordat privilegii, în 1954, biserica sprijină înlăturarea guvernului democratic al lui Jacobo Arbenz (Guatemala), iar un an mai tîrziu contribuie la căderea lui Juan Peron, în Argentina, deși inițial îi favorizase ascensiunea. Regimurile dictatoriale ale lui Pérez Jiménez (Venezuela) și Rojas Pinilla (Columbia) au fost obligate să abdice tot după un conflict cu ierarhia ecleziastică. Este vizibilă aceeași aptitudine de readaptare : biserica a realizat faptul că ceea ce s-a numit „middle class" se consolidase în ultimele decenii din punct de vedere politic, în dauna vechilor aliați ai clerului. În lumina acestei evoluții, biserica se declară adepta democrației constituționale pe care o susține clasele mijlocii. Începînd din 1960, își dă seama că orice privilegiu care ar putea fi obținut prin cooperarea cu dictaturile din America Latină este anulat de resentimentele maselor față de biserică. Pornind de la această constatare, preferă colaborarea cu grupările liberale și democratice, abandonîndu-și, din necesități obiective, vechii aliați.

O VOCE DINTR-O SUBURBIE

Citîndu-se doar „cazuri" de preoți protestatari se dă involuntar dreptate celor care susțin că afirmația asupra transformării contemporane a bisericii catolice este bazată doar pe cîteva exemple izolate și deci nefundamentată. În fond, mesajul unuia sau altuia dintre combatanții în sutană nu face decît să aplice pe viu ceea ce stabiliseră deja forurile în drept — Consiliul episcopal al Americii Latine (C.E.L.A.M.), și, în fiecare țară, conferințele anuale ale episcopatelor. Documentele semnate în aceste foruri nu mai pot fi acuzate de mesaj îngust. Ele verifică ceea ce susține o voce dintr-o suburbie, dintr-un sat năpăstuit de secetă sau dintr-o parohie pierdută în altiplano. Sînt zonele care asigură marile mase de enoriași, în general foarte săraci, și unde radicalizarea clerului se manifestă cel mai palpabil. De aceea, cele mai sigure dovezi că transformarea bisericii catolice latino-americane este într-adevăr un simptom, sînt acele mesaje ale clerului în totalitatea lui. Prima și cea mai importantă consacrare prin document a orientării catolice în sfera justiției sociale a prilejuit-o conferința C.E.L.A.M. din vara lui 1968, care a avut loc la Medellin (în Columbia), sub titlul „Biserica în prezenta transformare a Americii Latine".

Stabilite la Medellin, normele de convietuire ale bisericii cu societatea propun în esență participarea bisericii la marea aventură a dezvoltării Americii Latine. Obișnuită să joace un rol preponderent timp de secole, acceptă cel puțin situația de auxiliar, dacă nu de lider a acestei evoluții : se știe că multe conflicte cu puterea executivă au izbucnit datorită pretențiilor bisericii de a impune „soluții creștine" diverselor probleme naționale. Aceasta pe de o parte. Pe de altă parte, explicația constă în faptul că, pentru a-și menține prestigiul în fața enoriașilor, clerul caută să se arate util societății, dar mai ales lor. Pledează, astfel, în sprijinul unor idei generoase progresiste, dar nu toți sînt dispuși s-o facă de teamă să nu contribuie la creșterea creditului forțelor politice care și-au făcut un program din aceste idei. Documentul elaborat la Medellin este considerat în unanimitate o victorie aproape completă a elementelor progresiste asupra celor conservatoare, argumentele oferindu-le cele cîteva puncte principale ca respectarea drepturilor fundamentale ale omului, critica neocolonialismului, desfășurarea unei munci pentru „democratizarea educației".

Ultimele atestări ale rolului pe care realitatea social-economică o joacă în noua orientare catolică latino-americană le-au oferit reuniunile episcopatelor latino-americane (iunie — octombrie 1970). S-au reluat puncte de vedere cunoscute. De pildă, teoria asupra „ordinii". In concepția episcopilor argentinieni ea nu poate fi interpretată ca o simplă lipsă a conflictelor ci ca o armonizare a relațiilor umane în contextul unei societăți juste. Violență socială poate fi expresia unei stări a lucrurilor provocată de „opresiunea exercitată de grupurile puterii". Schimbarea calitativă a societății o văd realizată cu ajutorul întregii comunități naționale și o înțeleg ca „un proces de eliberare națională care să centralizeze aportul tuturor sectoarelor sociale". Pledează, desigur, subtil pentru evitarea luptei de clasă, fără a recunoaște contribuția forțelor progresiste la dezvoltarea societății contemporane. La un moment dat, biserica a recurs de altfel la lansarea unor reforme economice și sociale ca soluție de combatere a comunismului, militînd, în Columbia și Venezuela, de exemplu, pentru înfăptuirea reformei agrare.

Clerul brazilian cere printre altele o „reformă agrară eficace și imediată". Programul guvernului la acest punct este considerat insuficient. Concluziile episcopatului au fost întărite de cifre și statistici oferite de reviste de specialitate care confirmau că 83 la sută din terenurile braziliene cultivabile se află în posesia marilor latifundiari, dintre care doi la sută controlează jumătate din aceste pămînturi. În mare măsură, disputele recente în jurul deținuților politici și al acțiunilor polițienești din nord-estul

Nord-estul Braziliei înregistrează cea mai înaltă frecvență a incidentelor: aici a fost asasinat de teroriștii de dreapta preotul Pereira Neto

țării au contribuit la o strîngere a rîndurilor clerului brazilian pînă de curînd considerat un prototip al polarizării bisericii între elementele conservatoare și cele progresiste. Dispun de pondere cele din urmă, dar conservatorismul catolic are încă un mare număr de adepți. Sînt, totuși, în continuă scădere cu fiecare act represiv împotriva reprezentanților bisericii, indiferent de ce orientare ar fi aceștia.

Mai unitară, biserica chiliană este considerată prototipul noului curent reformator care definește în prezent catolicismul din America Latină. Încă înainte de conferința C.E.L.A.M. de la Medellín se pot identifica semnificațiile sociale ale acțiunilor sale. Fără a fi direct coordonați de partidul democrat-creștin, preoții progresiști organizau locuitorii cartierelor sărace ale marilor orașe, formînd sindicate muncitorești (este vorba de sindicatele catolice) și sprijineau programele de construcții de locuințe, reformele sistemului de educație. Intr-o oarecare măsură au creat o imagine care s-a proiectat fovarabil asupra lui Eduardo Frei, pregătind succesul electoral din 1964. Pe plan spiritual adeziunea la mai multe soluții social-politice se reflectă în faptul că cea mai mare parte a catolicilor chilieni sînt divizați între progresiștii reformiști, aflați oarecum la stînga lui Eduardo Frei, adepți ai unei forme de socialism pe care o numesc „comunitarism", și radicalii care pledează pentru o revoluție socială completă, realizată pe căi neviolente. Acest grup, care a acumulat în principal influențe din partea stîngii democrat-creștine, este din ce în ce mai favorabil alianței cu partidele de stînga.

CAZUL A AJUNS LA VATICAN

Pentru a realiza sensul general al acestor evoluții, fiecare experiență în parte este la fel de importantă. Ani de-a rîndul de guvernare unipersonală a președintelui Stroessner, biserica paraguayană a colaborat cu regimul sau s-a menținut neutră. Ostilitatea este astăzi sinceră de ambele părți deși oficial se spune așa : „Conflict între biserică și stat ? Dar nu există și nici nu a existat vreodată". Totuși primele semne au apărut în timpul vizitei de anul trecut a lui Nelson Rockefeller,

cînd poliția a arestat în cursul unei demonstrații un număr mare de studenți. În apărarea lor, preoții au protestat prin următoarea declarație : „Regimul dorește ca biserica să întindă mantia «unității spirituale» asupra nedreptăților care dezbină țara. Dar cînd populația este oprimată de structuri economice și sociale nejuste și de abuzul de putere care violează drepturile omului, biserica devine cea care denunță răul, o forță de presiune morală care caută eliberarea omului și respectul drepturilor sale". Cea mai dură critică la adresa guvernului se făcea de altfel din paginile revistei „Comunidad", publicație catolică în prezent interzisă.

Departe de a trage de aici concluzia că radicalizarea bisericii catolice latino-americane ar fi un fenomen general sau liniar. Deși noile principii ale mișcării ecleziastice au fost fixate la reuniunea de la Medellin, clerul columbian „nu gustă inovațiile", se spune, și rămîne fidel concordatului încheiat cu statul în 1887, care îi rezervă un rol în educație, asigurări sociale și sănătate. Cazul lui Camillo Torres, preotul guerrillero, a fost „o excepție care confirmă regula". Dintr-o familie „proeminentă", cum se exprimă dicționarul spaniol, părintele Camillo Torres (cunoscut și ca sociolog) a ales ca formă de protest mișcarea de guerilă. A căzut în maquis la 15 februarie 1966, popularitatea sa crescînd pe întreg continentul. Fără a fi pretutindeni considerată ca „exemplară", alegerea pe care a făcut-o a fost înțeleasă ca o interpelare a propriei conștiințe, de la care nu se putea eschiva. Părintele Torres a ținut să se explice de altfel singur : „Făcînd analiza societății columbiene, mi-am dat seama de necesitatea unei revoluții și a realizării bunăstării marilor mase. Am hotărît să mă consacru eu însumi acestei activități pe care o consider esențială pentru viața mea de cleric și de columbian. Este totuși contradictorie disciplinei bisericii și de aceea am cerut să fiu eliberat de obligațiile mele clericale". „Golconda", un grup de preoți radicali inspirați de Camillo Torres, continuă să funcționeze tolerat de ierarhia catolică. Totuși, cînd un preot devine prea energic în critica statu quo-ului, biserica nu ezită să-l suspende.

În schimb, catolicismul mexican s-a schimbat mult de la „momentul Medellín". Era considerat de secole o cetate a conservatorismului. Cel puțin 10 din 60 de episcopi mexicani sînt azi adepți ai teoriei „trezirii conștiinței" în rîndurile maselor. Fenomenul evoluează fără polarizarea și conflictele din Brazilia. Influentul episcop din Cuernavaca, Sergio Mendez Arceo, critică societatea mexicană și sistemul însuși al capitalismului : pentru faptul că ordinea social-economică pe care o promovează (și sprijină) este contrară bunăstării generale.

Cazul a ajuns în discuția Vaticanului, care în ultima vreme are dese ocazii de îngrijorare în legătură cu „viitorul lumii catolice latino-americane", cu tulburările și luările de poziții ale preoților latino-americani, care și-au păstrat structura esențială dar nu și monolitismul opiniei sociale. Fie că cere îndreptarea structurilor învechite, independență economică și politică, lichidarea decalajelor între țările lumii, că sprijină politica naționalizărilor sau critică Alianța pentru Progres, că solicită independență religioasă față de Roma sau servește deseori ca mediator în concilierea conflictelor dintre autorități și studenți sau sindicate, clerul își atestă o prezență indiscutabilă în viața internă a țărilor latino-americane. Folosim termenii „cler", „catolicism" etc. pentru o simplificare a frazei, dar desigur

Printre demonstranți, oameni în sutană : nimic neobișnuit

nu este vorba de un fenomen global. Părintele Alfonso Gregory, șeful „Centrului de studii sociale și statistici religioase", din Rio de Janeiro, prezintă astfel situația clerului brazilian : „Avem 240 de episcopi. Dintre aceștia 20 sînt sigur conservatori, iar un număr mai mare decît dublu sînt progresiști. Marea masă este mai mult sau mai puțin apolitică : se gîndește la problemele diocezelor Dar fluxul progresist este cel care pune biserica în mișcare : ca un automobil la care progresiștii reprezintă accelerația și conservatorii frîna". Aceste constatări sînt valabile la scară continentală pentru că, de exemplu, după cele mai multe aprecieri, catolicismul în zona Americii Centrale este singurul care rămîne tot atît de conservator ca în urmă cu o sută de ani. Ierarhia clericală a votat în bloc împotriva documentului de la Medellín, ignorînd înnoirile și inițiativele propuse acolo. La recentele alegeri prezidențiale din Guatemala, clerul, cu puține excepții, a acordat sprijin candidatului conservator (împotriva reprezentantului stîngii moderate a partidului democrat-creștin).

În această regiune, dominată de monocultură și monopoluri, micile state au fost ani la rînd adevărate feude ale unor clanuri ale puterii, ca familia Somoza în Nicaragua. Ele au reușit să țină populația, extrem de săracă, departe de orice curente noi, progresiste și să permanentizeze obscurantismul religios, folosindu-l, de altfel, ca una din pîrghiile de influență. Subvenționat de cercurile puterii, clerul este, bineînțeles, fidel acestora.

Revenind la Vatican, îngrijorarea acestuia are ca motiv inclusiv mecanismul de funcționare al instituției ca atare — a bisericii catolice latino-americane. Între altele, studii de sociologie consemnează criza internă a catolicismului datorită scăderii simultane a efectivelor de preoți și credincioși. Religia protestantă îi concurează serios, mai ales în Chile. Pentru a suplini lipsa preoților, se recurge la o soluție mai veche : importul de „clerici externi", mai ales spanioli, francezi, belgieni.

■

Care ar fi consecințele politice ale radicalizării bisericești post-Medellin ? Forțele conservatoare, în general, suferă o defecțiune, iar scena politică latino-americană se completează cu un nou și puternic propulsor al schimbărilor. Nu de multă vreme se vorbește de unele cercuri ale intelectualității, mai recent ale militarilor, ca forțe în schimbare. Toamna aceasta, trei experiențe locale — guvernul peruvian a împlinit doi ani de existență ; rebeliunea dreptei a fost învinsă în Bolivia ; în Chile coaliția stîngii a cîștigat pentru prima dată pe continent alegerile prezidențiale — sînt determinante, prin subtextul lor, pentru constatarea „accelerației" forțelor progresiste continentale. Raportul de forțe politice și sociale pe continent înclină considerabil de partea acestora ; conservatorismul pierde aliați prețioși, printre care clerici pregătiți să sesizeze sensul evoluției și să-și reconsidere, la nevoie, concepțiile și adeziunile.

Rolul partidelor și al forțelor progresiste continentale rămîne bineînțeles cel determinant în viața politică a Americii Latine. Dar, „biserica subterană", cum este numită, înțelege să joace un rol de auxiliar pe lîngă revoluția din afara ei, declară dom Helder Camara. „În Brazilia, democrația creștină nu va fi niciodată speranța care a fost pentru Chile. Este greu de crezut că democrația creștină, atît de strîns legată de burghezie, va deveni instrumentul pe care continentul îl reclamă pentru schimbări profunde și rapide". Helder Camara a prevăzut bine — învingătoare în 1964, democrația creștină este nevoită să predea ștafeta în 1970. Dar și-a probat adeziunea la imperativul transformării societății latino-americane prin votul acordat candidatului stîngii în alegerile prezidențiale din acest an (cu aceeași abilitate de a intui înspre ce pol se îndreaptă puterea, și cu aceeași conștiință a necesității adaptării la noile condiții sociale). În situația dată, a preferat să treacă de partea lui Salvador Allende, confirmînd că în momente de răscruce preoții catolici latino-americani au învățat să acorde precădere mai curînd pașilor înainte decît celor înapoi. Ultima dată și-au reafirmat aceste opțiuni la Conferința mondială asupra păcii și religiei, de la Tokio (16-22 octombrie). Dom Helder Camara și-a expus, în numele lor, punctul de vedere — rămînînd același „prim simbol" al protestului religios din „cea mai catolică regiune" a lumii.

Anca VOICAN

PROCESUL MANSON

FILE DINTR-UN DOSAR ABSURD

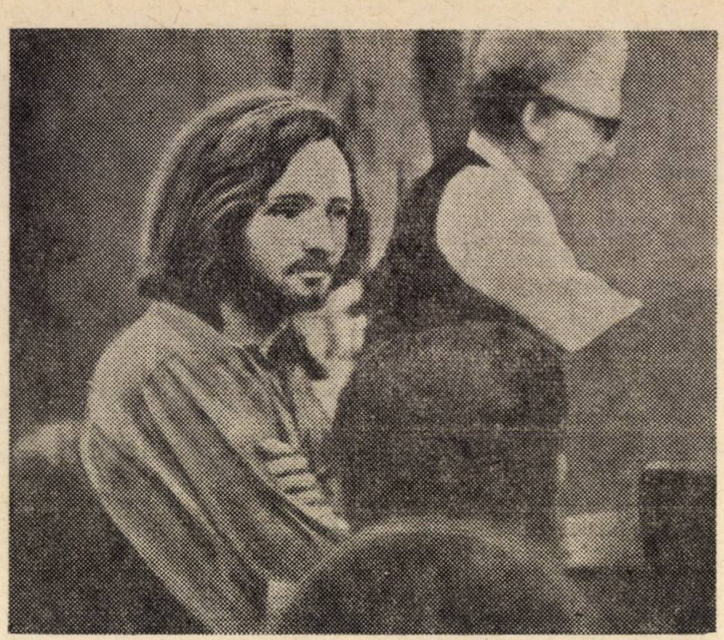

Manson pe banca acuzării

„Astăzi va începe cel de-al treilea război mondial. Îl aduc asupra voastră Oamenii Universului Liber. De azi înainte, oricine și orice grup de persoane care folosește abuziv mediul natural sau îl distruge va fi executat de Oamenii Universului Liber. De azi înainte, eu și camarazii mei vom lupta pînă la moarte sau pînă la libertate împotriva oricărui lucru sau a oricărui om care nu sprijină viața naturală pe această planetă. Materialismul trebuie să piară, altfel va pieri omenirea".

Biletul, semnat de „fantele de ghindă", „fantele de tobă", „fantele de verde" și „fantele de roșu" a fost găsit într-o vilă din California, alături de cinci cadavre. Nu la Bel Air ci într-o reședință izolată situată în apropiere de Santa Cruz. Asasinii de la Bel Air continuă să fie judecați pe îndelete, mii de detalii sordide sînt supuse juraților care, de cîteva luni de zile, s-au rupt de lume și de tot ceea ce ține de viața normală pentru a asculta monstruoase istorii fără cap și fără coadă și pentru a ajunge cîndva, poate pe la începutul lui 1971, la un verdict. Cadavrele de la Santa Cruz n-au iscat pînă acum nici un proces. Acolo au fost legați cu eșarfe de mătase, împușcați și aruncați apoi într-o piscină medicul oculist Victor Ohta în vîrstă de 46 de ani, soția sa Virgina (43 de ani), copiii lor Richard (12 ani) și Victor (11 ani) și secretara doctorului, Dorothy Cadwallader (38 de ani). A fost arestat, deocamdată, un tînăr de 24 de ani, John Linley Frazier. Pe clapele mașinii de scris din vilă, la care s-a dactilografiat „declarația de război", s-au găsit amprentele lui. Mai sînt căutați alți doi sau trei vagabonzi, alungați cu cîtăva vreme în urmă de dr. Ohta din preajma casei lui. Caracterul crimelor și conținutul biletului îl determină pe șerif să creadă că este vorba de un „asasinat ritual". Așadar, o nouă ispravă a unor indivizi antisociali, cuprinși de una dintre formele de demență colectivă de tip Manson. Dar ce s-a mai întîmplat, în ultimele două luni, la procesul Manson? Continuă audierea martorilor acuzării. Rareori s-au perindat prin fața unui tribunal specimene atît de stranii, rareori s-au auzit într-o instanță, lucruri atît de ciudate.

MARTORA CARE N-A MURIT

Barbara Hoyt are 18 ani. A făcut parte din „familia Manson". A fost citată de acuzare pentru a repeta ceea ce a auzit de la Susan Atkins în legătură cu asasinarea lui Sharon Tate. Cîțiva alți membri ai familiei Manson au încercat s-o împiedice să ajungă în fața tribunalului. Au atras-o la Honolulu și acolo i-au dat să mănînce un „hamburger" adică o chiftea în care introduseseră conținutul a zece capsule de L.S.D. Doză mortală. Cînd a căzut în nesimțire, au cărat-o în fața unui sediu al Armatei Salvării și au culcat-o pe scări. Ridicată de trecători a fost dusă la spital. A scăpat, ca prin minune, cu viață. A petrecut două săptămîni într-un spital de psihiatrie pentru a-și reveni în fire. Apoi a venit să depună mărturie : da, a făcut parte din familia Manson vreme de aproape șase luni. La aproximativ o lună după crima de Bel Air a auzit-o pe Susan Atkins spunîndu-le altor membri ai grupului că „Sharon Tate a murit ultima pentru că trebuia ca mai întîi să-i vadă pe ceilalți murind". Avocații apărării au cerut să nu se ia în considerare mărturia Barbarei Hoyt : cele două săptămîni petrecute într-un spital de psihiatrie nu o recomandă ca pe o martoră de încredere.

SUSANEI ATKINS ÎI PLĂCEA SĂ SE LAUDE

Numai că mărturia ei a fost întărită de multe altele. Susanei Atkins „îi plăcea grozav" să vorbească despre crimele la care a participat, a declarat în fața tribunalului Ronnie Howard, care în noiembrie anul trecut a fost închisă, împreună cu Susan Atkins la închisoarea pentru femei din Los Angeles. (De altfel, după cum se știe, criminalii au fost identificați pentru că Susan Atkins, arestată pentru complicitate la altă crimă, a încercat să recruteze noi membri pentru „familia Manson" printre deținute, povestindu-le ce isprăvi extraordinare face această familie. Ulterior, Susan Atkins și-a renegat declarațiile și ca urmare justiția californiană nu mai are dreptul să le ia în considerare). Ronnie Howard și Virginia Graham au reprodus în fața tribunalului confesiuni ale Susanei Atkins privind felul în care ea însăși a ucis-o pe actrița Sharon Tate. Cele trei martore n-au avut voie să se refere decît la fapte legate de vinovăția Susanei Atkins. Dacă ar fi făcut vreo aluzie la participarea la crime a celorlalți acuzați, ar fi încălcat legea californiană și apărarea ar fi putut cere anularea procesului. Tribunalul a împins precauțiunea pînă la a aranja o repetiție generală fără juriu a audierii. Juriul nu are dreptul să asculte încriminări venind dintr-o asemenea sursă decît pentru acel acuzat care s-a autodenunțat.

ELIZABETH TAYLOR, TOM JONES, FRANK SINATRA, „CONDAMNAȚI LA MOARTE"

Juriul n-a avut prilejul de a citi senzaționalul reportaj din „Los Angeles Herald Examiner" care a aflat de la Virginia Graham că familia Manson avea de gînd să-i tortureze, să-i desfigureze și să-i ucidă pe actorii Elizabeth Taylor, Richard Burton, Steve McQueen și pe cîntăreții Frank Sinatra și Tom Jones. Era una din confidențele făcute de Susan Atkins tovarășei ei de celulă. Tribunalul a respins moțiunea apărării care cerea anularea procesului din cauza apariției acestui articol. În fața tribunalului, Virginia Graham a povestit lucruri pe care preferăm să nu le repetăm despre ceea ce a făcut, despre ceea ce a simțit și despre ceea ce ar mai fi vrut să facă Susan Atkins în vila Bel Air. Esențial este doar că la întrebarea procurorului „Domnișoara Atkins ți-a spus cine a ucis-o pe Sharon Tate" ?, martora a răspuns „Da, mi-a spus, eu am ucis-o". Dintre scrisorile adresate de Susan Atkins lui Ronnie Howard, tribunalul le-a ales pentru a fi citite juriului tot numai pe acelea care nu aduc în discuție vinovăția coinculpaților. Exemple : „Cînd am aflat că tu ai informat poliția am vrut să-ți tai beregata. Pe urmă mi-am dat seama că eu fusesem informatoarea și aș fi vrut să-mi tai singură beregata". Sau : „A existat un așa-zis motiv : să inspirăm frică grangurilor și să grăbim ziua judecății, care a venit acum pentru noi toți". Și încă : „Atunci cînd ucizi pe cineva nu faci decît să-i eliberezi sufletul. Viața n-are limite, iar moartea nu-i decît o nălucire". Iată-ne, deci, în plină filozofie. De altfel în „familia Manson" se făcea multă „filozofie". „Am avut circa o sută de discuții filozofice cu Manson în anul care a precedat asasinatele" a declarat în fața tribunalului Gregg Jakobson, un producător de discuri care l-a cunoscut pe Manson în casa unui membru al formației muzicale „The beach boys", Dennis Wilson.

CE E PREFERABIL, SĂ UCIZI UN OM SAU UN ȘARPE ?

Charles Manson își predica ideile bolnave cu o frenezie caracteristică minților rătăcite. Ranch-ul Spahn, fostul lui sălaș,

nu mai există. A fost mistuit de unul din marile incendii care au bîntuit în septembrie California. Dar cîțiva dintre cei care au locuit pe acest platou de filmare dezafectat sau l-au vizitat cu diverse prilejuri au fost chemați în fața tribunalului. Din mărturiile lor, jurații trebuie să înțeleagă cam care era „concepția despre lume și viață" a lui Manson.

Din interogatoriul lui Gregg Jakobson :

— Ce credea Manson despre bine și rău ?

— Mi-a spus că nu există așa ceva.

— A spus ceva despre moarte ?

— Nu credea în ea.

— A spus cumva că moartea e frumoasă ?

— A spus că a experimentat-o și că e frumoasă.

— A spus că e rău să ucizi o ființă omenească ?

— A spus că nu e rău. Că nu are importanță dacă cineva e ucis. Că moartea unui păianjen e regretabilă, dar a unui om nu.

David Hannum, care lucra la ranch-ul Spahn a declarat că, la cîteva zile după crimele din august 1969, a ucis un șarpe, tăindu-i capul. Manson, care era de față, i-a spus : „Aș fi preferat să-mi fi tăiat mie capul. Eu unul prefer să ucid oameni, nu animale". Altădată, Manson i-a spus : „Negrii vor prelua puterea și-i vor ucide pe toți albii". Manson, a afirmat Gregg Jakobson, își închipuia că „Helter-Skelter". unul dintre cîntecele formației Beatles, este profetic, că acest cîntec anunță „ziua de apoi" în care negrii și albii se vor măcelări unii pe alții și va pieri o treime din omenire, mai cu seamă albii. „Helter-Skelter" va începe prin măcelărirea cîtorva familii albe de către negri, l-a încredințat Manson. Lui Juan Flynn, un cow-boy care a locuit la ranch-ul Spahn doi ani și jumătate și a devenit un fel de „membru afiliat al familiei Manson", acuzatul i-a spus în repetate rînduri că se consideră dator să le arate negrilor cum să-i ucidă pe albi și să declanșeze un război total pe teritoriul Statelor Unite. Manson numea casele în care locuiau albii „pietrele lor de mormînt". Danny Decarlo, șeful bandei de motocicliști „Satanele neînduplecate", a petrecut vreo șase luni în societatea lui Manson. „Aș vrea, i-a mărturisit o dată Manson, să-i văd pe toți grangurii cu gîtul tăiat și spînzurați de picioare, pentru că atunci mințile oamenilor ar exploda și toată lumea s-ar teme".

— Cum se numea Manson pe sine ? l-a întrebat procurorul.

— Se numea diavolul. Spunea că el este diavolul și că diavolul e liber să facă orice.

Lui Gregg Jakobson, Manson îi spunea ba că se crede Isus, ba că se crede diavolul.

Una dintre principalele preocupări ale lui Manson, a arătat Juan Flynn, era să le determine pe fetele care-l urmau să renunțe la toate principiile morale învățate în copilărie. El vorbea adesea despre „programarea" și despre „deprogramarea" adepților lui.

O imagine care a scandalizat opinia publică americană. În plin proces împotriva asasinilor de la „Bel Air", acești tineri vagabonzi, afișîndu-și ostentativ buna dispoziție, au cerut să fie fotografiați, declarînd că se consideră „ultimii discipoli" ai lui Charles Manson

— Ce înțelegea Manson prin programare ?

— Creșterea dobîndită de copii în societate. Școlile, biserica părinții, tot acest sistem duce, spunea el, la inhibiții.

— Și ce înțelegea prin deprogramare ?

— Spunea că trebuie să te descotorosești de eul tău, de toate dorințele, să renunți la mamă și la tată, să scapi de toate inhibițiile, să devii o pagină albă.

ALTE AMINTIRI DE LA RANCH-UL SPAHN

Charles Manson voia să cumpere „mii de metri de funie de nailon auriu, un camion plin", cu ajutorul căreia el și „familia" lui să coboare în „groapa fără fund" din Valea Morții și să aștepte acolo sfîrșitul sîngeroasei înfruntări dintre albi și negri din „ziua de apoi". El „credea cu adevărat că există acolo o groapă fără fund", a declarat Gregg Jakobson. Avea de gînd să trimită fetele „să lucreze în baruri de noapte spre a cîștiga banii necesari pentru cumpărarea funiei. De altfel, cumpărarea funiei de nailon a și început. Decarlo a declarat că l-a însoțit pe Manson la un magazin de unde a cumpărat 45 de metri de funie de nailon răsucită din trei fire, absolut identică cu cea folosită pentru a-i lega pe Sharon Tate și pe Jay Sebring, două dintre victimele de la Bel Air. Funia a fost recunoscută și de Ruby Pearl, administratoarea grajdurilor de la ranch-ul Spahn. Ea a declarat juriului că a văzut mai mulți membri ai grupului Manson umblînd cu o funie asemănătoare. Ruby Pearl a recunoscut și pistolul cu care au fost împușcați Jay Sebring și Voityck Frykowski : l-a văzut mai înainte în posesia membrilor „familiei" care își asumase, în vara anului 1968, sarcina de a plăti pentru dreptul de a se adăposti pe vechile platouri de filmare, ajutînd la întreținerea lor. Și mai edificatoare este mărturia lui Danny Decarlo care, „avea în grijă arsenalul lui Manson", compus din șase puști, o pușcă-mitralieră și un pistol de calibrul 22. Manson trăgea deseori cu pistolul și o dată i-a spus lui Decarlo că ar împușca mai degrabă oameni decît păsări. Pistolul, a spus Decarlo, a dispărut cam pe vremea crimelor de la Bel Air și de la locuința familiei La Bianca. La proces i s-a arătat lui Decarlo pistolul găsit la locul crimei. Era același. Tot Decarlo a identificat o sabie folosită pentru uciderea soților La Bianca : o văzuse adesea la Manson. Apoi procurorul i-a arătat o curea de piele. O cunoaște ? Da, l-a văzut pe Manson purtînd-o la gît. Era cureaua pe care Manson, potrivit depoziției Lindei Kasabian o purta la gît cînd mergeau spre casa familiei La Bianca și care a fost găsită ulterior la locul crimei.

JOCURI PERICULOASE

Într-o zi, în iulie 1969, Juan Flynn se plimba cu una dintre fete de-a lungul unui pîrîu, la ranch-ul Spahn. Manson a tras de două ori cu pistolul în direcția lor. Nu i-a nimerit. Incidentul a fost uitat. În august, la cîteva zile după ce i-a văzut suindu-se în mașină pe cei șapte membri ai „familiei", despre care martora acuzării, Linda Kasabian, declarase că au participat la dubla crimă de la vila La Bianca, Juan Flynn se afla în bucătăria ranch-ului, împreună cu trei fete. Manson a intrat în bucătărie și le-a poruncit celor trei fete să iasă. Apoi, a declarat Flynn, „m-a apucat de păr, mi-a pus cuțitul în gît și mi-a spus : ‚Pui de cățea, nu știi că eu sînt autorul tuturor acestor asasinate ?" Martorul susține că nu l-a crezut pe Manson, deși în seara cînd plecaseră cu mașina, Susan Atkins îi spusese : „Ne ducem să-i curățăm pe granguri". A continuat să mănînce. Atunci Manson a lăsat cuțitul pe masă și i-a spus lui Flynn : „Bine, ucide-mă tu". „I-am spus — și-a continuat Flynn depoziția — că nu vreau să-l ucid și că nu vreau să-i fac nici un rău".

Aproape toți martorii amintiți mai sus sînt persoane foarte dubioase. Decarlo, de pildă, a fost implicat în alt asasinat comis de grupul Manson : uciderea muzicianului Gary Hinman, pentru care tînărul Robert Beausoleil a fost condamnat, în primăvara acestui an, la moarte. Se pare că Decarlo și-a cumpărat libertatea depunînd mărturie împotriva lui Beausoleil. În cele șase luni petrecute cu „familia Manson", Decarlo a fost, potrivit propriilor sale declarații „beat 99 la sută din timp". Bea zilnic o ladă de bere, plus whisky, fuma marijuana și, atunci cînd banda motorizată „Satanele neînduplecate" a făcut o expediție la ranch pentru a-l „elibera", Decarlo a refuzat s-o urmeze. De ce ? l-a întrebat procurorul ? Pentru că îmi place desfrîul, a răspuns martorul.

JUDECATĂ ÎN RATE

Tot în legătură cu asasinarea lui Gary Hinman trebuie adăugat că, la 13 octombrie, Charles Manson și Susan Atkins au fost duși la tribunalul din Santa Monica pentru a declara dacă sînt sau nu vinovați de această crimă, care ar fi a opta la activul lor. Ei au refuzat să răspundă la întrebările judecătorului și au stat tot timpul cu spatele spre el. Procesul a fost fixat pentru 15 februarie. O dată cu ei a fost pus sub acuzare și un oarecare Bruce Davis care a dispărut din momentul crimei și nu a fost găsit pînă acum. Într-una din zile, în fața tribunalului din Los Angeles a apărut o figură nouă : Charles Watson, care prin terti-

puri avocățești, reușise să amîne timp de zece luni extrădarea lui din Texas în California. Charles (Tex) Watson a fost indicat atît de Susan Atkins cît și de Linda Kasabian ca cel mai feroce membru al bandei, care a comis cele șapte crime. El nu va putea să fie judecat însă decît separat, la o dată care se va stabili ulterior. Altă ciudățenie a legislației californiene. Nu mai puțin ciudat este faptul că Linda Kasabian este și va rămîne liberă și bogată (și-a vîndut foarte scump „memoriile") numai pentru că a acceptat să depună mărturie.

SĂ-ȚI UCIZI AVOCATUL ȘI JUDECĂTORUL

Vreme de 15 săptămîni, Charles Manson și cele trei femei judecate împreună cu el au stat mai mult sau mai puțin liniștiți în boxa acuzaților. Apoi, dintr-o dată, în timpul mărturiei lui Juan Flynn (considerată a fi una dintre cele mai incriminatoare) au sărit de la locul lor și au început să sfideze tribunalul. „Bătrîna iapă sură nu mai e ce-a fost, bătrîna iapă sură e acum judecător", cînta cu voce tare Manson. Judecătorul Older l-a avertizat că, dacă nu se potolește, îl va evacua din sală. Manson i-a replicat obraznic și a fost scos din incintă. După 45 de minute de pauză — timp în care avocații săi l-au sfătuit să renunțe la perturbarea procesului, „profetul" a fost readus în sală. Cîteva minute a tăcut, dar apoi s-a ridicat în picioare, s-a întors spre galeria presei și a început să strige : „Nu sînt reprezentat în acest proces ! N-am avocat !" (Se știe că a cerut să se apere singur, refuzînd sprijinul oricărui avocat, dar judecătorul, considerîndu-l inapt să-și asigure singur apărarea, a numit un avocat din oficiu). În același timp, Susan Atkins, Patricia Krenwinkel și Leslie Van Houten s-au ridicat și ele și i-au strigat în cor judecătorului : „Nu ești decît o femeie, judecătorule, nu ești decît o femeie !". Acuzații au fost evacuați și s-au luat măsuri ca ei să poată urmări desfășurarea procesului din altă cameră, unde au fost instalate megafoane. Cîteva zile în șir s-a încercat să se continue procesul în prezența lor dar, de fiecare dată reluau scandalul și trebuia să fie evacuați. Manson cînta, fetele îi adresau judecătorului salutul hitlerist etc. Cel mai serios incident s-a produs la 5 octombrie : Manson s-a repezit spre judecător strigînd că-l va ucide. Iată cum s-au desfășurat lucrurile : Manson intrase liniștit în sala tribunalului și părea să asculte declarația unui martor mai puțin important cînd, dintr-o dată, a izbucnit :

— Ai de gînd să folosești acest tribunal pentru a mă ucide ? i-a strigat el judecătorului.

Judecătorul i-a cerut să tacă, avertizîndu-l că, altminteri, va fi evacuat.

— În clipa cînd voi vedea că vrei să mă ucizi știi ce am să fac, nu ?

— Ce-ai să faci ? l-a întrebat supărat judecătorul. Domnule Manson, dacă nu încetezi, am să te evacuez.

— Ba eu am să te evacuez dacă nu încetezi. Am eu sistemul meu propriu pentru asta, a ripostat Manson.

Sărind de pe scaun s-a repezit în direcția judecătorului îndreptînd spre el un creion ascuțit cu care, după toate aparențele, voia să-l împungă. S-a împiedicat și a căzut pe platforma pe care era așezată masa judecătorului. În sala tribunalului s-a produs învălmășeală. Polițiștii au sărit asupra lui Manson, și l-au scos din sală, în timp ce el striga :

— Crezi că glumesc ? În numele dreptății am să-ți tai gîtul !

Fetele au început să cînte ceva despre „ucidere" și au fost evacuate și ele.

Avocații apărării au declarat ziariștilor că Manson l-a amenințat de mai multe ori pe avocatul său, Irving Kanarek, că-l va înjunghia, pentru că nu-i respectă ordinele. Vreme de aproape trei săptămîni, acuzații n-au mai apărut în sala tribunalului. Li s-a spus că vor putea reveni numai după ce se vor angaja să se comporte cuviincios. La 23 octombrie, Manson, curat și proaspăt bărbierit, a intrat în sala tribunalului zîmbind și i-a adresat judecătorului un prietenos „bună dimineața". Mai mult, la 25 octombrie a cerut să fie admis să depună ca martor : avea să facă o precizare.

„LA" SAU „IN" ?

Un polițist declarase în fața tribunalului că l-a auzit pe Manson afirmînd că n-a fost niciodată la vila Bel Air. Această afirmație venea în contradicție cu alte două mărturii. Rudolph Altobelli, proprietarul reședinței, care locuia într-o „casă de oaspeți" din spatele vilei principale, a făcut cunoscut tribunalului că, la 23 martie 1969, Charles Manson a venit la el și i-a spus că-l caută pe Terry Melcher. Altobelli i-a răspuns că Melcher nu mai locuiește acolo. Se știe că Terry Melcher, fiul actriței de film Doris Day a refuzat să imprime pe discuri cîntecele compuse de Charles Manson. La începutul procesului s-a presupus că Manson nu știa de mutarea lui Melcher și că și-a trimis discipolii să-i ucidă pe toți locatarii vilei Bel Air crezînd că, astfel, se va răzbuna pe cel care i-a disprețuit „creația". Din ultimele mărturii reiese însă că Manson știa cu precizie că vila era ocupată de Sharon Tate. Fotograful actriței, Hartami, a declarat instanței că, în martie 1969, se afla la vilă pentru a face o serie de fotografii. Privind pe fereastră a văzut un bărbat scund, cu părul lung, care se apropia de casă. Hartami a ieșit și l-a întrebat pe cine caută. Omul — ulterior Hartami și-a dat seama că fusese Manson — a pronunțat un nume necunoscut fotografului. Acesta i-a răspuns că se află la reședința familiei Polanski. Chiar atunci, Sharon Tate a ieșit pe ușa principală și a întrebat cine a venit. Este foarte probabil, a arătat Hartami, ca Manson s-o fi văzut atunci pe Sharon.

— Am fost la reședință de cinci sau de șase ori și n-am negat niciodată acest lucru, a afirmat la 25 octombrie Charles Manson, de pe banca martorilor. Ceea ce am spus este însă că nu am fost niciodată în această reședință.

MANSON „MUZICIANUL"

La începutul lunii octombrie, „The New York Times" a publicat, sub semnătura cronicarei sale muzicale Carmen Moore, un articol despre primul album de discuri al lui Charles Manson, recent apărut.

Discurile au fost imprimate într-un studio din Los Angeles între 1966 și 1968. Manson, scrie Carmen Moore, „este un tenor cu o voce nu neplăcută, dar departe de a fi fermecătoare. Muzica lui e de calitate inegală. Are licăriri de talent, în special în domeniul armoniei. În ceea ce privește melodicitatea, prezintă interes două bucăți și anume «Lumea spune că nu sînt bun» și «Să nu spui niciodată niciodată». Manson e un interpret competent și uneori interesant". Trecem, așadar, de pe tărîmul crimei odioase pe cel al „artei". Problema compozițiilor lui Manson a fost abordată și la proces. Gregg Jakobson a declarat că a fost „captivat și intrigat" de muzica lui Manson și a încercat să-l determine pe Terry Melcher să-l finanțeze pentru imprimarea unor discuri și să facă un film documentar despre viața lui. Melcher, a continuat Jakobson, a ascultat de două ori cîntecele lui Manson, dar n-a fost impresionat de ele. În mai 1969, a declarat Terry Melcher însuși în fața instanței, am fost de două ori la ranch-ul Spahn, unde Manson, acompaniat de vreo 20 de fete, mi-a cîntat 10 sau 15 melodii. A doua oară, Melcher a venit împreună cu un prieten Michael Deasy. Pe el personal, muzica lui Manson nu-l impresionase deloc dar credea că Deasy ar putea fi interesat s-o imprime.

■

Cam asemenea lucruri se pot auzi și vedea la procesul deschis pentru a-i pedepsi pe făptașii a șapte crime îngrozitoare și aparent gratuite. De unde vine acest dispreț total pentru viața omenească, frenezia uciderii de care erau cuprinși adepții lui Charles Manson ? E greu de crezut că tribunalul din Los Angeles va putea să răspundă la această întrebare, indiferent cît de mult va mai dura procesul.

La Paris, pictorul Bernard Lorjou a deschis o expoziție cu tablouri uriașe în culori strigătoare, cu chipuri demente, trăsături brutale, veșminte bizare. „Am vrut să pictez asasinarea lui Sharon Tate, explică pictorul. Este evenimentul care simbolizează cel mai bine oroarea și rătăcirea societății noastre actuale".

Felicia ANTIP

reflector

CE ARATĂ RECENSĂMÎNTUL POPULAȚIEI DIN S.U.A.

Prima situație statistică națională a populației S.U.A., rezultată din recensămîntul din 1970, arată că deceniul 1960-1970 a fost un deceniu de deplasare înspre exterior ; de la orașe spre suburbii, din inima țării spre litoral. California, înregistrînd un spor de aproape patru milioane de locuitori, a cîștigat mult mai mult decît oricare alt stat. Populația sa a crescut la 19,7 milioane. California devenind statul cel mai populat și depășind New Yorkul. Pennsylvania a rămas pe locul al treilea, dar Texasul a trecut de la locul al șaselea la locul al patrulea, cu un spor de 1,4 milioane, ajungînd la 11 milioane de locuitori. Din cele 25 de mari orașe, 13 au pierdut din populație.

Se apreciază că recensămîntul (care a indicat un total al populației de peste 204 milioane), militarii și flotanții arată un spor de 14,2 la sută față de 1960, dar o creștere mai mică în raport cu cea de 18,5 la sută din anii '50. O asemenea scădere nu constituie o surpriză pentru experți, obișnuiți cu scăderea ritmului natalității pe plan național. Ceea ce îi surprinde însă, afirmă ei, este amploarea deplasării spre suburbii și spre litoralul de vest, de est și de sud.

Calculele efectuate de experții Congresului arată că, în urma recensămîntului, 12 locuri din Cameră se vor schimba aproape cu siguranță. Dintre acestea, cinci vor reveni Californiei, trei Floridei și cîte unul statelor Arizona, Colorado, Connecticut și Texas. New York și Pennsylvania vor pierde probabil cîte două locuri fiecare. Alabama, Iowa, Dakota de Nord, Ohio, Oklahoma, Tennessee, Virginia de Vest și Wisconsin vor pierde fiecare cîte unul.

UN ANUAR CONSACRAT ÎNARMĂRII ȘI DEZARMĂRII MONDIALE

Institutul internațional de cercetări pentru pace de la Stockholm (S.I.P.R.I.) — creat în 1966 pentru a comemora 150 de ani de pace în Suedia — a publicat cel de-al doilea anuar al său, consacrat înarmării și dezarmării mondiale.

Noul anuar prezintă o analiză a tendințelor cheltuielilor militare mondiale și studiază comerțul cu armament cu țările lumii a treia, cursa înarmării nucleare, tratativele cu privire la limitarea armelor strategice, nivelul efectivelor și armamentelor în Europa, convorbirile în vederea unei conferințe cu privire la securitatea europeană, militarizarea fundului mărilor, armele chimice și biologice și diversele măsuri de dezarmare.

Anuarul S.I.P.R.I. afirmă că „Dacă tratativele S.A.L.T. vor duce la înghețarea numărului rachetelor cu rază mare de acțiune și a rachetelor antirachete, aceasta va fi o realizare importantă. Dacă însă cercetările și dezvoltarea pe plan militar nu vor înceta, cursa înarmării nucleare va continua probabil, adoptînd o nouă direcție".

Potrivit agenției „Associated Press", „anuarul enumeră șapte căi posibile pe care ar putea să evolueze tratativele S.A.L.T." :

1. Un schimb de păreri cu privire la dezvoltarea actuală și viitoare și concepțiile strategice în cursa înarmării, fără a se căuta să se ajungă la un acord pentru limitarea ei. „Nu este limpede dacă o asemenea procedură ar încetini sau ar intensifica cursa înarmării".

2. Acceptarea limitării de ambele părți a numărului total de arme ofensive, în cadrul unei categorii largi. „În cazul acesta ar fi zăgăzuit doar un element din cursa înarmării și, dacă această măsură nu va fi urmată de altele, cursa înarmării va continua în alte forme, ca de pildă apariția a noi generații de arme vechi, a focoaselor multiple și o mai mare precizie".

3. Abolirea sau limitarea rachetelor antirachete (sau a altor arme defensive) pentru evitarea sau reducerea unei curse între armele ofensive și defensive.

4. Un acord ca să nu se procedeze la îmbunătățiri tehnice specifice. Măsura imediată cea mai importantă ar fi un acord de interzicere a armelor M.I.R.V.

5. Un acord nu numai asupra numărului, dar și asupra caracteristicilor tehnice ale forței de descurajare a fiecărei părți, oprind astfel progresul tehnic prin înghețarea proiectelor.

6. Un acord pentru a opri experiențele cu toate focoasele nucleare și cu armele noi (de pildă M.I.R.C.) și a reduce cheltuielile pentru cercetări și dezvoltare.

7. Reducerea numărului de arme nucleare. Dacă la aceasta s-ar adăuga înghețarea caracteristicilor, s-ar ajunge la „o descurajare minimă". Această idee are o istorie veche și respectabilă. Ea ar fi un preludiu cuvenit la abolirea armelor nucleare de către toate țările, într-un for mai larg.

Din anuar reiese că „stocul total de arme nucleare numără în prezent zeci de mii de arme. Megatonajul total este apreciat la 50 000 mgt, echivalînd cu 15 tone TNT pentru fiecare persoană de pe glob, sau 60 tone TNT pentru fiecare persoană din zonele N.A.T.O. și Tratatul de la Varșovia".

ПРАВДА

MOSCOVA

ÎNTÎLNIREA DE LA KRONBERG

VIZITA ministrului afacerilor externe al U.R.S.S., A.A. Gromîko, la Frankfurt pe Main și convorbirea pe care a avut-o cu ministrul afacerilor externe al R.F.G., W. Scheel, au fost primite cu mult interes de opinia publică vest-germană. Aceasta a fost prima vizită, deși de scurtă durată, a unui ministru sovietic al afacerilor externe în R.F.G. Mulți apreciază acest fapt ca o nouă confirmare a importanței și posibilităților cuprinse în tratatul sovieto—vest-german semnat în august la Moscova, atît pentru dezvoltarea relațiilor bilaterale între țările noastre, cît și, în general, pentru ameliorarea climatului internațional.

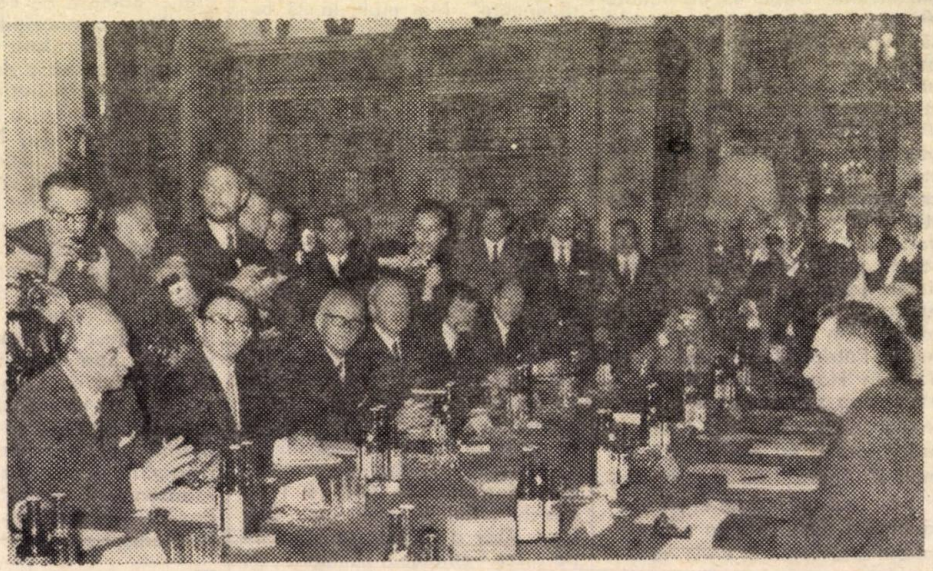

La masa convorbirilor de la Kronberg

„Întîlnirea de la Kronberg", cum este numită de numeroase ziare locale (convorbirea celor doi miniștri a avut loc în vechiul castel Kronberg de lîngă Frankfurt pe Main), constituie principala temă a comentatorilor și observatorilor vest-germani. Aceasta a fost o vizită de lucru și majoritatea ziarelor relevă această trăsătură a schimbului de opinii care a avut loc. După cum consideră „Frankfurter Allgemeine", „convorbirea de la Kronberg dintre Gromîko și Scheel a adus o și mai mare claritate ambelor părți". „Süddeutsche Zeitung" din München relevă că „schimbul de opinii a avut loc într-o atmosferă bună" și că „problemele Europei au ocupat un loc central". Ziarul „Frankfurter Rundschau" scoate în evidență convingerea exprimată de A.A. Gromîko, în declarația făcută la aeroport, că ratificarea și înfăptuirea tratatului sovieto—vest-german vor permite, indubitabil, să se realizeze o cotitură apreciabilă în relațiile dintre țările noastre, în folosul cauzei păcii și securității în Europa.

Ca întotdeauna, se aud și voci ale unor răuvoitori. O iritare într-atît de mare se semnalează de exemplu în cadrul U.C.S. din München, încît lasă chiar să se facă auzită o atitudine diametral opusă față de întîlnirea de la Kronberg, în raport cu atitudinea, ceva mai prudentă a unor domni din U.C.D. O stare de spirit întrucîtva asemănătoare se constată și în presa lui Springer. În ceea ce privește pe criticii politicii realiste, ei, după cum scrie ziarul „Neue Rheinzeitung" în comentariul pe marginea întîlnirii de la Kronberg, „și-au pus în mod conștient ochelari de cai". Ei nu iau în considerare faptul că, „într-adevăr, a început o evoluție care trebuie să ducă la o mai mare securitate în Europa". Este evident că, majoritatea opiniei publice vest-germane aprobă contacte de natura convorbirii care a avut loc la Kronberg și văd în aceasta o confirmare a justeței liniei preconizate în tratatul sovieto—vest-german.

Cercurile oficiale din R.F.G. își exprimă satisfacția cu privire la schimbul de păreri dintre miniștrii de afaceri externe sovietic și vest-german. Aceasta și-a găsit oglindirea în declarația făcută de cancelarul W. Brandt. Utilitatea întîlnirii care a avut loc a fost subliniată, de asemenea, în cadrul unei conferințe de presă la Frankfurt pe Main, de ministrul afacerilor externe, W. Scheel. Convorbirea — a spus el ulterior corespondentului ziarului „Pravda" — a confirmat convingerea noastră că am făcut un bun început. După cum o atestă vizita domnului Gromîko, tratatul semnat între țările noastre conduce treptat pe calea normalizării relațiilor bilaterale. Totodată, noi vedem că, în perioada care a trecut de la semnarea sa, tratatul a și avut o influență binefăcătoare asupra evoluției situației în Europa.

E. GRIGORIEV

Le Monde

PARIS

CONFRUNTĂRI DIFICILE ÎN MAREA BRITANIE

REÎNCEPEREA lucrărilor Camerei Comunelor se anunţă foarte animată. Astfel, armistiţiul care urmează alegerilor generale, „luna de miere" dintre guvern şi opoziţie, s-a terminat.

Laburiştii îşi propun să dea lupta în special pe două fronturi : livrările de arme către Republica Sud-Africană şi programul economic şi social al guvernului. În ce priveşte reluarea livrărilor de arme către Republica Sud-Africană, se înregistrează o neliniştе crescîndă în cercurile politice, inclusiv în rîndurile majorităţii conservatoare. Din declaraţiile lui Heath reiese că primul ministru este hotărît acum să ridice embargoul. Din anumite puncte de vedere, criticile şi argumentele preşedintelui Zambiei, Kaunda, precum şi atitudinea ostilă a multor state africane din Commonwealth par să-l fi întărit în intenţia sa. Convingerea lui Heath ar fi că furtuna se va potoli şi că guvernul britanic trebuie să ia hotărîri exclusiv în funcţie de interesele sale.

Heath se poate bizui pe sprijinul majorităţii conservatorilor, din care unii chiar iau în considerare cu inima uşoară dezintegrarea unui Commonwealth care „costă prea scump". Totuşi, o fracţiune deloc neglijabilă a prietenilor săi politici este îngrijorată de atitudinea adoptată de primul ministru, care acoperă şi aprobă iniţiativa, considerată nefericită, a lui Sir Alec Douglas-Home. Aceşti conservatori iau în serios primejdia de dezintegrare a Commonwealthului şi sînt neliniştiţi de efectele unei acţiuni politice dezaprobate de statele albe din Commonwealth (în special Canada) şi de Statele Unite, ca să nu mai vorbim de nemulţumirea lumii a treia.

De fapt, afacerea ia aspectul „unui nou Suez", după cum se exprimă mai mulţi comentatori. Opoziţia faţă de reluarea livrărilor de arme nu provine numai din partea laburiştilor şi a grupurilor stîngii, ci şi din partea a numeroase organizaţii şi personalităţi. Este semnificativ că arhiepiscopul de Canterbury, conducătorul Bisericii anglicane, vorbind în numele a 100 de episcopi, a adresat primului ministru o scrisoare al cărei conţinut nu a fost dezvăluit, dar care exprimă „grava lui nelinişte" în faţa intenţiilor guvernului. Evident, această demonstraţie are mai multă importanţă decît cea organizată recent în piaţa Trafalgar din Londra, de către diferite mişcări care condamnă politica de apartheid. Situaţia este delicată pentru Heath, care acum poate da cu greu înapoi, ţinînd seama de sprijinul pe care-l primeşte din partea dreptei partidului său. Trebuie să ţinem seama şi de personalitatea primului ministru, de fermitatea sa.

În domeniul economic şi social, Heath trebuie să se aştepte la opoziţie faţă de măsuri pe care le recunoaşte el însuşi ca fiind nepopulare. Deşi nu se cunosc încă amănunte, este evident că reducerile bugetare vor afecta cheltuielile „sociale", subvenţiile pentru agricultură, deci în mod indirect preţurile la alimente ; unele întreprinderi vor fi nevoite să-şi închidă porţile, sporind astfel numărul celor 600 000 de şomeri şi defavorizînd anumite regiuni în raport cu altele. Pentru a compensa aceste măsuri penibile, Heath nu poate decît să promită reduceri de impozite, a căror natură şi sumă nu vor fi dezvăluite decît în aprilie, în următorul buget. Este evident că opoziţia va ataca guvernul, care favorizează pe „bogaţi" pe seama „săracilor".

În sfîrşit, laburiştii vor ataca guvernul pe tărîm social. Greva salariaţilor municipali intră în a cincea săptămînă şi guvernul a fost nevoit să ceară intervenţia trupelor într-un cartier al Londrei, unde gunoaiele adunate constituie un pericol pentru sănătatea publică. Atitudinea generală a guvernului este de a nu interveni şi de a încuraja autorităţile locale să ţină piept grevi-ştilor. Totuşi, decalajul dintre revendicările salariaţilor municipali — categorie defavorizată în raport cu ansamblul muncitorilor — şi patroni s-a redus. Anumite consilii municipale au satisfăcut chiar cererile sindicale. Dar guvernul nu vrea să cedeze şi salariaţii municipali par oarecum primele victime ale unei ciocniri precedînd marele conflict care se pregăteşte între guvern şi sindicate.

În această privinţă, guvernul a marcat recent un punct important. Propunerea de grevă generală în minele de cărbuni, recomandată de conducătorii sindicatelor, nu a fost aprobată de mineri cu majoritatea necesară de două treimi ; totuşi, se prevăd încetări ale lucrului neautorizate acolo unde adepţii grevei sînt în majoritate.

În sfîrşit, muncitorii de la electricitate, feroviarii şi factorii poştali, ca să nu citäm decît cîteva categorii, au cu toţii de prezentat revendicări de salarii. Iarna se anunţă grea şi laburiştii vor sublinia că, departe de a căuta concilierea, guvernul pare să prefere o încercare de forţe hotărîtoare cu sindicatele.

Henri PIERRE

Respingerea revendicărilor formulate de greviştii de la serviciile de salubritate au făcut ca unele străzi londoneze să arate ca în imaginea alăturată

PARIS MATCH

CALABRIA: UN EPISOD DIN DRAMA SUDULUI

TULBURĂRILE au durat de la 14 iulie la 20 octombrie. Treisprezece atentate cu dinamită, zece atacuri împotriva prefecturii şi comisariatului central, zeci de automobile incendiate şi zeci de clădiri devastate, trei persoane ucise şi peste 200 rănite. Căile ferate, şoselele, portul, aeroportul au fost blocate de mai multe ori. Oraşul Reggio a fost izolat. Comunicaţiile cu Sicilia au fost întrerupte. Pagubele s-au ridicat la 6 800 000 000 lire. Aceasta reprezintă venitul anual al provinciei — care provine în primul rînd din culturile de bergamotă, în al doilea rînd din cele de iasomie.

După multe ezitări, Italia s-a hotărît să înfăptuiască regionalizarea înscrisă în Constituţie. Cincisprezece regiuni avînd fiecare un parlament şi un guvern au venit să completeze autonomiile deja cucerite în Sicilia, Sardinia, Val d'Aosta, Alto Adige şi Venezia Giulia. S-a pus întrebarea dacă e înţeleaptă o asemenea reformă într-o ţară a cărei unitate este recentă, în care particularismele rămîn foarte puternice ; totuşi, instaurarea în primăvara aceasta a instituţiilor noi s-a desfăşurat în condiţii satisfăcătoare. Cu excepţia Calabriei, unde s-a dezlănţuit bătălia capitalelor.

Din cele trei oraşe calabreze, Cosenza este cel mai activ, cel mai modern şi cel mai bogat. Reggio este cel mai important, dar şi cel mai îndepărtat de centrul regiunii. Catanzaro este cel mai sărac. El este situat în zona Sila, ale cărei cîmpii au o înfăţişare alpestră dar pe care despăduririle, torentele şi cutremurele au transformat-o într-un pămînt al mizeriei şi unde au izbucnit după război primele tulburări agrare, provocînd o zguduire socială în Italia. Venitul mediu pe cap de locuitor este în această regiune de două ori mai redus faţă de ansamblul Italiei.

Se afirmă că Reggio-Calabria a fost o localitate cu farmec. Cutremurul de la 28 decembrie 1908 l-a distrus însă o dată cu Messina, iar oraşul reconstruit

La Reggio, în zilele violentelor ciocniri de stradă

nu mai are în favoarea lui decît un utilitarism sărăcăcios. Locuitorii continuă să afirme că nenorocirile lor datează de la această catastrofă veche de peste 60 de ani, care, afirmă ei, a servit celorlalte oraşe calabreze drept pretext pentru a-i jefui. Universitatea, Curtea de Apel le-au fost răpite. Şi iată că acum li se ia şi capitala provincială ! În oraşul devastat de trei luni de ciocniri, scăldat într-un miros suspect, efigiile miniştrilor italieni continuă să spînzure de candelabre. Deşi aceştia au cedat în cele din urmă în faţa protestului de la Reggio, de vreme ce problema capitalei calabreze urmează să fie examinată din nou şi va fi rezolvată de însuşi Parlamentul naţional.

Nu este vorba decît de un conflict foarte local. Dar aceste conflicte sînt virulente în Italia, unde luptele municipale au constituit totdeauna fundalul vieţii politice. Cu cît o regiune este mai săracă şi mai înapoiată, cu atît rivalităţile locale ocupă un loc mai important şi sînt mai îndîrjite.

Treptat, Italia se eliberează de blestemul Sudului, sărăcia pe care unificarea ţării, în secolul trecut, a făcut-o şi mai cruntă. Mizeria, şomajul distrugeau omul. Malaria preceda moartea, eliminîndu-l din societate. Malaria a fost înfrîntă cea dintîi, datorită produsului D.D.T., atît de atacat astăzi. Crearea de resurse într-o regiune suprapopulată, cu structuri învechite şi degradate, atinsă pînă în inimă în forţa ei vie, constituie o sarcină mult mai îndelungată. Este spre cinstea Italiei că a cheltuit pentru „Cassa per il Mezzogiorno" („Cassa pentru Sud") gigantica sumă de nouă miliarde dolari, redînd agriculturii 380 000 de hectare, creînd 600 000 de locuri de muncă în industrie şi 480 000 în sectorul serviciilor. Oţelăriile uriaşe din Taranto posedă cel mai mare convertizor din Europa. În curînd, „Alfa Romeo" va produce la Neapole 250 000 de automobile pe an. „Douglas", fabrică în Mezzogiorno celule pentru avioane „DC-8". Şi industriaşii descoperă că în Sud coeficientele de productivitate sînt mai bune decît în Nord.

Guvernul italian intenţionează să împace oraşul Reggio înfiinţînd acolo o nouă oţelărie, capabilă să creeze 18 000 de locuri de muncă. Este un dar mult mai preţios decît titlul de capitală provincială, cu cîteva zeci de politicieni şi cîteva sute de funcţionari... Dar oţelăria fusese făgăduită Siciliei, care ameninţă să se răscoale la rîndul ei. Sarcina este într-adevăr uriaşă : nu se poate face totul dintr-o dată.

Raymond CARTIER

l'Unità

ROMA

ÎN AFRICA DE SUD ÎNCEPE REZISTENŢA

Reproducem din ziarul „L'Unità" o convorbire cu liderul sud-african Oscar Tambo, preşedintele partidului A.N.C. („African National Congress") cu privire la o serie de aspecte actuale ale situaţiei din Africa de Sud.

„SURPRINDEREA faţă de hotărîrea britanică de a relua livrarea de arme către Africa de Sud este determinată de faptul că acest act politic vine din

UN PRIM-MINISTRU IN SPANIA?

Se pare că, peste puţină vreme, Spania va avea pentru prima dată un prim-ministru. El ar urma să ocupe acest post timp de cinci ani. Vocile care circulă concordă în a afirma că, pentru această importantă funcţie, generalul Franco a şi ales pe actualul vicepreşedinte al guvernului, în persoana amiralului Carrero Blanco, care va fi secondat de trei vicepreşedinţi şi anume : Laureano Lopez Rodo, actualul comisar pentru planul de dezvoltare economică şi membru foarte influent în „Opus Dei" ; generalul Manuel Diez Alegria, şeful statului major, considerat un „militar liberal" ; în sfîrşit actualul preşedinte al cortesurilor, Alejandro Rodriguez De Valcarcel, un „falangist moderat". Dacă pentru postul de „vice" ar putea interveni unele schimbări de ultim moment, desemnarea lui Carrero Blanco e dată ca sigură.

Din punct de vedere instituţional, Spania franchistă a străbătut trei perioade : o primă perioadă (1936—1947), în care Franco era pentru Spania ceea ce fusese Petain în „perioada Vichy". O a doua (1947—1966), în care statul spaniol era un „regat prezidenţial" (Franco era în acelaşi timp şeful statului şi şeful guvernului). În sfîrşit, a treia perioadă (actuala, începută cu aprobarea „legii organice" din 1967), în care funcţiile şefului statului sînt deosebite de cele ale şefului guvernului, Franco putînd hotări în orice moment să numească un prim-ministru.

De ce s-a hotărît Franco acum să aleagă un şef de guvern ? Motivele sînt multe. Înainte de toate, constituţia din 1967, măcar în liniile sale generale, a şi fost tradusă în fapte : de mai bine de un an, s-a stabilit cine va prelua succesiunea lui Franco : după moartea sa ar urma să urce pe tron principele don Juan Carlos de Bourbon. Este oportun acum să se ştie şi cine va ţine cîrma puterii executive în viitorii cinci ani (peste cinci ani Franco va avea 83). Pe de altă parte, Franco simte greutatea vîrstei şi nu i-ar displăcea să lase altora sarcina de a se ocupa de treburile politice, rămînînd înţeles însă că rolul şefului statului va continua să fie mai mult decît decorativ („Nu am nici un interes să joc rolul unei regine-mame", a afirmat el recent). În al treilea rînd, cabinetul constituit, în octombrie anul trecut, este departe de a demonstra acea sudură şi omogenitate pe care ar dori-o Franco. Chiar în aceste zile s-a răspîndit zvonul că ministrul lucrărilor publice, Gonzalo Fernandez De la Mora, are intenţia să-şi dea demisia pentru a protesta împotriva fondurilor scăzute puse la dispoziţia departamentului său. Este nevoie de cineva care să facă puţină ordine : deci, un preşedinte de guvern.

O prezidenţă a guvernului încredinţată lui Carrero Blanco ar însemna o neaşteptată victorie pentru „Opus Dei", căruia amiralul i-a fost timp de ani de zile credinciosul purtător de cuvînt pe lîngă Franco. Se credea că „scandalul Matesa" (în care au fost oficial amestecaţi doi membri ai „Opus Dei", fostul guvernator al Băncii Spaniei, Navarro Rubio, şi fostul ministru al comerţului, Garcia Monco) ar fi marcat declinul şanselor politice ale oamenilor lui „Opus Dei". Şi totuşi, „Opus Dei" este mai mult ca oricînd în frunte, iar duşmanii ei politici au fost constrînşi să ocupe poziţii obscure.

(După **L'Espresso**)

partea unei țări care, în trecut, a avut luări de poziție foarte categorice și al cărei popor a fost întotdeauna în avangardă în lupta împotriva sistemului de apartheid". Cel care rostește aceste cuvinte este Oscar Reginald Tambo, președintele partidului „African National Congress", cea mai importantă și mai combativă organizație politică a africanilor din Republica Sud Africană. Întrebarea se referea la reluarea livrărilor de arme pentru Africa de Sud de către Anglia, act politic care pare să însemne, după părerea unora, sfîrșitul izolării republicii lui Voerster din partea marilor puteri occidentale.

Dar oare Africa de Sud a fost vreodată într-adevăr izolată ? Tambo neagă acest lucru. „Regimul sud-african slujește interesele economice ale marilor puteri occidentale și se știe că, de cînd A.N.C. a intrat în etapa armată a luptei sale, guvernul de la Pretoria și-a întărit în mod considerabil arsenalul de război, sporindu-și bugetul militar, odinioară foarte mic, cu milioane de lire sterline. Firește, puterile occidentale sînt cele care sprijină Africa de Sud. Există rezoluțiile Națiunilor Unite împotriva apartheidului, dar multe țări care votează aceste rezoluții continuă să furnizeze regimului lui Voerster tot ceea ce este necesar pentru ca apartheidul să supraviețuiască. O.N.U. a adoptat chiar o rezoluție care instituie embargoul asupra livrărilor de arme către Africa de Sud, rezoluție care a venit prea tîrziu, dar pe care noi am considerat-o pozitivă. Totuși, nu sîntem deloc surprinși de faptul că țările capitaliste, sfidînd hotărîrea Națiunilor Unite, au continuat să furnizeze arme Africii de Sud. Învățămintele pe care le tragem sînt simple : înseamnă că, în Africa de Sud, noi nu luptăm numai împotriva unui regim reacționar, ci și împotriva întregului sistem imperialist, care a făcut din republica de la Pretoria bastionul reacțiunii în Africa.

Sarcina noastră nu este o sarcină ușoară, deși în țară există toate condițiile pentru a începe o luptă aprigă. Aceste condiții își au originea în dubla exploatare la care sînt supuși africanii. Există deopotrivă exploatarea capitalistă tradițională și o asuprire de tip național, cunoscută sub denumirea de apartheid, adică sistemul potrivit căruia africanilor le sînt negate orice drepturi civile, orice posibilitate economică și socială. În practică, aceasta înseamnă că marea majoritate a africanilor sînt reduși la a fi muncitori manuali în mine, în fabrici sau în fermele albilor. Puținii africani angajați în activități comerciale nu reușesc să depășească stadiul micului comerț din cauza existenței unor legi rasiale discriminatorii. Nici nu se poate vorbi în Africa de Sud de țărani în sensul clasic : există unii care cultivă un petic de pămînt, dar ei nu dispun de condiții mai bune decît un salariat plătit în natură sau în numerar.

Apartheidul nu este așadar numai un mijloc de discriminare rasială, ci, mai ales, un sistem de exploatare extremă a maselor oamenilor muncii africani. De aceea A.N.C. are un dublu obiectiv : este o mișcare de eliberare națională și, în același timp, o mișcare de eliberare socială. Cele două aspecte ale luptei nu pot fi despărțite : luptele sociale fac parte integrantă din lupta de eliberare națională. Pe această bază, în cadrul dificilului context internațional la care ne-am referit, A.N.C. se pregătește pentru o luptă dură.

Noi trecem în momentul de față printr-o etapă de pregătire — afirma Oscar Tambo — fiind favorizați de atmosfera luptei de eliberare care există în întreaga Africă australă. Faptul că în Angola, Mozambic, Zimbabwe se desfășoară o luptă deschisă între forțele de eliberare și forțele asupririi colonialiste și rasiste antrenează din ce în ce mai mult poporul sud-african. De altfel, regimul lui Voerster este direct angajat în reprimarea mișcărilor de eliberare din aceste teritorii. Este vorba de o angajare la diferite niveluri, care se traduce, după caz, prin livrări de materiale și echipament militar, dar care merge pînă la participarea directă a trupelor, ca în cazul Zimbabwe.

În orice caz, Africa de Sud nu mai este o insulă pașnică în Africa australă. „În anumite regiuni ale țării — adaugă Tambo — există de pe acum formațiuni care luptă, în altele oamenii se pregătesc pentru lupta armată. Această etapă de pregătire este dificilă și necesită multe eforturi, dar este numai o problemă de timp". Tambo a insistat îndelung asupra succeselor pe plan internațional asupra importanței excluderii Africii de Sud de la competițiile sportive internaționale — un rezultat politic important al A.N.C. Dar mișcarea de solidaritate și de luptă împotriva apartheidului trebuie să se dezvolte din ce în ce mai mult.

În Africa de Sud, apartheidul nu neglijează nici băncile publice...

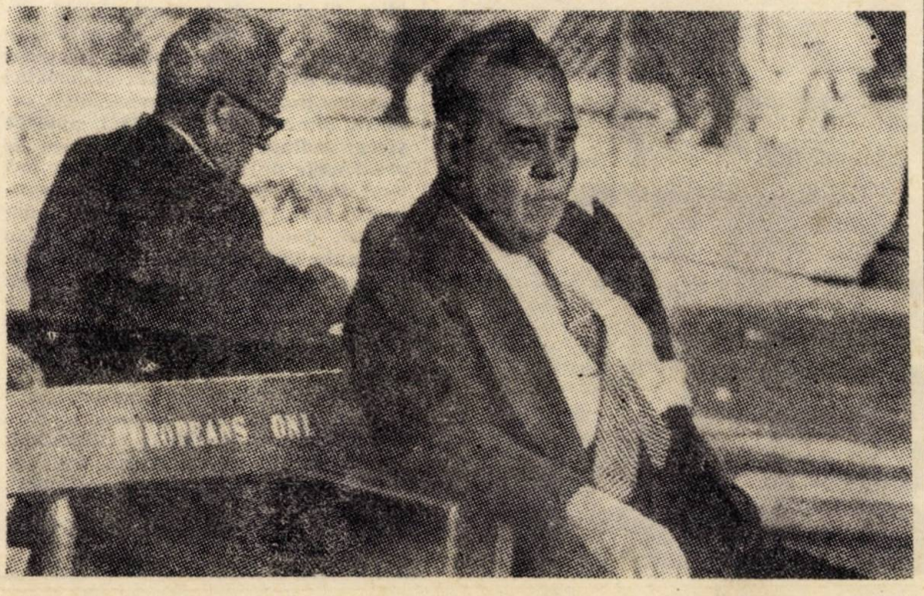

Siempre!

CIUDAD DE MEXICO

SENSUL NOILOR EXPERIENȚE LATINO-AMERICANE

EXISTĂ două fapte din care putem trage concluzii semnificative pentru viitorul curs al politicii mexicane naționale : reformele profunde, economice și sociale, înfăptuite în Peru de către actualul guvern, și cele care vor interveni în Chile după instalarea lui Salvador Allende. (Ceea ce se va întîmpla dacă forțe obscure externe nu vor încerca să se impună tradiționalei democrații chiliene și dacă armata continuă linia sa de imparțialitate politică.)

Rămîne demonstrat — și aceasta este foarte important pentru noi — că este posibil să se realizeze schimbări revoluționare în mai mult decît o singură țară, fără necesitatea de a recurge la violență. Peru și Chile dovedesc valabilitatea acestei idei. Primul lucru pe care trebuie să-l piardă clasa noastră conducătoare este ideea potrivit căreia capitalismul constituie starea firească și cea mai bună a unei societăți, precum și prejudecata că atunci cînd sînt atinse bazele exploatării omului se atentează împotriva civilizației occidentale și creștine, și împotriva democrației.

În Chile, țară catolică cum este și a noastră, a cărei structură este capitalistă, poporul și-a manifestat în mod democratic voința majoritară în favoarea candidatului socialist. Nu se poate presupune că un eveniment atît de democratic ca acesta tinde spre „distrugerea democrației". Chiar Allende a anunțat că, dacă va fi necesar, va supune unui plebiscit reformele consti-

tuționale necesare pentru a înfăptui, fără a întrerupe ordinea juridică, reformele conținute în programul electoral care l-a dus la victorie.

Nu Alianța pentru Progres, cadavru neînmormîntat, a fost aceea care a produs schimbările sociale care să folosească marilor mase ale populației latino-americane. N-a fost ea aceea, pentru că se încadra în interesele capitalismului și confunda revoluția tehnologică, care consolidează și folosește proprietarilor mijloacelor de producție, cu revoluția socială pașnică.

Forțele armate din Peru și poporul din Chile au fost factorii motrici ai apariției unei noi societăți în aceste țări, fiecare dintre ele în conformitate cu condițiile sociale specifice. În Chile au fost trei guverne de tendință socialistă (1938—1952). Cel care vine acum va radicaliza acțiunea sa în concordanță cu cerințele prezentului și cu conjunctura internațională. Atunci cînd se va consolida, se va forma o axă socialistă între cei doi vecini de pe coasta occidentală sud-americană și în felul acesta vor fi lichidate resentimentele generate de ciocnirile din trecut pentru a deschide calea unei colaborări fructuoase. (Așa-numitul „război al Pacificului" a avut loc între Chile, de o parte, și Peru și Bolivia de cealaltă. Motivul: posesiunea minelor de nitrat din pustiul Atacama. În urma acestui război, Bolivia a pierdut accesul la mare. — n.n.). Nu va întîrzia să se alăture Bolivia, care a expropriat deja o puternică companie petrolieră nord-americană, deși stabilitatea sa politică este astăzi atît de precară. În felul acesta s-ar putea ivi posibilitatea ca un astfel de triunghi să permită bolivienilor să obțină accesul la mare, la care aspiră de atîta vreme.

Trebuie să repet ceea ce am spus în alte articole: capitalismul nu este capabil să conducă popoarele spre dreptate socială. Prin firea sa tinde spre formele monopoliste, spre concentrarea bogăției, spre pauperizarea majorității în folosul minorității. Săracul nu poate fi făcut mai puțin sărac fără a face mai puțin bogat pe cel bogat. Și aceasta nu se obține prin apeluri, ci prin legi, folosind puterea statului la transformarea structurilor.

În Peru sînt elaborate și aplicate asemenea legi. A început procesul de naționalizare a băncilor și cerul n-a căzut, nici n-a fost înregistrată panică printre depunători. Au fost reglementate investițiile capitalului străin. În domeniul asigurărilor sociale exista o lege bună, aplicată prost. În prezent, asigurările sociale cuprind pînă și pe muncitorii casnici. Ca urmare a legii reformei agrare apare lichidarea treptată a latifundiilor și pacificarea firească a provinciilor agitate datorită mizeriei țărănimii.

Oare Mexicul va rămîne în urmă în domeniul reformelor? Stagnarea înseamnă regres. Deci trebuie să acționăm cu scopul hotărît de a face dreptate și de a întări o piață internă care să sprijine dezvoltarea, s-o transforme într-o adevărată dezvoltare care să mențină stabilitatea.

Cu mici excepții, fiecare guvern mexican de la revoluție încoace (1917— n.n.) a făcut un pas spre controlul sectoarelor-cheie ale sistemului nostru economic, pentru a evita instalarea monopolurilor: în domeniul căilor ferate, petrolului, electricității, rezervelor miniere, oțelului, sulfului. În unele cazuri supunînd aceste domenii puterii publice, în altele participînd la capital și la administrație, dar totdeauna cu tendința de a apăra interesele naționale și de a reglementa exploatarea resurselor naturale.

Așadar, în conul sudic al continentului se înregistrează schimbări — ca cele arătate mai sus — care trebuie să apropie Mexicul de țările care, printr-un sentiment sănătos de apărare a resurselor naționale și acțiuni pentru a înfăptui dreptatea socială, însuflețesc prin exemplul lor continuarea transformărilor structurale a căror înfăptuire a fost începută.

Antonio VARGAS

Această mașină cu înfățișare bizară servește la săparea tunelurilor pentru noile artere rutiere. De construcție elvețiană, mașina realizează o perforare de 10 metri pe zi, fiind deservită de 8 muncitori

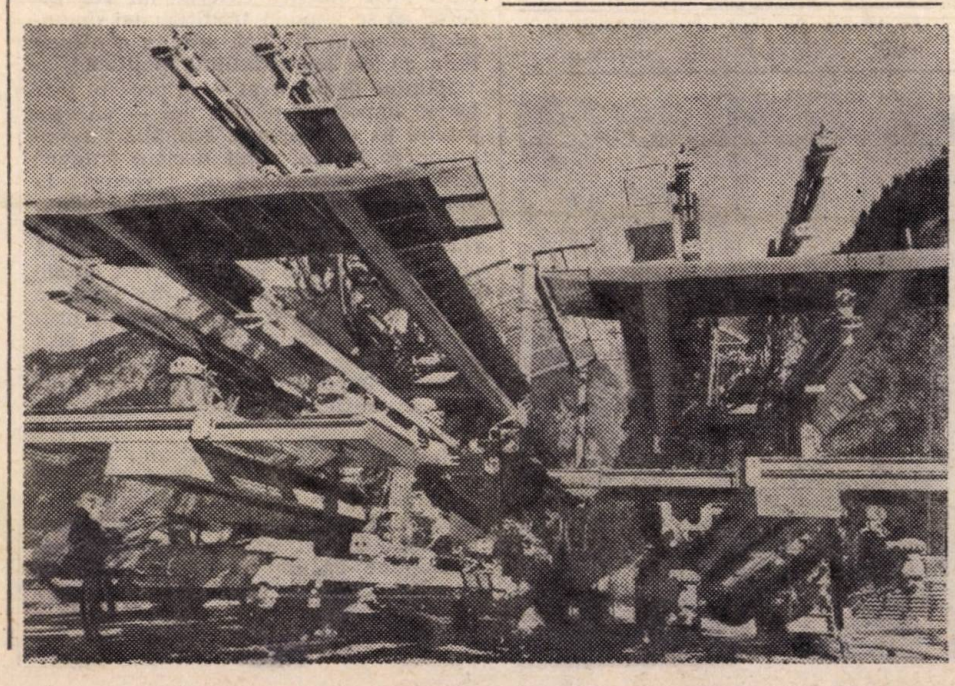

profil

Mahmud FAWZI

primul ministru al R.A.U.

Numit la 20 octombrie șef al guvernului, Mahmud Fawzi, primul premier civil al R.A.U. din ultimii 18 ani, este un veteran al diplomației egiptene și unul din cei mai cunoscuți și experimentați oameni politici egipteni. În vîrstă de 70 de ani, el are reputația de a se fi dovedit un negociator și conciliator eficace în împrejurări dintre cele mai dificile și mai dramatice. Și-a făcut studiile universitare întîi la Cairo, Roma și Liverpool, apoi la Universitatea din Columbia (S.U.A.). Vorbește curent engleza, franceza, spaniola, japoneza, greaca și abisiniana.

Mahmud Fawzi și-a desfășurat îndelungata activitate exclusiv în domeniul diplomației. A debutat acum 44 de ani, în 1926, ca viceconsul al țării sale la New York. În perioada 1929—1936 a fost numit consul la Kobe (Japonia), iar din 1939 pînă în 1941 a fost director de departament în ministerul afacerilor externe. În 1941 a fost trimis consul la Ierusalim, pe atunci capitala Palestinei sub mandat britanic, post pe care-l deține pînă în 1946, cînd devine reprezentantul țării sale la Națiunile Unite și în Consiliul de Securitate.

Mahmud Fawzi a manifestat puternice simpatii pentru grupul tinerilor „ofițeri liberi", care au instaurat republica, fiind numit, la foarte scurtă vreme după răsturnarea monarhiei, în septembrie 1952, ministru al afacerilor externe. Rămîne în fruntea diplomației egiptene timp de 15 ani consecutivi, întîi ca ministru pînă în 1964, apoi ca vicepreședinte răspunzînd direct de problemele de politică externă. A fost unul dintre cei mai apropiați colaboratori ai fostului președinte Nasser, devenind, după războiul arabo-israelian din iunie 1967, consilierul său personal pentru afacerile externe. În această calitate, Mahmud Fawzi a îndeplinit o serie de misiuni în străinătate și a însoțit pe șeful statului în călătoriile acestuia.

În 1968, Fawzi a fost numit membru în Comitetul Executiv Suprem al Partidului Uniunea Socialistă Arabă, fiind însărcinat, la scurtă vreme după această dată, cu reorganizarea partidului.

R. G.

poșta redacției

MAFIA ȘI CAZUL DE MAURO

Dinu Bădescu, București. În cazul ziaristului sicilian Mauro De Mauro, dispărut în condiții misterioase, au intervenit unele elemente noi. După cum am arătat într-un număr anterior (vezi „Lumea" nr. 43), se bănuiește că dispariția sa trebuie pusă în legătură cu ancheta pe care o întreprinsese De Mauro pentru a elucida adevăratele cauze ale accidentului de avion căruia i-a căzut victimă în 1963 petrolistul Enrico Mattei, accident de care se pare că Mafia nu a fost străină. Tot Mafia ar fi implicată, se spune, și în dispariția lui De Mauro, de la care au trecut cîteva săptămîni. Poliția a început să opereze arestări printre persoanele suspecte. Primul arestat este Antonio Buttafuoco, în vîrstă de șaptezeci de ani, comerciant, una din persoanele „marcante" ale orașului Palermo. Ca atare, arestarea lui Buttafuoco a provocat multă vîlvă. Buttafuoco îl cunoștea personal pe De Mauro de cinci sau șase ani, avînd cu el

relații de ordin profesional. Ziaristul a fost răpit în seara zilei de 16 septembrie. Vestea i-a fost anunțată soției în dimineața zilei de 17. În seara aceleiași zile, Buttafuoco a telefonat acasă la De Mauro pentru a afla vești. La fel a procedat și a doua zi. A treia zi a făcut o vizită pentru a se informa personal : despre părerile membrilor familiei în legătură cu răpirea, despre persoanele suspectate etc. Zile la rînd, Buttafuocco avea să continue a întreba aceleași lucruri, pînă cînd, în cele din urmă, familia ziaristului a început să-l suspecteze și a informat poliția.

Opiniile potrivit cărora Mafia e amestecată în dispariția lui De Mauro continuă să fie foarte răspîndite în rîndurile comentatorilor italieni care, în același timp, persistă în a crede că nu se va mai afla nimic despre soarta lui. Mai trebuie adăugat că, într-una din zile, cotidianul palermitan „Ora" a primit o bandă de magnetofon avînd înregistrată o voce necunoscută, care dădea asigurări că ziaristul se află în viață și că nu i s-a făcut nici un rău. Comentînd arestarea lui Buttafuoco (arestare care, pînă acum, nu a adus clarificările așteptate), săptămînalul „L'Espresso" afirmă că Buttafuoco „și-ar fi dat foc cu propriile mîini". Nu e însă exclus, adaugă revista, ca întreaga conduită a lui Buttafuoco să fi fost deliberată, dat fiind că o cunoscută tactică a Mafiei e aceea de a încurca ițele.

S. Dandu, Bicaz, jud. Neamț. U Thant s-a născut la Pantanow (Birmania), în apropierea orașului Rangoon, în anul 1909, în familia unui proprietar funciar. A studiat la Facultatea de filozofie din Rangoon. Se întoarce pentru o vreme la Pantanow, unde predă engleza și istoria. Se dedică, în același timp, ziaristicii. Între 1947 și 1957 a fost numit director al presei, director al radioului birmanez și secretar la Ministerul Informațiilor. A desfășurat o activitate politică însemnată ca secretar, apoi consilier și director general al cabinetului primului ministru. În 1957 este numit reprezentant permanent al Uniunii Birmaneze la Organizația Națiunilor Unite. Începînd cu a douăsprezecea sesiune a Adunării Generale, a condus delegația Birmaniei la O.N.U. Despre alegerea sa ca secretar general al O.N.U. în 1961 și activitatea ulterioară vă recomandăm consultarea nr. 41

Dumitru Costea, Focșani. 1. Călătoria de nouăsprezece zile pe care Maurice Couve de Murville a făcut-o în Republica Populară Chineză a avut un caracter privat. Totuși, în timpul acestei călătorii, fostul prim ministru francez a fost primit de Mao Tzedun, de premierul Ciu En-lai și a vizitat o serie de obiective economice ale țării. 2. Lucerna este al optulea canton elvețian în care femeile vor avea drept de vot. Celelalte sînt : cinci cantoane de limbă franceză, Tessin (italiană) și Basel (germană). 3. După eliberarea din închisoare (unde a stat patru luni), Bernadette Devlin, deputată de Ulster, s-a pronunțat pentru renunțarea la violență în Irlanda de Nord. În ultimele ciocniri petrecute în Irlanda de Nord nu a fost implicată tînăra deputată.

Anunțăm pe cititorii noștri că a început reînnoirea abonamentelor pentru anul 1971.

Abonați-vă din timp și pe termene cît mai lungi, pentru a vă asigura continuitate în primirea publicației.

Prețul unui abonament este de :

— anual	**104 lei**
— pe șase luni	**52 „**
— pe trei luni	**26 „**

Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

FILMUL EVENIMENTELOR DIN CANADA

G. Diaconescu, București. Iată o succintă cronologie a evenimentelor petrecute în Canada pînă la asasinarea lui Pierre Laporte : **5 octombrie** — Un grup aparținînd organizației extremiste separatiste „Frontul pentru eliberarea Québecului (F.L.Q.) îl răpește pe atașatul comercial britanic, James Richard Cross, la domiciliul său din Montréal ; comandoul condiționează eliberarea lui Cross de punerea în libertate a douăzeci de deținuți politici. **6 octombrie** — Ministrul afacerilor externe Mitchell Sharp respinge ultimatul F.L.Q. **7 octombrie** — Este satisfăcută cererea F.L.Q. de a se difuza un manifest prin Radio-Canada și un grup de ziare. **9 octombrie** — Răpitorii reafirmă cele șapte condiții pentru eliberarea atașatului comercial britanic și fixează un ultim răgaz autorităților canadiene pentru îndeplinirea acestor condiții. **10 octombrie** — Ministrul justiției din Québec oferă răpitorilor posibilitatea să părăsească țara. Este răpit Pierre Laporte, ministrul muncii din Québec. **11 octombrie** — Primul ministru din Québec lansează un apel la negocieri și acceptă să discute problema eliberării deținuților politici. **13 octombrie** — Încep negocieri între autoritățile provinciei și avocatul F.L.Q. Robert Lemieux. **15 octombrie** — Primul ministru al provinciei cere întăriri polițienești guvernului federal și acceptă eliberarea a cinci deținuți politici în schimbul celor doi ostateci. Avocatul F.L.Q. anunță eșecul misiunii sale. **16 octombrie** — Se proclamă starea de urgență. Mai multe sute de persoane considerate ca aparținînd „Frontului pentru Eliberarea Québecului" sînt arestate. **17 octombrie** — Este recepționat mesajul în care se anunță asasinarea lui Pierre Laporte. (În legătură cu acest mesaj, consultați răspunsul apărut în nr. 44 al revistei noastre la „Poșta redacției"). **În fotografie :** aspect de la funeraliile lui Pierre Laporte.

REFUGIAȚII PALESTINIENI

Ștefan Rădulescu, București ; Ion Teodaru, Felix, jud. Bihor ; Mircea Ionescu, Ploiești ; C.Z., Mediaș ; Horia Oprescu, București ; Antohie Vasile, Caracal ; Ștefan Bădescu, com. Siria, jud. Arad ; Val. Cicoare, Pitești ; Ioan Olaru, Chitila, jud. Hunedoara. Palestinienii sînt locuitori ai fostului teritoriu sub Mandat britanic — Palestina. În sens etimologic, Palestina este ținutul „Philistinienilor", acel „popor de navigatori" care a debarcat aici în secolul XII î.e.n. și care, începînd cu secolul VII al e.n., a fost asimilat de noii cuceritori arabi. Conform datelor publicate în lucrarea lui Sami Heddaoui, „Land Ownership in Palestina" (date menționate la Conferința internațională a parlamentarilor în problema crizei din Orientul Apropiat, desfășurată la Cairo în februarie 1970), populația teritoriului sub mandat britanic era în noiembrie 1947 de 1 867 000 de locuitori, din care 1 324 000 arabi. Estimările U.N.R.W.A. (Agenția de ajutor pentru refugiații palestinieni) indică pentru mai 1967 un număr de 1 344 576 de refugiați. Potrivit unei statistici publicate de revista „Croissance des jeunes nations", astăzi ar exista 900 000 de palestinieni în Cisiordania ocupată, 450 000 în regiunea Gaza, 775 000 în Iordania, 60 000 în Kuweit, 144 000 în Siria, 39 000 în R.A.U. și 165 000 în Liban. În afară de aceasta, 350 000 de palestinieni trăiesc în Israel. În urma recensămintelor U.N.R.W.A., numărul refugiaților palestinieni (publicat de revista amintită anterior) era, în 1969, de 1 395 074 de persoane, dintre care 565 039 trăiau în tabere ; în Gaza — 307 714 persoane, din care 195 446 repartizați în 8 tabere ; Cisiordania — 271 796 persoane, din care 73 903 în 20 de tabere ; Iordania — 489 762 persoane, din care 193 807 noi refugiați după iunie 1967 ; Liban — 171 517 persoane, din care 86 459 în 15 tabere ; Siria — 154 285 persoane, din care 27 151 repartizați în 6 tabere și 9 000 noi refugiați în 5 tabere de urgență. Evident, însă, nu toți refugiații palestinieni trăiesc în aceste zone, în care beneficiază de ajutoare O.N.U.

poșta redacției

Gheorghe N. Luxandra, com. Stîlpeni, jud. Argeș. Sperăm că articolele publicate de revista noastră cu prilejul aniversării unui sfert de veac de la înființarea O.N.U. au răspuns unora din întrebările dv.

APARTHEIDUL ȘI „DEZVOLTAREA SEPARATĂ"

V. Neagu, Brăila. La un an după venirea la putere, în 1948, partidul naționalist din Republica Sud-Africană a trecut la aplicarea politicii de „dezvoltare separată" vizînd în principal populația africană orășănească. Politica de „dezvoltare separată" constă în dezrădăcinarea familiilor urbane africane din zonele „albe" și transplantarea lor în ținuturile natale, populate de comunitățile tribale cu care cea mai mare parte a acestor locuitori nu au sau nu mai au de mult nici o legătură. Cu alte cuvinte, „dezvoltarea separată" este, în esență, o altă manifestare a cunoscutei politici de apartheid, cuprinzînd întreaga paletă de discriminări. Comentînd, în urmă cu cîtva timp, această politică a autorităților, ziarul englez „The Guardian" dădea un exemplu convingător : „Așezarea Soweto, cu cea mai mare concentrare de familii africane detribalizate din Africa de Sud, a fost în ultimii ani în mod repetat prevenită de către purtătorii de cuvînt ai guvernului că momentul pare propice ca locuitorii săi «să-și întoarcă privirea spre ținuturile natale». Cea mai mare parte a cetățenilor din Soweta, așezare situată la circa douăzeci de mile de orașul Johannesburg, este formată din familii născute și crescute în zonele urbane, care nu au nici cea mai neînsemnată cunoștință despre ținuturile natale. De asemenea, ele nu au nici o legătură cu aceste regiuni, cu autoritățile tribale sau cu obiceiurile lor, au trăit și au crescut în zonele „albe". După 1948— continuă ziarul amintit — autoritățile au introdus un sistem inferior de educație pentru populația africană din țară, numindu-l «educația Bantu». Acest sistem, pe lîngă faptul că întîrzie dezvoltarea intelectuală a copilului african, îl pregătește pentru a «deveni un cetățean folositor în ținuturile natale» și nu în zonele «albe». Discriminarea față de africanii lipsiți de vot și de libertatea cuvîntului apare astfel evidentă". Se înțelege că avantajele pe care autoritățile rasiste le promit celor care ar părăsi orașele pentru a pleca în „ținuturile natale" rămîn simple promisiuni, în condițiile politicii de apartheid.

Loredane Jeder, Sucoava. Comentatorii nu consideră că afacerea cu droguri în care a fost implicat, la începutul lunii august, Robert Kennedy jr. ar putea avea vreo influență asupra activității politice viitoare a senatorului Edward Kennedy.

P. Tudoran, București. Vă rugăm să adresați întrebările dv unei reviste literare.

NAUFRAGIUL LUI „PACIFIC GLORY"

S. Apostol, București. 1. Petrolierul „Pacific Glory" a luat foc în largul insulei britanice Vight, în urma ciocnirii cu vasul „Allegro", în noaptea de 24 octombrie. „Pacific Glory" aparținea unei companii de navigație din Hong Kong, transporta petrol din Nigeria pentru firma Shell și se îndrepta spre Southampton. Vasul „Allegro" aparținea armatorului grec Petros Gulandris și se îndrepta spre Rotterdam. Amîndouă navele se aflau sub pavilion liberian. După ciocnirea dintre cele două nave, „Pacific Glory" a fost zguduit de o explozie a mașinilor, urmată de un incendiu care a cuprins repede întreg vasul. Cinci marinari au murit și opt au dispărut. 2. Nu se cunosc încă împrejurările în care s-a produs crima de la Santa Cruz, apropiată prin cruzime de asasinarea, în urmă cu un an a actriței Sharon Tate. După cum se știe, medicul oculist Victor Ohta, în vîrstă de 46 de ani, a fost găsit ucis alături de soția sa Virginia și de cei doi fii — Richard în vîrstă de 12 ani și Victor de 11 ani — precum și de secretara medicului, Dorothy Cadwallader (38 de ani), la vila din Santa Cruz (California). Poliția Statului a arestat un tînăr hippie de 24 de ani, Jonh Linley Frazier, într-o baracă aflată la cinci kilometri depărtare de vila în care avusese loc masacrul. Tînărul (care este căsătorit) își părăsise familia spunînd că pleacă la New York. Soția sa a declarat că i-a văzut ultima oară cu un pistol de calibrul 38 și un binoclu pe care, se pare, Frazier îl furase în urmă cu o lună și jumătate din vila doctorului Ohta. Poliția a fost informată că John Frazier declarase înainte de masacru că se vor petrece „lucruri mari" în ziua în care au fost asasinate cele cinci persoane. A fost deschisă o anchetă în care se speră să se stabilească dacă John Linley Frazier este sau nu autorul masacrului.

„PORTRETUL" HIJACK-ULUI

I. Hossu, Pașcani. „Portretul" sau, mai precis, „profilul psihologic" al unui hijack a fost făcut de psihiatrul american dr. David Hubbard, în urma examinării a peste 20 de „pirați ai aerului" care, fie că au reușit sau nu o deturnare, se află deținuți în închisorile americane. Psihiatrul american a constatat că, în cea mai mare parte a cazurilor, există un fel de biografie comună a infractorilor ale căror date principale ar fi : o copilărie în care s-a creat o „frontieră de ostilitate" — un tată alcoolic și o mamă, în cele mai multe cazuri bigotă, care își dispută puterea asupra copilului ; o anume timiditate în relațiile cu femeile : cea mai mare parte din infractori sînt celibatari, iar puținii căsătoriți nu găsesc nicio mulțumire în căsnicie ; sentiment al ratării și dorință (violență în asemenea cazuri) de a dovedi celor din jur aptitudinile, abilitatea și inteligența. Profesorul american urmează să publice într-un volum concluziile anchetei sale.

SANCȚIONAREA CONTRAVENȚIILOR PRIVIND POLUAREA MĂRII NEGRE

Sancționarea celor vinovați de poluarea apelor mărilor și oceanelor a fost reglementată, printre altele, în „Convenția internațională pentru prevenirea poluării apelor mării cu hidrocarburi" (Londra, 1962) și în „Convenția internațională privind răspunderea pentru pagubele provocate prin poluarea apelor mării cu hidrocarburi" (Bruxelles, 1969. Cu privire la cea de-a doua Convenție, a se vedea „Poșta redacției" din nr. 43/1970). Prima Convenție prevede că poluarea apelor mărilor și oceanelor prin hidrocarburi, reziduuri etc. constituie infracțiuni ce se sancționează potrivit legislației naționale a statului afectat de poluarea apei. Astfel, în ultimii ani, mai multe state, inclusiv România, au adoptat o serie de acte normative în scopul prevenirii poluării apelor lor teritoriale și, dacă este cazul, în scopul sancționării celor vinovați. In acest sens, pentru prevenirea poluării apelor Mării Negre, în țara noastră a fost adoptat, în 1967, „Decretul 887 pentru stabilirea și sancționarea contravențiilor privind poluarea apelor Mării de către nave maritime" (publicat și intrat în vigoare la 8 septembrie 1967). Decretul cuprinde patru articole. Poluarea cu hidrocarburi nu constituie o contravenție și deci nu se sancționează „dacă a fost săvîrșită pentru a garanta securitatea navigației, în vederea salvării de vieți omenești sau în scopul evitării unor avarii la navă sau la încărcătură" (art. 2). Decretul se referă, așadar, atît la navele sub pavilion român cît și la navele sub pavilion străin (răspunderea revenind, în ambele cazuri, comandantului de navă), iar poluarea privește atît marea teritorială a țării noastre (inclusiv apele porturilor, plajelor etc.) cît și largul mării, dacă poluarea lor este de natură să producă efecte dăunătoare în apele teritoriale sau pe teritoriul țării noastre. Contravenția se constată și sancționea (constînd din amendă între 3 000 și 10 000 lei) se aplică de organele de control și supraveghere ale navigației, special împuternicite, din cadrul Ministerului Transporturilor și Comitetului de Stat al Apelor (art. 3). Dispozițiile Decretului 887/1967 se completează, cu mici excepții (art. 4) cu dispozițiile „Legii 32/1968 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor" (adoptată la 12 noiembrie 1968 și intrată în vigoare la 1 ianuarie 1969).

D.G. IONAȘIU
student, București

Dr. Caius Libertus, Aiud. În Canada, atît limba engleză cît și limba franceză sînt limbi oficiale.

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor-șef Liviu Rodescu

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1
Telefon 17.60.10. Internațional 18.50.05. și 18.53.55
Telex 197

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

C. P. C. S.

UTILAJE PRACTICE PENTRU SANTIERELE DE CONSTRUCȚII

Întreprinderea „6 MARTIE" TIMIȘOARA

REALIZEAZĂ:

– **MACARA UȘOARĂ PENTRU LUCRĂRI DE FINISAJ** sarcina maximă de ridicare 250 kg., viteza de ridicare 30 m/minut, înălțimea maximă de ridicat 35 m.

– **MACARA DE FEREASTRĂ** utilaj de mică mecanizare, pentru ridicarea materialelor (mortar, cărămidă, tencuială, dale de băi, plăci de mozaic) și aparatelor de instalații cu greutăți mai mici de 150 km.

– **TROLIU DE 150 KGF,** utilaj de mică mecanizare cu o largă utilizare la construcțiile cu mai multe etaje, pentru ridicarea materialelor și diferitelor obiecte la etaje superioare, care nu depășesc 150 kgf.

Pentru relații și informații mai amănunțite vă rugăm să vă adresați la :

Întreprinderea „6 Martie"–Timișoara, calea Circumvoluțiunii nr. 8–12 ; căsuța poștală nr. 154 ; adresa telegrafică – „6 Martie" – Timișoara : telefon – 1 77 61, 1 77 62, 1 77 63.

uzinele de produse sodice ocna mureș

Livrează

Sodă calcinată ușoară 99% Na_3CO_3 ;
Sodă calcinată grea 99% Na_2CO_3 ;
Sodă caustică 98% NaOH ;
Bicarbonat de sodiu industrial ;
Bicarbonat de sodiu alimentar ;
Bicarbonat de sodiu farmaceutic ;
Silicat de sodiu solid 1/2 și 1/3 ;
Silicat de sodiu lichid 38/40° Be ;
Silicat de sodiu lichid tip C, D, și E ;
Clorură de calciu tehnică, hidratată ;
Clorură de calciu cristalizată pentru scopuri alimentare ;
Ionosil ;
Sodil ; Carbonat bazic de magneziu tehnic și farmaceutic ;
Oxid de magneziu tehnic și farmaceutic.

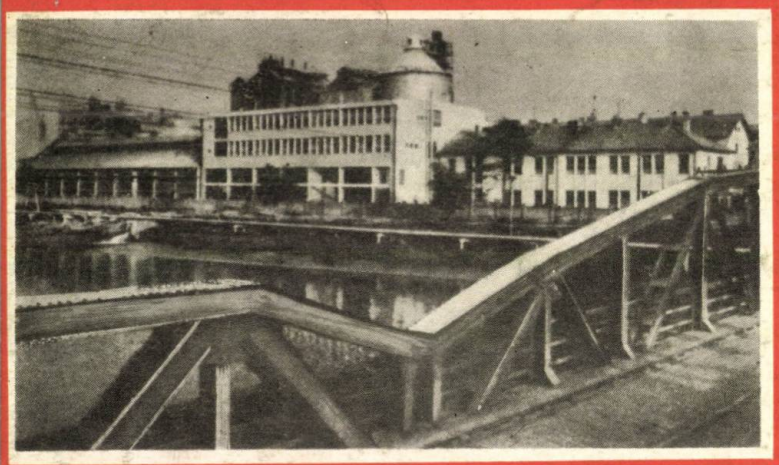

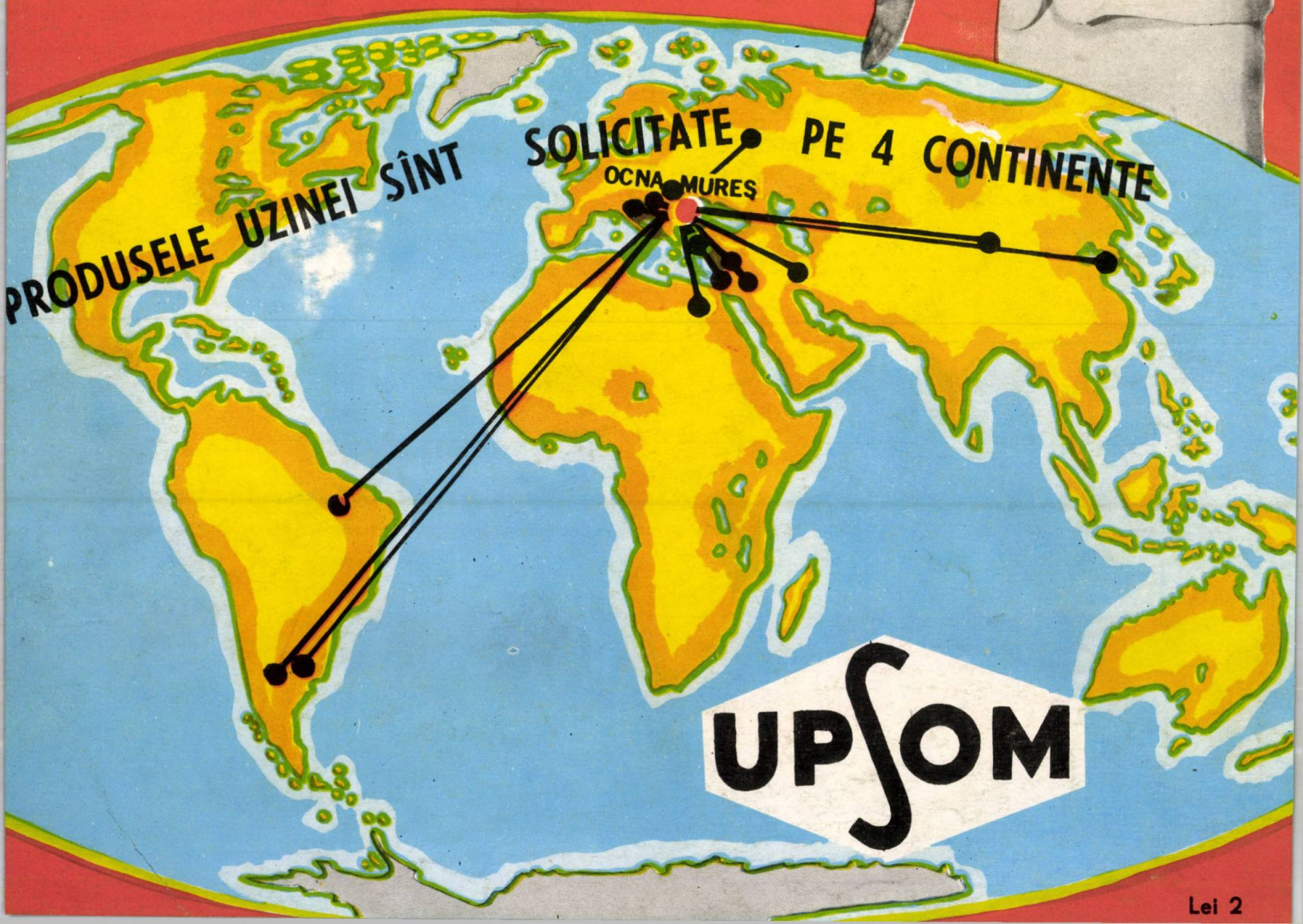

Lei 2

CABINETUL DE PARTID

LUMEA

Nr. 47 *19 noiembrie 1970*

O ÎNSEMNATĂ CONTRIBUŢIE LA DEZVOLTAREA PRIETENIEI ŞI COLABORĂRII ROMÂNO-BULGARE

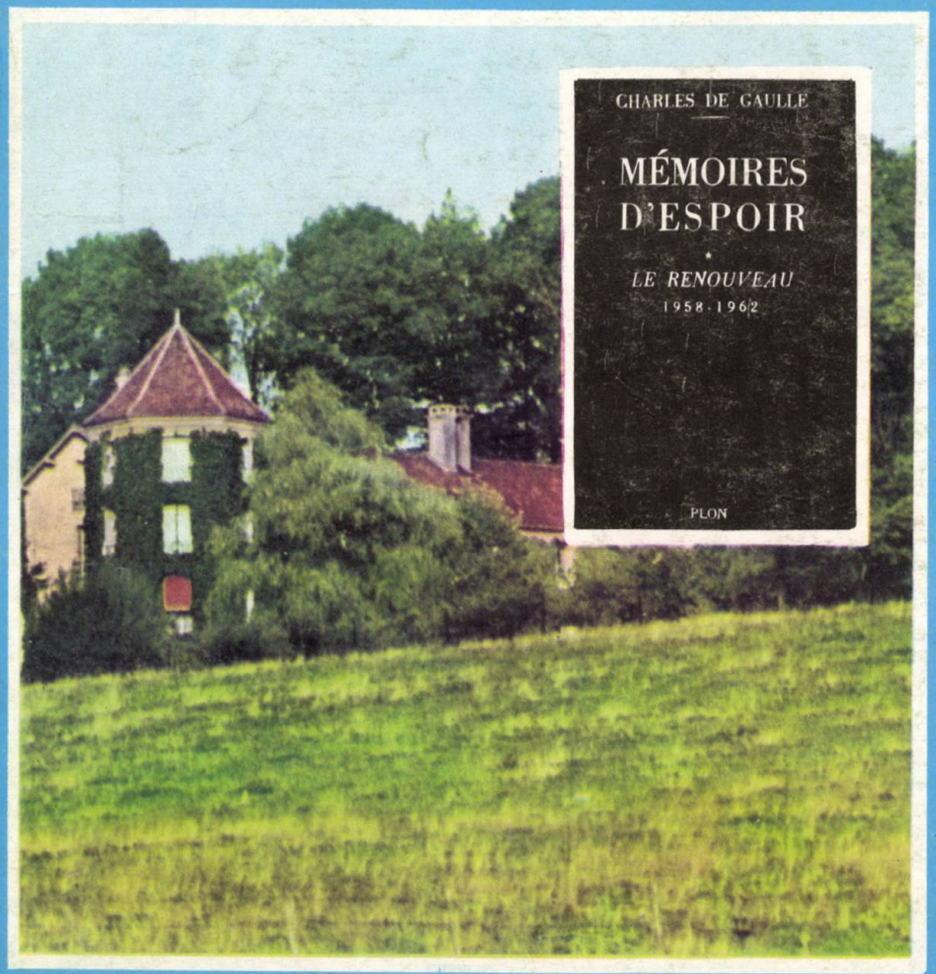

Exclusivitate „Lumea"

Interviu cu ministrul de externe chilian despre politica noului guvern

Dileme economice occidentale

IMAGINI DIN REPUBLICA POPULARĂ BULGARIA

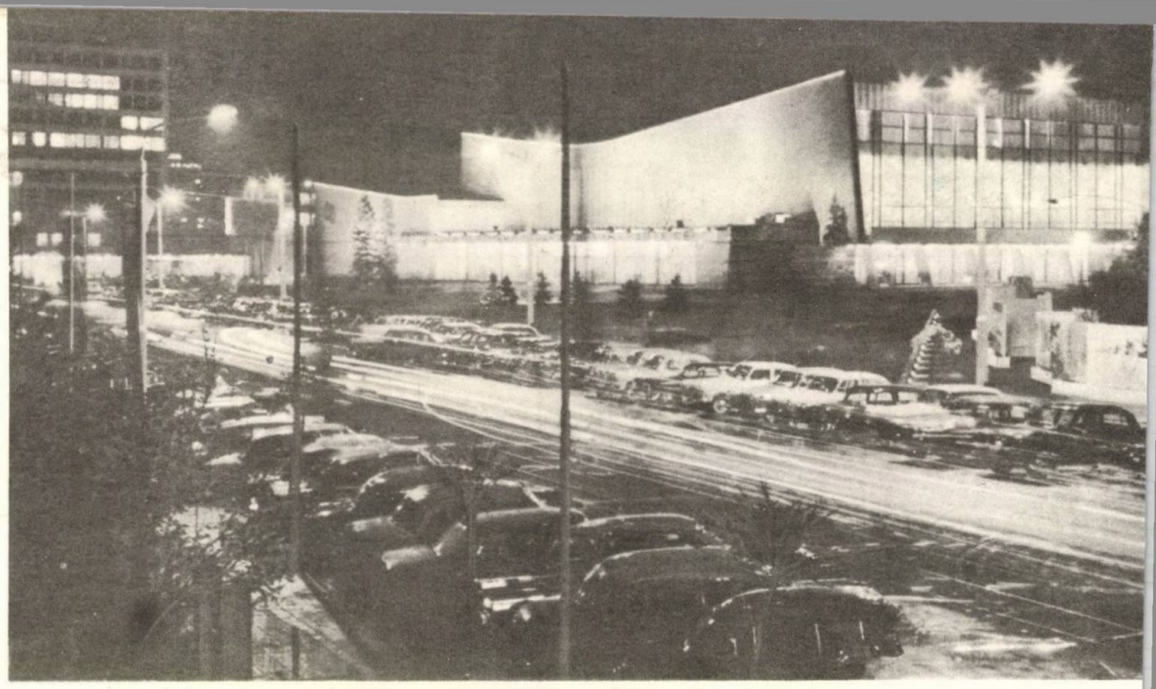

Sala „Universiada“ din Sofia

Combinatul petrochimic de lîngă Burgas

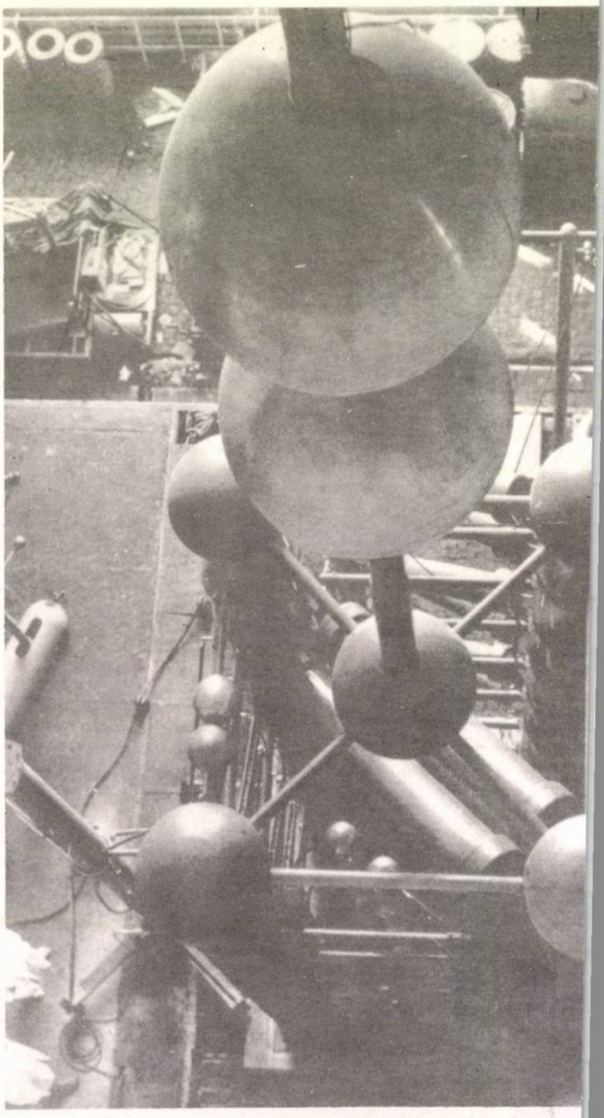

Într-un laborator al Institutului de utilaje electrice

Din noul peisaj urbanistic al orașului Dimitrovgrad

MUZEUL DE ARTĂ BIBLIOTECA SIBIU

LUMEA

Nr. 47 (379) — 19 noiembrie 1970

sumar

2 O ÎNSEMNATĂ CONTRIBUȚIE LA DEZVOLTAREA PRIETENIEI ȘI COLABORĂRII ROMÂNO-BULGARE

DE LA CORESPONDENȚII ȘI TRIMIȘII NOȘTRI.

3 SOFIA. Profilul contemporan al Radopilor. *Ileana Nicolaescu.*
5 SANTIAGO DE CHILE. Un act diplomatic cu largă rezonanță. *Eugen Pop.*
7 NEW YORK. La O.N.U. și în lume, o singură Chină — R.P. Chineză. *Constantin Alexandroaie.*
8 VARȘOVIA. Convorbirile polono—vest-germane : acord final. *Iosif Dumitrașcu.*
9 BUENOS AIRES. Sindicatele argentiniene și puterea. *Jose Ricardo Eliaschev.*
11 Întîlniri londoneze. *Cristian Popișteanu.*
16 PARIS. Magnificat. *Ioan Grigorescu.*

CONVORBIRI, INTERVIURI.

5 CLODOMIRO ALMEYDA, ministrul afacerilor externe al Republicii Chile.
21 JOHN A. HALL, director general adjunct al Agenției Internaționale pentru Energia Atomică.
23 KHAMSOUK KEOLA, președintele Comitetului Alianței forțelor neutraliste patriotice din Laos.

ARTICOLE.

12 Evenimentele din Siria. *Dumitru Constantin.*
13 Primul automobil selenar. *Mircea Grigorescu.*
14 Dileme și confruntări economice occidentale. *Ilie Șerbănescu.*
25 „Interarms" et Co. *Van Geirt.*

19 „Memorii de speranță". *Charles de Gaulle*

REPORTAJ PE GLOB.

22 Periplu nipon. *Ștefan Andrei.*

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

27 — 30 Vorwärts, Le Nouvel Observateur, Le Monde Diplomatique, Foreign Affairs.

PROFIL

30 HEDI NOUIRA, primul ministru al Tunisiei.

POȘTA REDACȚIEI (31—32)

PE COPERTA REVISTEI : reședința lui Charles de Gaulle la Colombey-les-Deux-Eglises. De la fereastra (acoperită în fotografie cu o perdea roșie) obișnuia fostul președinte al Franței să contemple peisajul înconjurător.

SĂPTĂMÎNA aceasta înscrie la loc central vizita oficială a delegației de partid și guvernamentale a Republicii Socialiste România, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Republica Populară Bulgaria. Cu această ocazie, potrivit înțelegerii stabilite anterior, va fi semnat Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre România și Bulgaria. Publicăm un comentariu privind semnificația acestei vizite, contribuție majoră la amplificarea și adîncirea relațiilor de prietenie frățească româno-bulgară. **(pag. 2).** Despre realizările remarcabile ale poporului vecin, despre tradiționala colaborare româno-bulgară, îmbogățită în anii socialismului cu noi valențe, ne relatează din Sofia trimisul nostru Ileana Nicolaescu **(pag. 3).**

După mai multe luni de convorbiri și tratative, nu lipsite de momente dificile, la Varșovia, delegațiile poloneză și vest-germană au ajuns la un acord în legătură cu textul final al tratatului dintre cele două țări. Iosif Dumitrașcu consacră corespondența sa din Varșovia **(pag. 8)** ecoului pe care parafarea tratatului îl are în cercurile politice și în opinia publică din cele două țări, cît și pe plan european.

Restabilirea drepturilor legitime ale R. P. Chineze la Națiunile Unite a dominat agenda ultimei săptămîni a Adunării Generale a O.N.U. Constantin Alexandroaie vă relatează din New York dezbaterile dedicate acestei probleme, evidențiind, din multitudinea luărilor de poziție, o serie de mutații semnificative **(pag. 7).**

Coordonate ale politicii externe a noului guvern chilian vă sînt prezentate în acest număr din sursă directă : ministrul de externe, Clodomiro Almeyda, a acordat trimisului nostru la Santiago, Eugen Pop, un interviu pe această temă **(pag. 5).** Actualitatea latino-americană a săptămînii, care marchează pe primul plan restabilirea relațiilor dintre Chile și Cuba, este prezentă și prin comentarea ultimelor evenimente din Argentina și Brazilia **(pag. 9 și 10).**

Noua și remarcabila realizare a cosmonauticii sovietice — depunerea pe solul lunar a primului „automobil" autopropulsat — constituie obiectul comentariului semnat de Mircea Grigorescu **(pag. 13).**

Personalitatea generalului Charles de Gaulle, doliul Franței, reflecții și aspecte inedite sînt cuprinse în scrisoarea trimisă din Paris de Ioan Grigorescu **(pag. 16).** Publicarea, începînd cu acest număr, a unor fragmente din recent apărutele „Memorii de speranță" relevează cititorului calitățile de remarcabil memorialist ale lui Charles de Gaulle, care se dezvăluie pe el și concepțiile lui, pe măsura și în stilul lui **(pag. 19).**

Pe străzile din Buenos Aires, în timpul recentei greve generale de 36 de ore, a treia din ultimele două luni, la care au luat parte circa 4 milioane de persoane (în pag. 9 : o corespondență din Buenos Aires despre relațiile dintre guvern și sindicate)

Tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Todor Jivkov la sosirea delegaţiei române pe aeroportul din Sofia

O ÎNSEMNATĂ CONTRIBUŢIE LA DEZVOLTAREA PRIETENIEI ŞI COLABORĂRII ROMÂNO-BULGARE

Începînd de ieri, o delegaţie de partid şi guvernamentală a Republicii Socialiste România, condusă de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Consiliului de Stat, se află într-o vizită oficială de prietenie în Bulgaria vecină.

Din delegaţie fac parte tovarăşii Ilie Verdeţ, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., prim-vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri, Leonte Răutu, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri, preşedintele părţii române în Comisia mixtă guvernamentală româno-bulgară de colaborare economică şi tehnico-ştiinţifică, Vasile Patilineţ, membru supleant al Comitetului Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., Corneliu Mănescu, membru al C.C. al P.C.R., ministrul afacerilor externe, Vasile Vlad, membru supleant al C.C. al P.C.R., şef de secţie la C.C. al P.C.R., şi Nicolae Blejan, ambasadorul Republicii Socialiste România la Sofia.

Pe aeroportul din Sofia, delegaţia de partid şi guvernamentală română a fost întîmpinată de tovarăşii Todor Jivkov, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, preşedintele Consiliului de Miniştri al R.P. Bulgaria, Gheorghi Traikov, preşedintele Prezidiului Adunării Populare a R.P. Bulgaria, de membri şi membri supleanţi ai Biroului Politic al C.C. al P.C. Bulgar, al Prezidiului şi Biroului Adunării Populare a R.P. Bulgaria, precum şi de alte persoane oficiale.

Zeci de mii de cetăţeni ai Sofiei au ţinut, de asemenea, să salute cu căldură, încă din primele momente ale sosirii delegaţiei, pe înalţii soli ai României socialiste, dînd astfel expresie profundelor sentimente de prietenie ce leagă popoarele celor două ţări. Cu prilejul vizitei, potrivit înţelegerii stabilite anterior, va fi semnat un document de mare importanţă — Tratatul de prietenie, colaborare şi asistenţă mutuală dintre România şi Bulgaria. Ca stat socialist, România — se ştie — aşează la baza întregii sale politici externe şi activităţi internaţionale dezvoltarea consecventă a colaborării multilaterale frăţeşti cu toate ţările socialiste, pe baza principiilor marxism-leninismului şi ale internaţionalismului proletar, acţionează neabătut pentru întărirea unităţii şi coeziunii acestora — factor de importanţă covîrşitoare pentru creşterea forţei şi influenţei sistemului mondial socialist, pentru victoria cauzei păcii şi progresului în lume. Corespunzător acestor linii directoare fundamentale, statul nostru militează neobosit pentru dezvoltarea şi extinderea continuă a relaţiilor politice, economice şi tehnico-ştiinţifice cu statele socialiste, avînd convingerea fermă că intensificarea schimburilor, lărgirea cooperării multilaterale răspund atît intereselor dezvoltării fiecărei ţări socialiste, cît şi obiectivului consolidării şi întăririi întregului sistem socialist.

În acest context se înscrie şi dezvoltarea continuă a relaţiilor de prietenie, alianţă şi colaborare dintre România şi Bulgaria, dintre popoarele celor două ţări socialiste vecine. Aşa cum sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu, **„partidul, guvernul şi poporul nostru dau o înaltă preţuire prieteniei şi alianţei cu Bulgaria frăţească, relaţiilor de colaborare politică, economică, cultural-ştiinţifică şi îşi exprimă hotărîrea de a acţiona şi în viitor pentru întărirea şi dezvoltarea lor continuă în interesul ambelor ţări, al cauzei generale a socialismului şi prieteniei între popoare".** În acelaşi sens, tovarăşul Todor Jivkov spunea : **„Viitorul prieteniei şi colaborării bulgaro-române este limpede : ele se dezvoltă şi se întăresc tot mai mult în interesul ţărilor şi popoarelor noastre, în interesul cauzei comune a socialismului, a progresului, a luptei pentru pace".**

Căldura şi entuziasmul, vibrantele manifestaţii populare care — ne amintim — au constituit fundalul întîlnirii la nivel înalt dintre tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Todor Jivkov din septembrie a.c. de la Russe şi Giurgiu, au constituit o expresie puternică a simţămintelor de stimă şi preţuire reciprocă ale popoarelor român şi bulgar, a dorinţei lor ca relaţiile româno-bulgare să cunoască o continuă înflorire. Convieţuind de-a lungul timpurilor în acelaşi spaţiu geografic, împărtăşind destine istorice comune, animate de aceleaşi aspiraţii în lupta de eliberare naţională şi socială, popoarele român şi bulgar s-au legat prin puternice sentimente de prietenie şi solidaritate, s-au ajutat reciproc. Sînt numeroase mărturiile de întrajutorare dintre forţele democratice şi progresiste ale celor două ţări, întrajutorare continuă şi dezvoltată în decursul deceniilor de legăturile de solidaritate dintre mişcările muncitoreşti şi socialiste, dintre Partidul Comunist Român şi Partidul Comunist Bulgar în lupta pentru zdrobirea fascismului, pentru înfăptuirea aspiraţiilor fundamentale ale celor două popoare.

În anii construcţiei socialiste, legăturile tradiţionale româno-bulgare au căpătat

un conținut nou, materializîndu-se într-o largă și fructuoasă colaborare între cele două țări, unite prin comunitatea orînduirii sociale, a ideologiei marxist-leniniste, a țelurilor socialismului și comunismului, prin interesul comun în promovarea unei politici de pace în Balcani, ca și în general în Europa și în lume. Legăturile economice româno-bulgare s-au intensificat an de an, fapt ilustrat și de evoluția schimburilor comerciale reciproce al căror volum a crescut în perioada 1950—1968 de peste 13 ori. După cum se constata în cadrul ultimei sesiuni a Comisiei mixte guvernamentale româno-bulgare de colaborare economică și tehnico-științifică, în anul care a trecut, cooperarea reciprocă pe multiple planuri, în diverse domenii, s-a dezvoltat cu succes, aceasta găsindu-și expresia în majorarea volumului schimburilor de mărfuri peste prevederile inițiale, în lărgirea nomenclatorului de mărfuri industriale livrate, în stabilirea unui mare număr de teme de colaborare tehnico-științifică, în evidențierea unor noi posibilități de cooperare și specializare.

Intensificarea colaborării româno-bulgare, schimbul de valori materiale și spirituale, de experiență, în cele mai diverse sectoare ale construcției socialiste constituie, fără îndoială, o reflectare a progresului remarcabil obținut de cele două țări în domeniile hotărîtoare ale activității umane. În același timp, succesele obținute generează noi posibilități pentru amplificarea și diversificarea colaborării multilaterale, pentru ridicarea ei pe un plan superior.

Înscriindu-se ca un moment de însemnătate majoră în istoria relațiilor frățești dintre cele două popoare, întîlnirea româno-bulgară la nivel înalt din septembrie a.c., prin abordarea unei game largi de probleme a vădit tocmai preocuparea comună de a adînci continuu, pe planuri multiple, legăturile de prietenie și colaborare în interesul ambelor popoare. În acest sens, s-a adoptat atunci și hotărîrea de a continua lucrările de proiectare pentru realizarea complexului hidroenergetic din zona Islaz-Somovit, al doilea mare obiectiv energetic de pe Dunăre.

Rezultat al înțelegerii realizate la întîlnirea de la Russe și Giurgiu, actuala vizită a delegației române în Bulgaria — prin convorbirile bilaterale prilejuite, precum și prin Tratatul de prietenie, asistență și colaborare care va fi semnat — deschide un nou și remarcabil capitol în dezvoltarea tradiționalelor relații româno-bulgare. Noul tratat, continuînd în condițiile de astăzi prevederile Tratatului româno-bulgar, semnat în 1948, este menit să constituie o puternică bază pentru extinderea, întărirea și adîncirea colaborării dintre cele două țări în cele mai diverse domenii — politic, economic, tehnico-științific, cultural, pe temelia trainică a principiilor ce garantează dezvoltarea rodnică a relațiilor de tip nou dintre țările socialiste — egalitatea deplină în drepturi, respectarea independenței și suveranității naționale, avantajul reciproc, neamestecul în treburile interne, întrajutorarea tovărășească în spiritul internaționalismului socialist.

Poporul nostru salută cu deosebită satisfacție actuala vizită în R. P. Bulgaria a delegației de partid și guvernamentale române, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, nutrind convingerea că ea va aduce o nouă și majoră contribuție la amplificarea și adîncirea relațiilor frățești româno-bulgare, la întărirea unității țărilor socialiste, la efortul comun al popoarelor pentru destindere, pentru pacea și progresul lumii.

Corespondență din Sofia de la trimisul nostru Ileana Nicolaescu

Profilul contemporan al Rodopilor

Călătorind pe meleagurile bulgare, într-o vizită pe care deși scurtă mi-o doream bogată în cuprinderi, am încercat ca, bucurîndu-mă de farmecul unor încîntătoare priveliști în acest tîrziu sfîrșit de toamnă, să cunosc nemijlocit și unele din roadele activității însuflețite ale unui popor care, de totdeauna harnic, își concentrează în prezent eforturile în vederea înfloririi continue a patriei, a înaintării ei pe calea vieții noi, socialiste. Iată de ce, interesul pentru cîteva din cele mai recente obiective economice ale Bulgariei populare armonizîndu-se cu tentația peisajului rodopian, am părăsit Sofia, am lăsat în urmă semețul masiv al Rilei precum și valea Mariței — această cunoscută coloană vertebrală a sistemului energetic bulgar — și am apucat calea ce duce spre centrul Rodopilor.

Pînă nu de mult greu accesibil datorită pădurilor seculare și furiei neîmblînzite a apelor, fecundă sursă de legende larg răspîndite prin partea locului, lanțul Rodopilor înscrie astăzi, în istoria țării vecine și prietene, un capitol nu mai puțin temerar. Un capitol în care se vorbește despre dura înfruntare dintre om și natură, despre victoriile dobîndite de om prin asocierea avîntului creator, a hărniciei și tenacității cu mijloacele tehnice moderne; despre strîmte poteci de munte transformate în comode șosele asfaltate; despre zeci de mine și întreprinderi, despre eforturi necontenite în valorificarea tot mai amplă a unor avuții pînă mai ieri doar intuite. Și aici, puternicele centre ale industriei extractive apărute în anii construcției socialiste — combinatul „Medet", întreprinderile din Rudozem, Madan, Burgas, Panaghiuriște — oferă elemente grăitoare pentru imaginea dinamismului contemporan al regiunii, dinamism generat de programul de construcție socialistă a țării. Am simțit, în convorbiri purtate cu oameni obișnuiți, localnici din Kardjali, întreaga mîndrie pentru uzina orașului lor, pentru cele peste 28 000 de tone de plumb, 23 000 de tone de zinc, 47 000 de tone acid sulfuric, pentru cadmiul, argintul și alte materiale rare pe care aceasta le produce. Am văzut, în apropiere de Plovdiv, impunătorul combinat pentru metale neferoase „Dimităr Blagoev". Mi s-au relatat îndelung și cu entuziasm proiecte și perspective ale acestui sector, metalurgia neferoasă urmărind să devină a doua mare ramură a industriei grele bulgare, după cea siderurgică.

Dar nu despre rodnicele realizări obținute de poporul bulgar în domeniul metalurgiei intenționez să relatez acum deoarece, deși principale obiective pe noua hartă a Rodopilor, nu ele au constituit ținta finală a călătoriei mele în această regiune. Auzisem, la Sofia, despre noua hidrocentrală construită în inima Rodopilor, la peste 300 de metri adîncime în interiorul muntelui. Această ingenioasă construcție subterană — hidrocentrala „Peștera", cel mai recent și mai puternic în același timp din salba obiectivelor energetice ale Bulgariei, îmi stîrnise în mod deosebit interesul. Și nu m-a dezamăgit pentru că este într-adevăr impresionant să cobori un tunel de o jumătate de kilometru lungime, iar la capăt, mult în adînc, să afli o modernă centrală hidroelectrică. Acolo, în sala de comandă complet automatizată, unde bubuitul asurzitor al generatoarelor se transformase într-un îndepărtat zgomot de fond mi-a fost explicat cu multă amabilitate sistemul de funcționare al uzinei.

Capacitatea creatoare, forța și inventivitatea omului s-au materializat aici, într-o primă etapă, într-o rețea de canale — 88 de canale și 88 de tunele avînd o rază de 4,5 kilometri — care captează apele năvalnice ale Rodopilor. Supusă, apa munților este apoi îndrumată și zăgăzuită în marile lacuri de acumulare Vasil Kolarov, Aleko și Batak. Ultimul, însumînd 315 milioane metri cubi de apă și declanșînd o cascadă de 600 metri înălțime alimentează „Peștera". Celelalte constituie, la rîndul lor, sursa continuă de energie a altor două centrale instalate la suprafață. Acesta este noul și modernul complex hidroelectric al Rodopilor. Reîntoarsă în capitala bulgară am căutat să-mi lărgesc și îmbogățesc impresiile culese la fața locului, solicitînd o întrevedere cu ministrul energiei electrice și combustibilului al R.P. Bulgaria, *Konstantin Popov*. Întrevedere care mi-a fost acordată, de altfel, cu amabilitate.

Suprapunîndu-se imaginii încă vii pe care mi-o lăsase industriala operă peisagistică a creatorilor de baraje din Rodopi, convorbirea avea să-mi releve

cu mai multă pondere importanța deosebită pe care conducerea de partid și de stat a R.P. Bulgare o acordă dezvoltării continue a sistemului energetic național. „*Această preocupare — constantă majoră a tuturor planurilor noastre economice cincinale,* — mi-a subliniat interlocutorul meu — *a fost și este considerată primordială în opera de transformare pe baze noi, socialiste a întregii țări, de trecere de la o economie agrară înapoiată la o economie industrială multilateral dezvoltată*".

Cifrele furnizate sînt edificatoare: în anul 1939, consumul global de energie, calculat în combustibil convențional, se ridica în Bulgaria la 3 520 000 tone, iar consumul energiei electrice la 266 milioane kWh (42 kWh pe locuitor), ceea ce însemna de șase ori mai puțin decît consumul mediu mondial. Numai 13 la sută din localitățile țării erau electrificate. Aceeași situație exista și în 1944, anul eliberării țării... Astăzi, consumul total de energie al R.P. Bulgare depășește 27 de milioane de tone de combustibil convențional. Sursele generatoare de energie electrică au atins 4 270 000 kW, iar producția va depăși în acest an 19 miliarde kWh. Consumul de energie electrică va ajunge la aproximativ 2 250 kWh pe locuitor, indice care plasează Bulgaria înaintea Italiei — stat industrial dezvoltat.

Evocînd etapele parcurse în anii de după eliberare, începînd cu primele obiective hidroenergetice — barajele „Alexander Stamboliski", „G. Dimitrov", „Iskar" (cel mai mare rezervor al Bulgariei, cu un volum însumînd 673 milioane metri cubi de apă) și altele —, ministrul bulgar mi-a precizat cîteva din actualele obiective ce concentrează eforturile principale în direcția dezvoltării sistemului energetic al țării. În primul rînd, cele două mari cascade „Vatcha" și „Sestrima" a căror energie va asigura centralelor instalate o putere totală de peste 1 200 000 kW și o producție anuală de peste 200 de milioane kWh energie electrică. Semnificativ este și faptul că o serie de centrale hidroenergetice avînd o putere de 812 000 kW vor da în cursul acestui an peste două miliarde kWh energie electrică.

Sistemul energetic bulgar se caracterizează printr-o concentrare relativ mare a capacităților de energie electrică; trei mari și moderne termocentrale — „Părva Komsomolska", „Mariţa Iztok-2" și „Varna" — reunesc 44 la sută din întreaga capacitate energetică a țării. În același timp, ritmul creșterii consumului de electricitate, ca urmare a dezvoltării ramurilor industriale, a impus construirea unor centrale cu combustibil bogat în calorii, importat în special din Uniunea Sovietică. Așa au luat naștere termocentralele „Varna", „Russe" și „Devnia", care concentrează aproape un sfert din puterea instalată.

Exigențele sporite ale revoluției tehnico-științifice și implicațiile ei în domeniul energeticii au constituit obiectul unor hotărîri speciale ale Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar — în mod deosebit ale Plenarei C.C. al P.C.B. din noiembrie anul trecut. S-a hotărît, printre altele, extinderea bazei energetice, folosindu-se combustibil cu un indice caloric ridicat, crearea unor condiții favorabile utilizării energiei nucleare, sporirea eficacității uzinelor existente prin introducerea completă a automatizării și sistemelor ultramoderne de lucru. Acestea — mi-a subliniat interlocutorul meu — sînt cîteva din principalele direcții în vederea dezvoltării sistemului nostru energetic. Ele concentrează preocupările și eforturile noastre actuale.

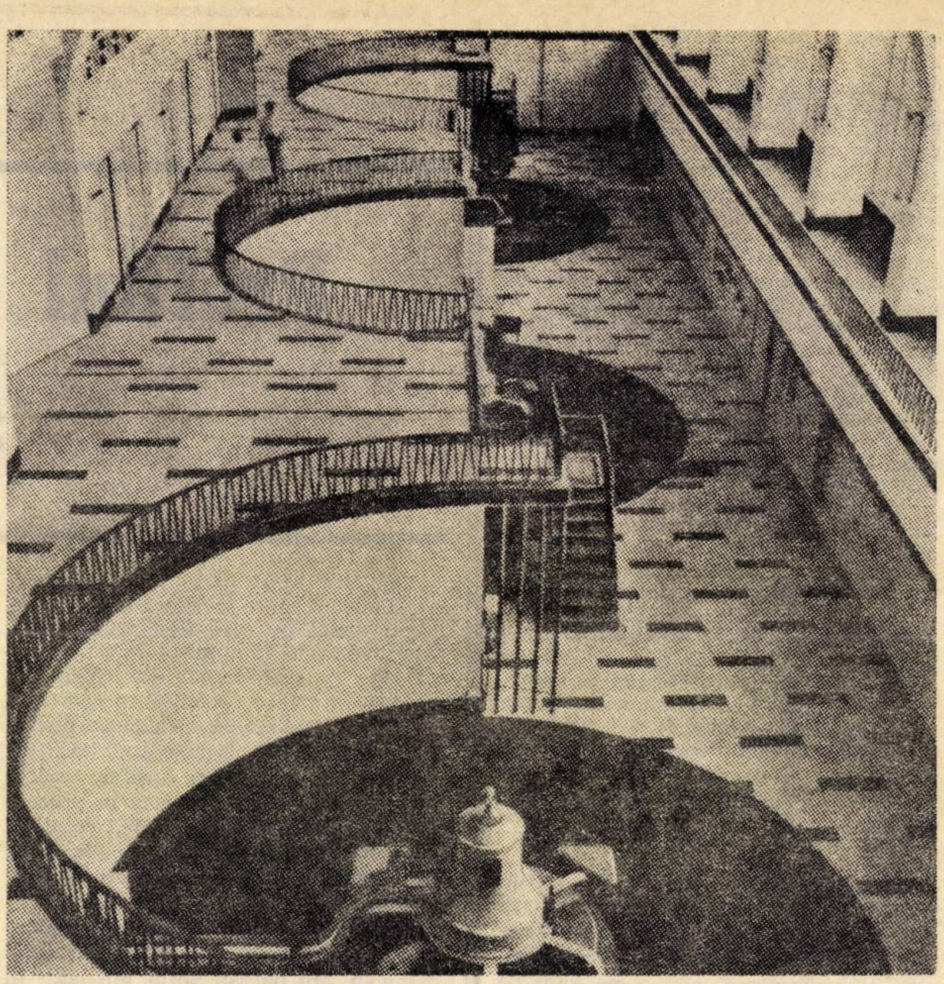

Sala turbinelor la hidrocentrala Vatcha

În ceea ce privește perspectivele energeticii bulgare, ministrul Konstantin Popov, îmi relatează cîteva date nu mai puțin semnificative. Astfel, pentru cel de-al șaselea plan cincinal (1971-1975) este prevăzută ridicarea producției de electricitate la 31 miliarde kWh. În această perioadă vor fi terminate prima centrală atomoelectrică bulgară, în apropiere de localitatea Kozlodin, cu o putere instalată de 800 de mii de kW, centrala termoelectrică „Bobov-dol" și altele, va începe construcția unei a doua centrale atomoelectrice, se vor adăuga noi obiective vizînd dezvoltarea complexă a bazei energetice, perfecționarea structurii balanței energetice. Și, pentru a completa această imagine a viitorului energeticii bulgare, Konstantin Popov îmi relatează date preconizate pentru anul 2000: o producție energetică însumînd 200 miliarde kWh.

Cum era și firesc convorbirea noastră a abordat, ca ultim dar nu mai puțin important punct, cooperarea existentă între România și Bulgaria în domeniul energeticii. „*România și Bulgaria* — mi-a spus ministrul K. Popov — *sînt pionieri în Balcani, în ce privește crearea unor legături între rețelele electrice a două state, ai cooperării în domeniul dezvoltării energeticii*". Beneficiind de o fructuoasă tradiție — ministrul bulgar ține în mod special să amintească aici ajutorul acordat de România, în anul 1956, în alimentarea cu energie electrică a regiunii Russe, ajutor necesar în acea etapă dezvoltării economice a ținutului — colaborarea româno-bulgară s-a adîncit continuu în folosul ambelor țări și popoare. După cum se știe, studiile efectuate în ultimii ani de specialiștii români și bulgari în scopul valorificării mai bune a potențialului energetic al Dunării, și în acest sens, al realizării Complexului din zona Islaz — Somovit, ilustrează unul din aspectele importante ale acestei colaborări.

Desigur, o contribuție majoră în extinderea și diversificarea relațiilor de frățească prietenie dintre România și Bulgaria au contactele româno-bulgare la cel mai înalt nivel. În acest sens, a încheiat ministrul Konstantin Popov, am privit cu cel mai înalt interes convorbirile și rezultatele rodnice ale întîlnirii din septembrie dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov.

Călătorind pe meleagurile bulgare, am avut prilejul, în cadrul unor firești întîlniri și discuții, de a constata același viu interes în lărgirea legăturilor româno-bulgare, aceleași calde sentimente vădind prietenia tradițională existentă între popoarele și țările noastre.

Sofia, 17 noiembrie

De la trimisul nostru la Santiago de Chile, Eugen Pop

In exclusivitate pentru „Lumea"

Interviu cu:

Clodomiro ALMEYDA

ministrul afacerilor externe al Republicii Chile

Orientări în politica externă

În aceste zile de intensă activitate politică, în care începe să se contureze primele acțiuni ale guvernului Allende, am solicitat un interviu ministrului de externe al noului cabinet, Clodomiro Almeyda. Domnia-sa ne-a primit cu multă amabilitate și, înțelegînd să satisfacă interesul legitim al cititorilor români, a răspuns la cîteva întrebări privind orientările în politica externă.

Clodomiro Almeyda Medina s-a născut la Santiago de Chile, în 1923. După terminarea studiilor secundare, a urmat cursurile facultății de drept a Universității din Chile. A studiat, de asemenea, filozofia la Institutul pedagogic al Universității din Chile, obținînd, în 1952, titlul de profesor. A predat filozofia la Universitatea „Valentin Letelier" și a ținut cursuri de economie rurală la Facultatea de medicină veterinară a Universității din Chile. În prezent predă la aceeași universitate, cursuri de sinteze politice (la Facultatea de drept, științe politice și administrative) și de materialism dialectic la Facultatea de sociologie.

Clodomiro Almeyda este membru al Partidului socialist din 1941. A ocupat diferite funcții în acest partid, inclusiv cea de secretar general-adjunct. Cu prilejul sciziunii din Partidul socialist, a intrat în Partidul socialist popular. În aparatul de stat a ocupat în două rînduri funcții ministeriale. După „Congresul de unitate socialistă" (1957), activează în Partidul socialist, fiind membru al Comitetului Central. Între anii 1960—1965 a fost deputat al Partidului socialist.

— La o recentă conferință de presă ați expus o serie de considerații asupra politicii externe pe care o va promova noul guvern chilian. V-aș ruga să faceți, pentru cititorii revistei „Lumea", o caracterizare sintetită a principiilor care vor călăuzi această politică.

— Principiile politicii noastre sînt cunoscute — independența națională, suveranitatea, autodeterminarea. Sînt idei cu mare influență în viața internațională pe care știu că le promovează în relațiile externe și țara dumneavoastră. Pe baza acestor principii vom desfășura o politică de întărire a păcii, de dezvoltare a relațiilor cu toate țările lumii.

— În Chile există o receptivitate tradițională, o adeziune bine cunoscută la o conduită externă călăuzită de ideile independenței și suveranității naționale.

— Există, evident, o asemenea tradiție în însăși politica țării. Dar principiile respective nu s-au aplicat integral. Programul „Unității Populare" le va asigura noi condiții pentru a fi îndeplinite în întregime. Pentru că, așa cum spuneam, Chile dorește să aibă relații bune cu toate țările lumii. De aici, hotărîrea guvernului „Unității Populare" de a stabili relații cu toate țările. Avem în vedere de asemenea procesul în desfășurare al luptei popoarelor împotriva colonialismului și a altor forme de asuprire. În Africa, de pildă, discriminarea rasială încă nu a dispărut. Firește, vom desfășura o politică activă în domeniul relațiilor interamericane. Vom da noi impulsuri politicii elaborate de C.E.C.L.A. *)

— S-a vorbit, totuși, foarte puțin în presă despre o continuitate pe linia activității C.E.C.L.A.

— Orientările C.E.C.L.A. reprezintă afirmarea suveranității și independenței. Este dorința și interesul nostru ca, împreună cu alte țări latino-americane, să conferim valențe noi ideilor exprimate la reuniunea C.E.C.L.A., idei care constituie o manifestare a unei poziții comune față de S.U.A. și față de oricare alt imperialism. Au multe perspective orientările C.E.C.L.A. și guvernul anterior a acționat în această direcție. Noi vrem să contribuim la creșterea considerabilă a influenței pe care o pot exercita aceste poziții. Consolidarea independenței și suveranității naționale au o mare înrîurire asupra progresului, asupra dezvoltării economice, asupra posibilităților de învingere a dificultăților. C.E.C.L.A. indică o direcție foarte promițătoare. Sînt diferite formele pe care le iau eforturile comune ale țărilor latino-americane pentru înlăturarea acestor obstacole. Cooperarea economică latino-americană, ca modalitate de apărare a intereselor comune, de pildă în cadrul grupului andin, reprezintă una, doar una din aceste forme.

— La conferința dumneavoastră de presă ați vorbit și despre locul și rolul asistenței financiare în dezvoltarea economică a unei țări. Ați putea să detaliați explicațiile referitoare la această problemă ?

— Asistența financiară străină poate fi utilă. Dar responsabilitatea principală în realizarea progresului revine capacităților interne ale fiecărei țări. De ce ? Din două motive principale : 1. asistența financiară străină nu poate fi hotărîtoare, hotărîtoare sînt eforturile proprii ale fiecărei țări ; 2. în măsura în care acordarea asistenței nu se face în condițiile respectului pentru independența și suveranitatea țării căreia i se acordă, atunci se transformă în contrariul ei. În nici un caz, sprijinul extern nu trebuie să fie legat de condiții care să impieteze asupra deciziilor proprii.

— După cum știți, opinia publică din România manifestă un mare și viu interes față de schimbările care se petrec în viața politică chiliană prin victoria „Unității Populare". Ce aș putea să transmit din partea dumneavoastră cititorilor din țara mea ?

— Am constatat, direct și indirect, simpatia poporului român față de procesul politic care are loc în Chile. Prețuim mult această atitudine, în care se manifestă poziția constructivă a României în politica internațională. Putem să dezvoltăm relațiile politice, economice și culturale dintre cele două țări. Mai ales că, în ultimii ani, într-un răstimp scurt, relațiile dintre România și Chile s-au dovedit a fi fructuoase.

*) C.E.C.L.A. (Comisia Economică de Coordonare Latino-Americană) a avut anul trecut o reuniune ministerială de mare răsunet internațional. Adoptarea celebrului consens de la Vina del Mar a exprimat, pentru prima oară în istoria relațiilor interamericane, o poziție oficială comună a țărilor latino-americane împotriva inegalității lor în relațiile economice cu S.U.A., proclamînd respectul pentru independența și suveranitatea fiecărei țări ca normă esențială a relațiilor interamericane.

Un act diplomatic cu largă rezonanță

În corespondența de săptămîna trecută, prezentam cititorilor revistei noastre cîteva considerații în legătură cu oficializarea de către guvernul chilian a principiilor și obiectivelor de politică externă din programul „Unității Populare".

Pe baza concepției despre necesitatea universalității raporturilor internaționale a fost anunțată, la 13 noiembrie, de către președintele Salvador Allende „restabilirea relațiilor diplomatice, consulare, comerciale și culturale cu Republica Cuba". Documentul referitor la restabilirea relațiilor a fost parafat cu o zi mai înainte, la reședința personală a președintelui Allende, fiind semnat de Clodomiro Almeyda, din partea chiliană, și de ministrul cubanez al economiei și industriilor, Carlos Rafael Rodriguez, care a reprezentat țara sa la festivitățile de instalare a noului președinte chilian. În redacțiile din Santiago se știa încă după ora prînzului că la ora 17,30 dr. Salvador Allende va anunța la posturile de radiotelevizione reluarea relațiilor cu Cuba. Dat fiind, însă, acordul asupra anunțării simul-

tane a evenimentului, el a fost făcut cunoscut numai la orele 18, cînd avionul cu care ministrul cubanez se întorcea în patrie a aterizat la Havana.

În Chile, restabilirea relațiilor cu Cuba a produs o reală satisfacție, fiind considerat ca un act prestigios și util, cu semnificație de importanță deosebită pentru afirmarea independenței de decizie a fiecărui stat asupra oricărui domeniu al politicii sale interne sau externe. Prin reluarea relațiilor dintre Chile și Cuba, spunea președintele Allende, s-a revenit asupra unei măsuri a Organizației Statelor Americane (O.S.A.), „care nu servește interesului păcii și al prieteniei între popoare, în forma pe care o prevede Carta O.N.U., și împiedică dezvoltarea normală a relațiilor care trebuie să existe între popoarele și guvernele Americii Latine, în scopul întăririi independenței lor politice și economice și al asigurării locului la care au dreptul în comunitatea acestor state".

Întreaga presă chiliană se ocupă pe larg de caracterul nelegitim ale acelei prevederi din rezoluția Consiliului ministerial al O.S.A. (26 iulie 1964), pe baza căreia s-a hotărît ruperea relațiilor cu Cuba. Hotărîrea fusese adoptată prin invocarea tratatului interamerican de asistență reciprocă, semnat în 1947 la Rio de Janeiro, în climatul „războiului rece" care și-a pus amprenta și pe activitatea O.S.A., constituită în 1948. Ruperea relațiilor cu Cuba a fost calificată de mai multe țări latino-americane, încă la sesiunea O.S.A. din 1964, ca un act contrar normelor vieții internaționale și prevederilor Cartei O.N.U. Reprezentanții unor țări latino-americane la această sesiune (Mexic, Chile, Bolivia, Uruguay) s-au opus adoptării acestei măsuri, dar ulterior, cu excepția Mexicului, în urma presiunilor politice și economice nord-americane, și aceste state s-au conformat deciziei care întrunise majoritatea de două treimi. „Este convingerea mea fermă, spunea președintele Allende în cuvîntarea sa radiotelevizată, că menținerea rezoluției cu privire la Cuba ar însemna agravarea caracterului său ilegal, scos în evidență, chiar la adoptarea ei, de către reprezentanții mai multor țări, printre care și Chile. Aceasta ar însemna să se dea unor măsuri — esențialmente preventive și tranzitorii, unicele pe care tratatul interamerican de asistență reciprocă le admite — caracterul de sancțiune pe care acest tratat nu-l prevede, sau de măsuri coercitive pe care organizațiile regionale le pot lua numai cu autorizația Consiliului de Securitate. Restabilind relații normale cu Cuba, guvernul chilian nu ignoră obligațiile care-i revin în virtutea tratatelor internaționale și regionale, pe care își propune să le respecte cu grijă. El face uz de un drept al său suveran, în același mod în care au făcut-o la vremea respectivă numeroase alte țări, meritînd stima guvernelor și a organizațiilor respective".

Actul restabilirii relațiilor cu Cuba este salutat de opinia publică chiliană, de reprezentanții majorității partidelor politice. Redau cîteva din aceste declarații. LUIS CORVALAN, secretar general al Partidului Comunist din Chile: „Restabilirea relațiilor cu Cuba este o hotărîre care intrase în faza ei de maturizare. Cu unele excepții care nu contează, întreaga țară avea, de cîtva timp, conștiința acestei necesități. Nu întîmplător președintele Frei restabilise relațiile pe plan comercial. Sînt sigur că popoarele Americii Latine vor primi această veste cu satisfacție". HOMERO JULIO, reprezentantul Partidului socialist în comandamentul „Unității Populare" : „Reînnodarea acestor relații demonstrează nu numai că guvernul «Unității Populare» își îndeplinește angajamentul luat în campania electorală, ci repară o greșeală lamentabilă din punctul de vedere al tradiționalelor legături de prietenie dintre popoarele chilian și cubanez". RADOMIRO TOMIC, fost candidat al Partidului democrat-creștin la alegerile prezidențiale din 1970 : „Am fost întotdeauna potrivnici deciziei ilegale care a exclus Cuba din comunitatea americană a națiunilor, impunînd ruperea relațiilor și blocada economică nejustă. Mă bucură hotărîrea anunțată de președintele Allende. Ea corespunde intereselor celor două țări și popoarelor întregii Americi".

În declarațiile politice, în comentariile presei se subliniază faptul că hotărîrea președintelui Allende dă împliniri pe plan superior concepțiilor de autodeterminare națională, trăsătură tradițională în politica externă chiliană. În acest sens se consemnează și inițiativele fostului guvern, cu deosebire eforturile fostului ministru de externe, Gabriel Valdes. Într-o declarație publicată de ziarul „La Nación", Gabriel Valdes își exprimă convingerea că „restabilirea relațiilor cu Cuba este un pas pozitiv, cu fundamentare juridică clară. Sper că această inițiativă favorabilă coexistenței pașnice va fi urmată și de alte țări și va fi înțeleasă la justa ei valoare de către celelalte guverne ale Americii Latine".

Reluarea relațiilor dintre Chile și Cuba, în toate domeniile, apare și ca un moment important în evoluția generală a relațiilor interamericane. S-ar putea spune că, prin afirmarea pregnantă a principiilor suveranității naționale în determinarea pozițiilor externe, evenimentul reluării relațiilor dintre Cuba și Chile exprimă, cu semnificații profunde, sensul acestei evoluții. În ultimii ani, la O.S.A. s-au manifestat o serie de poziții oficiale ale țărilor latino-americane împotriva orientării care fusese impuse acestei organizații într-o perioadă căreia îi aparține și decizia din 1964 cu privire la Cuba. În perioada 1968—1970, a cîștigat tot mai mult teren ideea că activitatea O.S.A. trebuie canalizată în direcția sprijinirii eforturilor naționale pentru un ritm mai rapid al dezvoltării economice, că în cadrul O.S.A. — a cărei Cartă stipulează respectarea strictă a independenței și suveranității fiecărui stat membru al acestei organizații — normele egalității în drepturi și avantajului reciproc, pe toate planurile și la toate nivelurile relațiilor interamericane, trebuie să devină efective. Noile dimensiuni pe care le dobîndesc gîndirea și acțiunea politică independentă a țărilor latino-americane, degajarea lor de sub tutela hegemonismului nord-american, s-au reflectat și în puncte de vedere oficiale sau oficioase exprimate în cîteva capitale cu privire la perspectivele sau la posibilitățile revizuirii — într-o formă sau alta — a deciziei luate de O.S.A. împotriva Cubei. La recenta sesiune a Adunării Generale a O.N.U., ministrul de externe peruvian, Edgardo Mercado Jarrin, a declarat că prezența Cubei în comunitatea americană „trebuie să fie obiectul unor considerații urgente pe plan regional".

Evident, actul restabilirii relațiilor între Santiago și Havana a determinat reacții diferite. La Washington prima luare de poziție oficială a fost destul de ambiguă. Aparent, declarația purtătorului de cuvînt al Departamentului de Stat, Robert McCloskey, imputa doar modalitatea procedurii. Deși declarația amintește că este dreptul guvernului chilian de a hotărî asupra politicii sale, ea exprima „regretul că Chile a acționat în afara cadrului de consultări, hotărîte în 1964 de miniștrii afacerilor externe ai națiunilor din O.S.A., cu privire la relațiile Cubei cu alte țări... Noi vom continua să sprijinim decizia și recomandările O.S.A. și sperăm ca celelalte state să facă la fel".

Pînă la ora cînd transmit această corespondență, reacțiile din capitalele latino-americane exprimă, în special, ideea de neamestec în deciziile unei alte țări. Subliniind că restabilirea relațiilor dintre Chile și Cuba nu va afecta în nici un mod legăturile dintre Chile și Argentina, ministrul afacerilor externe al Argentinei, Luis Maria Del Pablo Pardo, a declarat că „este vorba de o problemă internă, de competența numai a guvernului de la Santiago de Chile, în care Argentina nu trebuie să se amestece".

Într-o declarație făcută ziarului „El Universo" din Guayaquil, Hector Espinel, ministru în guvernul ecuadorian, arată : „Chile are tot dreptul să reia relațiile cu țările continentului. Chiar mai mult, părerea mea personală este că guvernele trebuie să-și propună să strîngă relațiile prietenești cu toate țările lumii... Cred că guvernul Cubei are dreptul și deplina libertate să stabilească relații diplomatice cu orice țară cu care dorește să aibă asemenea relații. Ecuadorul trebuie să aibă relații cu toate țările". Ziarul „La Prensa" din Santiago relatează că numeroși diplomați latino-americani, acreditați la Mexico, au apreciat pozitiv reluarea relațiilor dintre Chile și Cuba. Ambasadorul peruvian la Mexico a declarat : „Cred că Chile a exercitat un drept suveran, pe care nimeni nu-l poate critica, în numele liberei autodeterminări a popoarelor". Reprezentantul diplomatic al Columbiei la Mexico aprecia la rîndul său că „aceasta este începutul restabilirii relațiilor între popoare care sînt surori".

Pentru evoluția acelor orientări interamericane de care vorbeam mai înainte, sînt semnificative declarațiile făcute agenției France Presse de către Galo Plaza, secretar general al O.S.A., în legătură cu restabilirea relațiilor dintre Chile și Cuba. Adoptînd această decizie — opina Galo Plaza — Chile a exercitat un drept inerent suveranității sale. Pe de altă parte, oricare țară latino-americană poate cere, în orice moment, ca organizația regională să ridice sancțiunile care apasă din 1964 asupra regimului de la Havana dar Chile a hotărît să urmeze un alt drum, care nu va afecta poziția sa în comunitatea interamericană.

Santiago de Chile, 17 noiembrie

Corespondenţă din New York de la Constantin Alexandroaie

La O.N.U. şi în lume, o singură Chină — R.P. Chineză

Sîntem martori la o dezbatere internaţională care marchează începutul sfîrşitului unei politici abuzive, incompatibile cu principiile Cartei O.N.U., care de 21 de ani a împiedicat restabilirea drepturilor legitime ale Republicii Populare Chineze la Naţiunile Unite, aducînd astfel serioase prejudicii prestigiului acestei organizaţii, rolului ei în armonizarea acţiunilor externe ale statelor membre, eficacităţii sale în soluţionarea problemelor majore care confruntă astăzi omenirea. An de an această politică şi-a găsit din ce în ce mai puţini adepţi. Ca atare, an de an, promotorii ei s-au văzut nevoiţi să recurgă la noi tactici, noi strategii şi artificii procedurale, pentru a preveni înfăptuirea a ceea ce ei înşişi vedeau că în ultimă instanţă devine inevitabil, pentru a apăra ceea ce ei înşişi considerau o cauză pierdută.

Asistăm în aceste zile, în plenara Adunării Generale, la o schimbare semnificativă în tactica politică practicată de anumite ţări occidentale şi urmată, din diverse motive, de unele ţări mici, slab dezvoltate, aflate sub influenţa lor. Semnalul a fost dat de Statele Unite, al căror reprezentant, ambasadorul Christopher H. Phillips, declara în Adunarea Generală — spre surprinderea a numeroase delegaţii care se aşteptau ca el să recitească discursul standard auzit ani de-a rîndul — că delegaţia Statelor Unite „este tot atît de interesată ca şi oricare delegaţie din această sală", să vadă Republica Populară Chineză în rîndul Naţiunilor Unite, subliniind în acelaşi timp că „noi toţi cunoaştem talentul, hărnicia şi realizările marelui popor care trăieşte în acel leagăn antic al civilizaţiei". Aceste aprecieri, nemaiîntîlnite pînă acum în discursurile rostite de reprezentanţii americani la O.N.U., sau în oricare altă ocazie, au determinat numeroase state membre ale O.N.U., observatori politici şi diplomatici, să-şi pună următoarea întrebare : cînd oare declaraţiile oficialităţilor S.U.A. reflectau mai corect politica lor faţă de China ? În trecut, cînd conţineau doar atacuri la adresa acestei mari puteri, sau în prezent ? Presa americană susţine că „atît în trecut cît şi în prezent", doar că obiectivele urmărite sînt acum altele. „În particular, oficialităţile Statelor Unite, scrie *New York Times*, declară că perspectivele de a înfrînge anul acesta rezoluţia (privind restabilirea drepturilor legitime ale R.P. Chineze la O.N.U. — n.n.) au devenit din ce în ce mai nesigure" şi „ca atare S.U.A. ar trebui să-şi revizuiască strategia şi politica lor de bază faţă de intrarea Chinei în O.N.U. În viitor, accentul, spun oficialităţile americane, se va pune nu pe blocarea intrării Chinei comuniste, ci pe împiedicarea expulzării Taivanului din Organizaţie". Ziarul conchide arătînd că „o soluţie ar fi aşa-numita formulă a celor două Chine". Constatăm că cele scrise de *New York Times* şi de alte ziare americane au prefigurat de altfel poziţia adoptată în mod oficial de reprezentantul american în dezbaterile din Adunarea Generală. Trebuie, desigur, remarcat că această „soluţie" nu este recunoscută ca viabilă nici măcar de toţi aliaţii S.U.A. din blocul militar nord-atlantic, fără a mai vorbi de numeroase alte state ale lumii.

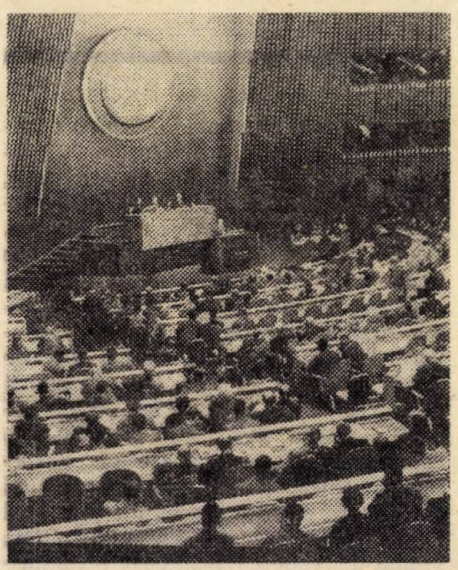

În fostul bloc aşa-zis „monolit" al partizanilor nerecunoaşterii drepturilor Chinei, s-au produs în ultimul timp multe fisuri adînci. Recent, Departamentul de Stat al S.U.A. a fost informat de guvernele Austriei şi Belgiei că intenţionează să stabilească relaţii diplomatice cu R.P. Chineză. „Există indicii serioase, scrie *New York Times*, că Luxemburgul şi Etiopia vor urma exemplul Italiei şi Canadei, normalizîndu-şi relaţiile cu China". La aflarea acestor ştiri, oficialităţile americane au exprimat „îngrijorarea guvernului S.U.A. faţă de implicaţiile ce le pot avea aceste acţiuni asupra poziţiei pe plan internaţional a guvernului din Taivan".

Progresele remarcabile realizate de China pe plan economic, intrarea ei în clubul nuclear şi spaţial, influenţa crescîndă pe care o exercită asupra vieţii internaţionale, creşterea prestigiului ei în lume sînt elemente incontestabile care au determinat pe mulţi politicieni americani să îndemne la o schimbare fundamentală a politicii S.U.A. faţă de China. În volumul „Beyond Vietnam, the United States and Asia", apărut în 1967, Edwin Reischauer, fost ambasador al S.U.A. în Japonia, vorbeşte cu amărăciune despre lipsa de realism a politicii americane faţă de China : „Noi (Statele Unite — n.n.) am refuzat, desigur, să luăm în considerare recunoaşterea Pekinului şi, an de an, am depus mari eforturi pentru a determina pe alţii să nu procedeze la această recunoaştere sau, cel puţin, să ni se alăture pentru a bloca intrarea Pekinului la Naţiunile Unite. Mulţi dintre aliaţii noştri au refuzat să ne însoţească pe această cale şi, în nici una din aceste ţări, poporul nu simpatizează cu politica noastră. Într-o mare parte din restul lumii se fac auzite critici aspre. Noi am plătit un preţ politic greu pentru efortul nostru de a împiedica Pekinul să intre în acest for internaţional, politică ce nu prezintă, după părerea mea, nici un avantaj pentru noi".

Schimbarea intervenită în politica americană faţă de problema recunoaşterii drepturilor legitime ale Chinei la O.N.U., schimbare care se aşteaptă să intervină şi în poziţia ţărilor care votează în această chestiune alături de S.U.A., nu este însă, după părerea observatorilor diplomatici de aici, de natură să ducă încă la actuala sesiune la soluţionarea acestei probleme. Şi aceasta, în primul rînd, datorită faptului că S.U.A. şi grupul ţărilor care le urmează exemplul, deşi au lăsat clar să se înţeleagă că renunţă la poziţia blocării recunoaşterii drepturilor ei la O.N.U., insistă în continuare asupra neexpulzării delegaţiei ciankaişiste.

Numeroşi reprezentanţi ai statelor membre care au luat cuvîntul la dezbateri pînă în prezent, printre care ai Canadei, României, Somaliei, Iugoslaviei, Afganistanului, Ungariei, Algeriei, Albaniei, Pakistanului şi alţii, au subliniat că persoanele care ocupă în prezent locul Chinei în O.N.U. nu au absolut nimic comun cu voinţa şi munca celor peste 700 de milioane de locuitori ai Chinei, cu succesele şi uriaşa experienţă economică şi socială dobîndite de poporul chinez, cu aspiraţiile şi năzuinţele acestui mare popor, cu contribuţia Chinei la opera de cooperare internaţională. Nimeni nu poate pretinde, fără a friza ridicolul, că aceste persoane ar exprima cumva voinţa poporului chinez.

Recurgînd acum la aşa-numita „soluţie a celor două Chine", cei care s-au opus ani de-a rîndul restabilirii drepturilor R.P. Chineze la O.N.U. nu fac de-

cît să recunoască în mod deschis în fața întregii lumi că timp de 21 de ani au menținut în mod abuziv și ilegal pe locul Chinei în O.N.U., în Consiliul de Securitate, o delegație care nu a reprezentat poporul chinez. Prin această „soluție" se urmărește în fond denaturarea adevărului istoric precum și încercarea de a obține o legalizare a regimului de ocupație străină a insulei chineze Taivan. A cere R.P. Chineze să renunțe la o parte a teritoriului ei, ca preț pentru recunoașterea drepturilor sale legitime la O.N.U., conferite de calitatea sa de stat fondator al acestei Organizații și de membru permanent în Consiliul de Securitate constituie, după părerea a numeroase delegații, o practică nemaiîntîlnită în analele relațiilor internaționale, un atentat la adresa integrității teritoriale a unui stat membru al O.N.U., o desconsiderare a spiritului și literei Cartei O.N.U. și a normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional contemporan.

Convingerea fermă a majorității covîrșitoare a delegațiilor statelor membre ale O.N.U. — unele o mărturisesc însă numai în particular — este că temele majore ale vieții internaționale, fie că este vorba de dezarmarea nucleară, de utilizarea energiei atomice în scopuri pașnice, de cooperarea pașnică în vederea explorării și folosirii spațiului extraatmosferic, sau a resurselor din teritoriile submarine și din subsolul lor, fie că este vorba de cooperarea economică și tehnico-științifică internațională, reclamă rezolvări universal acceptabile, și, deci, participarea directă a reprezentanților R.P. Chineze la negocierea și soluționarea lor. Este greu de conceput ca O.N.U. să-și poată realiza obiectivele sale care constituie însăși rațiunea de a fi a acestei Organizații, fără aportul nemijlocit al reprezentanților celui mai numeros popor din lume. Aceste adevăruri au fost pe larg expuse în Adunarea Generală de numeroși delegați care s-au pronunțat în favoarea proiectului de rezoluție a celor 18 state, printre care și România, care prevede restabilirea drepturilor legitime ale R.P. Chineze la O.N.U. și în toate organismele internaționale și expulzarea celor ce se erijează în reprezentanți ai Chinei. În dezbaterea plenarei se află, de asemenea, un proiect de rezoluție prezentat de S.U.A. și alte 17 state, care în esență consideră că pentru restabilirea în drepturi a R.P. Chineze și expulzarea ciankaișiștilor este nevoie de votul a două treimi din numărul statelor membre. La această manevră procedurală, care trădează slăbiciunea cauzei apărate de autorii ei, s-a recurs ca urmare a creșterii an de an a numărului statelor dornice să lichideze intolerabila discriminare comisă împotriva Chinei la O.N.U.

Votul asupra celor două rezoluții aflate în dezbaterile Adunării Generale, care va avea loc joi sau vineri, va fi, într-un fel, și un test al felului în care fiecare stat membru al O.N.U. înțelege să participe la viața internațională, să acționeze în conformitate cu adevăratele sale interese, în conformitate cu Carta O.N.U. și normele elementare de drept internațional.

New York, 17 noiembrie

Corespondență din Varșovia de la Iosif Dumitrașcu

Convorbirile polono — vest-germane: acord final

În zorii zilei de sîmbătă, după o noapte de tratative între delegațiile poloneză, condusă de ministrul de externe, Stefan Jedrychowski, și cea vest-germană, condusă de ministrul de externe, Walter Scheel ziariștii acreditați pe lîngă biroul de presă de la hotelul „Europejski" au primit cu aplauze știrea despre încheierea pozitivă a convorbirilor. O asemenea știre a fost, de altfel, așteptată cu încordare nu numai de ziariști, ci și de întreaga opinie publică poloneză, care a salutat cu bucurie finalizarea cu succes a acestor convorbiri, considerînd-o un nou și important moment în amplul proces început mai demult în Europa, și accentuat în ultima vreme, în vederea lichidării reziduurilor celui de al doilea război mondial și a perioadei „războiului rece", pentru crearea condițiilor necesare instaurării unui climat de securitate și înțelegere pe continentul european.

După nouă luni de convorbiri și tratative dificile, în care persistentă a fost totuși dorința comună de a se ajunge la un rezultat reciproc acceptabil, delegațiile poloneză și vest-germană au reușit să pună de comun acord textul final al tratatului. Potrivit observatorilor din capitala poloneză, acesta va avea un preambul și cinci puncte, dintre care unul va cuprinde recunoașterea de către R.F.G. a existenței granței vestice poloneze de pe Oder-Neisse, definită prin Tratatul de la Potsdam. Ultimele 24 de ore ale convorbirilor au fost hotărîtoare pentru ambele delegații, fiind vorba de concretizarea în formulări deosebit de precise, puse de comun acord, a intențiilor mărturisite ale celor două părți.

Miercuri, ministrul de externe vest-german, Walter Scheel, a revenit în capitala poloneză pentru a parafa, împreună cu omologul său Stefan Jedrychowski, acest tratat pe care amîndouă părțile îl consideră nu numai ca un factor de o importanță deosebită pentru normalizarea relațiilor dintre Polonia și R.F.G., dar și, totodată, ca o contribuție la îmbunătățirea continuă a climatului politic din Europa. În legătură cu semnarea Tratatului polono—vest-german se așteaptă, în prima jumătate a lunii decembrie, sosirea la Varșovia a cancelarului Willy Brandt.

O etapă nouă, calitativ superioară, a fost deschisă, astfel, în relațiile dintre cele două țări. În cele 11 zile cît a durat faza finală a tratativelor, au fost discutate, după cum au precizat surse oficiale poloneze, și probleme legate de procesul de normalizare a relațiilor reciproce după intrarea în vigoare a tratatului. Purtătorul de cuvînt al delegației poloneze, R. Poleszczuk, arăta la conferința de presă neobișnuit de matinală de sîmbătă că rezultatul favorabil al convorbirilor a confirmat dorința și aspirația celor două părți de a încheia pozitiv faza hotărîtoare a tratativelor și, în acest fel, de a pregăti bazele pentru începerea unei noi etape în relațiile dintre cele două țări. Referindu-se la această etapă, ziarul polonez „Slowo Powszechne" precizează că va avea ca punct de plecare „un fundament clar și sănătos".

Facîndu-se ecoul satisfacției opiniei publice poloneze față de acordul final în tratativele polono—vest-germane, presa de aici relevă, totodată, în unanimitate implicațiile general-europene ale tratatului. Astfel, cotidianul „Trybuna Ludu" consideră acest tratat „un factor care poate stimula colaborarea țărilor cu orînduiri sociale diferite", care poate servi intereselor păcii și securității în Europa. În același sens, comentatorul ziarului „Zycie Warszawy" observă că „rezultatul final exprimă interesele ambelor părți, comportă avantaje reciproce. Tratatul are o importanță deosebită nu numai pentru țările noastre, ci și pentru întreaga Europă, devenind un nou și important element al situației internaționale". Subliniind că semnificația tratatului nu se poate rezuma doar la un cadru strict bilateral, ziarul polonez „Zolnierz Wolnosci" scria de asemenea: „Tratatul va exercita influență asupra relațiilor europene, va contribui la crearea unui climat propice rezolvării problemelor securității și colaborării pe continentul nostru".

La Varșovia se apreciază „realismul guvernului R.F.G." și se consideră acordul realizat drept „un succes al politicii consecvente pașnice a Poloniei". Comentatorii polonezi subliniază în același timp, că este vorba de începutul unui proces lung și complicat de normalizare a relațiilor reciproce în toate domeniile, arătînd că progresul său va depinde, în primul rînd, de aportul fiecăreia dintre părți la realizarea în practică a prevederilor din tratat.

În așteptarea celorlalte faze — semnarea și, ulterior, ratificarea de către parlamentele celor două țări a tratatului — comentatorii și observatorii din capitala poloneză continuă să sublinieze hotărîrea, caracterul deschis, sinceritatea și atmosfera de lucru care au caracterizat tratativele polono-vest-germane, elemente de bază care, în final, au permis elaborarea unei platforme comune, reciproc acceptabilă, ambelor părți.

Varșovia, 18 noiembrie

Corespondență din Buenos Aires de la Jose Ricardo Eliaschev

Sindicatele argentiniene și puterea

Pentru orice observator, greva generală inițiată de Confederația Generală a Muncii din Argentina la 12—13 noiembrie este departe de a reprezenta un fenomen singular sau măcar izolat. El poate face oricînd legătura cu faptul că, la 22 octombrie, în Argentina avusese loc cea de a doua grevă generală inițiată în cursul acelei luni de C.G.T. Ea s-a produs la numai 150 de zile de la preluarea puterii de către noua juntă militară condusă de generalul Roberto M. Levingston. Timp de zece ore, între manifestanți și forțele polițienești se desfășuraseră ciocniri violente, nu numai la Buenos Aires, dar și la Rosario, Santa Fe și Cordoba, importante orașe din interiorul țării. La sfîrșitul zilei surse oficiale informau că poliția operase numeroase arestări : 250 de manifestanți.

Greva generală de la 22 octombrie a marcat, de fapt, cea de a doua etapă a unui plan lansat de C.G.T. pentru a determina guvernul militar să adopte anumite măsuri economico-sociale în favoarea muncitorilor. Prima grevă generală s-a desfășurat la 9 octombrie. Cîteva zile mai tîrziu, ca rezultat al neliniștii și îngrijorării crescînde care cuprindeau cercurile oficiale, s-a produs demisia (impusă și nu cerută) a unor importanți membri ai guvernului : ministrul de interne, McLoughlin, și ministrul economiei, Moyano Llerena. După toate aceste evenimente, centrala muncitorească a prevăzut și cea de a treia grevă, națională, de 36 de ore (adică de două zile), care a avut loc la 12—13 noiembrie. Astfel încît, se poate spune că după primele momente de răgaz acordate noii administrații, sindicatele argentiniene au hotărît să adopte o atitudine categorică. Aceasta, cu toate că puține guverne s-au arătat tentate să acorde sindicatelor concesii ca cele ale guvernului Levingston. Deci, pentru a se înțelege recenta activizare sindicală (manifestată cu prilejul grevelor generale), trebuie să facem legătura logică între această poziție și două realități interne indiscutabile : combativitatea populară în creștere și apariția unei intense activități insurecționale de tipul guerrillei urbane, constatată în principalele orașe ale țării. Să amintim apoi un lucru cunoscut : sindicatele argentiniene, extrem de puternice, nu au putut fi niciodată ignorate de cercurile puterii. Din contră au trebuit acceptate ca forțe interne extrem de importante.

În principiu, sindicatele argentiniene au dezaprobat înlăturarea lui Juan Carlos Ongania, autoritarul general care a ocupat timp de patru ani (iunie 1966—iunie 1970) președinția națiunii, după ce înlăturase de la putere guvernul liberal al lui Arturo Illia. La vremea respectivă, Ongania își organizase propria sa lovitură de stat cu complicitatea tăcută a numeroși conducători sindicali ai aripii așa-numite „colaboraționiste" — nume care s-a dat în Argentina oricărui nucleu de forțe dispuse să colaboreze fără condiții cu guvernele oligarhice de tip militar. Dar după prima „lună de miere" între sindicate și militari, Ongania nu a mai reușit niciodată să refacă armonia. Motivul principal al acestei rupturi nu era atît lipsa de voință a guvernului pentru a se ajunge la un acord, ci incapacitatea sa obiectivă (lipsa concretă de mijloace reale de acțiune) pentru a duce mai departe o politică economico-socială progresistă. Optînd în mod clar pentru alinierea alături de clasele sociale conservatoare, Ongania a trebuit în mod inevitabil să sprijine o politică reacționară, care implica înghețarea brutală a salariilor muncitorilor, o puternică „amprentă afaceristă" deciziilor sale economice și o deschidere nejustificată către capitalul nord-american.

Politica economică defectuoasă a lui Ongania, condusă pînă la un moment dat de Adalbert Krieger Vasena, ministrul economiei și omul de încredere

Președinții Argentinei

• PREȘEDINTE ÎN FUNCȚIUNE

— gen. **Roberto Marcelo Levingston** (de la 18 iunie 1970).

• PREDECESORI

— lt. gen. **Juan Carlos Ongania** (1966—1970) — instalat și înlăturat apoi prin lovitură de stat.

— **Arturo Umberto Illía** (1963—1966) — președinte ales

— **José María Guido** (1962—1963) — instalat după o lovitură de stat

— **Arturo Frondizi** (1958—1962) — președinte ales

— gen. maior **Pedro Eugenio Aramburu** (1955—1958) președinte provizoriu instalat prin lovitură de stat

— gen. maior **Eduardo Lonardi** (21 septembrie 1955—13 noiembrie 1955) — președinte provizoriu instalat prin lovitură de stat

— col. **Juan Perón** (1946—1955) — președinte ales, cu reînnoirea mandatului în 1951

CIFRE ȘI FAPTE

• Confederația Generală a Muncii (C.G.T.) este cea mai puternică centrală sindicală argentiniană (secretar general : José Rucci). A avut de-a lungul anilor un important rol pe plan național. Reunește circa 138 de sindicate, cu aproximativ trei milioane de membri. Este de orientare peronistă.

• Senatul argentinian aprobă la 8 august 1958 legea prin care C.G.T. devine unica centrală sindicală legală.

• 18 iunie 1961 : grevă generală, de 24 de ore, la care participă 2 milioane de muncitori protestînd împotriva creșterii costului vieții.

• 31 octombrie 1961 : C.G.T. cheamă la grevă generală (72 de ore) pentru ziua de 6 noiembrie, în sprijinul muncitorilor de la căile ferate. Guvernul declară stare de urgență ; ulterior, acceptă o mărire a salariilor cu 22 la sută.

• 17 aprilie 1964 : ciocniri între grevișți și poliție. Ministrul de interne, Juan Palermo, declară că guvernul are în vedere cererile privind salariul minim, fiind direct interesat în realizarea unei concilieri cu sindicatele.

• Printr-un decret guvernamental, în 1965 este interzisă orice activitate politică a C.G.T.

• Augusto Vandor devine secretarul general provizoriu al C.G.T., în locul lui José Alonso (1966). Este ales ulterior secretar general al Federației metalurgiștilor.

• La Congresul din martie 1968, C.G.T. se împarte (statutar, pentru că practic diviziunea era mai veche) în două fracțiuni. „Colaboraționiștii" sau „participaționiștii" conduși de Augusto Vandor, adeptul „peronismului fără Peron", pledează pentru un dialog cu guvernul ; „rebelii", conduși de Raimundo Ongaro, sînt intransigenți în confruntarea cu oficialitățile.

• După greva generală de la 29—30 mai 1969, se decretează starea de urgență și se interzice activitatea sindicatelor. Augusto Vandor este asasinat.

• Cele două fracțiuni ale C.G.T. se reunesc la Congresul din 4 iulie 1970.

al marelui capital european și nord-american în America de Sud, a fost agravată — din punct de vedere a relațiilor dintre guvern și sindicate — printr-o tactică abilă de pătrundere și corupție sindicală la care s-a hotărît să recurgă în cele din urmă guvernul. A fost chemat, în acest sens, Rubens San Sebastian, persoană cunoscută pentru relațiile sale în rîndul conducătorilor sindicali. San Sebastian a condus personal această manevră ; ani la rînd a reușit să divizeze serios sindicatele, să corupă principalii conducători adepți ai „participării" și „dialogului" cu oficialitățile guvernamentale și să țese o rețea complicată de interese și favoruri personale care a dus la o slăbire treptată a combativității populare. A fost atît de profund fenomenul de corupție și de dezarticulare a cadrelor vechi ale mișcării sindicale încît, în cele din urmă, s-a produs ceva cu totul neașteptat pentru guvernul militar : apariția unui puternic front al tinerilor conducători ai muncitorilor, care, demascînd scandaloasele manevre ale „participaționaliștilor" și militarilor, au declanșat mișcări greviste în toată țara. Ei s-au numit „aripa dură", sau intransigentă, a mișcării de masă. Divizarea sindicală din martie 1968 (cînd a apărut fracțiunea numită „C.G.T. a argentinienilor", condusă de Raimundo Ongaro) a fost urmată de apariția unui sector radicalizat care își propunea să interpreteze cu fidelitate voința combativă a unor largi pături sociale.

Marile confruntări populare din 1969 au fost deci prologul căderii lui Ongania. Ele au demonstrat în același timp dreptei că nu i-a reușit periculosul „joc cu sindicatele". În 1969, în special în mai și iunie, țara a trecut printr-un val de mișcări sociale necunoscute pînă atunci. La Cordoba, zonă industrială unde s-a dezvoltat un proletariat puternic și cu tradiții de luptă, activizarea sindicală și studențească a atins limite atît de înalte încît — în mod cu totul neobișnuit — „dialogul" pe care guvernul l-a solicitat muncitorilor a apărut ca unica strategie utilă pentru încercarea de a stăvili revolta populară. S-a dezlănțuit apoi represiunea organizată împotriva maselor populare, din zilele de 29 și 30 mai 1969 (o adevărată „Comună" argentiniană), ceea ce a indicat autorităților că există oameni care vor să lupte și, mai mult, că sînt dispuși s-o facă.

În ultimul an al guvernului Ongania, în ciuda unor timide încercări ale fostului președinte de a restabili contactele cu toți conducătorii sindicali, ele au eșuat și pentru faptul că, la 30 iunie, o echipă de „comando" l-a asasinat pe cel mai important conducător sindical argentinian, inițiatorul dialogului cu patronatul : Augusto T. Vandor. Trista sa moarte a însemnat pentru mulți sfîrșitul unei etape.

A urmat instalarea la putere a generalului Levingston, ca piesă de schimb a unei administrații care-și pierduse prestigiul și devenise ineficace (cea a lui Ongania). A început o nouă perioadă de „încredere" în noul președinte. Dar de astă dată, așa cum arată faptele, este evident că sindicatele sînt pregătite să negocieze de pe alte poziții, să fie ascultate, să fie considerate așa cum și sînt, o forță importantă în țară. Într-adevăr, la 17 iunie, la numai o săptămînă după ce a preluat puterea în numele forțelor armate, guvernul lui Levingston acordă audiență șefilor sindicali. Iată și alt episod foarte semnificativ : este numit ministru al muncii Juan Luco, un cunoscut conducător sindical regional, cu dorința expresă de a se acorda această funcție importantă unei persoane care să poată realiza acordul mult căutat cu puternicele sindicate argentiniene. Pe de altă parte, în multe provincii (Tucuman, Cordoban, Neuqén) conducătorii sindicali au primit diverse funcții în administrația regională.

Situația socială relevă însă convulsiuni atît de grave, încît conducătorii sindicali au ajuns la convingerea că trebuie să folosească recenta combativitate populară cu toată capacitatea de care dispun. Ca urmare, la 4 iulie s-a întrunit Congresul de reunificare al C.G.T., care a ales un nou secretar general în persoana lui José Rucci. Acest congres reunește toate grupările sindicale, divizate la un moment dat. La rîndul său, grupul dizident al lui Raimundo Ongaro, care continua să se numească „C.G.T. a argentinienilor", a hotărît să nu se mai considere ca o centrală muncitorească separată ci să se alăture mișcării generale populare și sindicale, mișcării studențești și grupurilor politice progresiste.

Nimeni nu ar putea spune astăzi pînă la ce punct forța populară pe care o reprezintă C.G.T. va reuși să modifice politica guvernului Levingston. Este clar totuși că sindicatele, ca și în anii precedenți, nu pot fi ignorate. Dîndu-și demisia, ministrul economiei, Moyano Llerena (strîns legat de capitalul străin, cunocut ca un teoretician al „liberei întreprinderi"), a fost înlocuit cu Aldo Ferrer, un tînăr și strălucit economist adept al teoriei dezvoltării. Fără presiunea sindicatelor, această înlocuire nu s-ar fi produs. Iată un succes important, care în mod sigur nu va fi ultimul. Aceste evenimente, ca și creșterea și consolidarea unui vast fenomen de rezistență urbană pe întinsul întregii țări, par să fixeze cu o linie de foc diferența dintre Argentina anilor '60 și cea pe care o intuim începînd de anul trecut, anul morții lui Augusto Vandor.

Buenos Aires, 17 noiembrie

BRAZILIA: REȚETE ELECTORALE SUI-GENERIS

Știrea brută, neprelucrată, anunța alegeri legislative în Brazilia la 15 noiembrie. Preciza laconic că urmau să fie aleși 46 de senatori (reînnoirea a două treimi din Senat) 310 deputați (totalitatea mebrilor Camerei federale), 701 deputați ai adunărilor districtuale, 1 593 primari și 2 125 membri în consiliile municipale. Votul fiind obligatoriu („neparticiparea atrage excluderea din viața publică" : amenzi, anularea dreptului la împrumuturi bancare, credite, pașapoarte, angajări în serviciile publice), brazilienii s-au prezentat la urne în număr mare — peste 29 de milioane, din care șapte milioane la Sao Paulo (record al alegătorilor urbani). Au avut de ales între două liste de candidați : ai partidului guvernamental, Alianța pentru renovarea națională (Arena) și ai Mișcării democratice braziliene (M.D.B.), partidul oficial al opoziției.

După fapte, comentariile : mersul campaniei electorale anunțase calmul și accentuase apatia alegătorilor. În esență, pentru că, în ultimii ani, atributele tradiționale ale Parlamentului s-au transferat, în cîteva tranșe, la departamentul puterii executive. Așa încît, senatorilor și deputaților le-a fost retrasă posibilitatea de a decide în cele mai multe din problemele naționale. „În cinci ani, trei președinți ai aceleiași linii politice (guvernele militare conduse de Castelo Branco, Costa e Silva și Garrastazu Medici — n.n.) au legiferat trei constituții ; toate trei au rămas fără efect în virtutea «actelor de urgență»". Remarca, aparținînd deputatului Brossard de Souza Pinto, sintetizează o întreagă evoluție politică : preluînd puterea la 31 octombrie 1969 (după atacul de cord al lui Costa e Silva), Garrastazu Medici a insistat în promisiunile de „restaurare a democrației" : un an de la instalare, mărturisește cu regret imposibilitatea anulării „actului nr. 5", decretat de defunctul președinte. Acesta îi conferă puteri totale asupra Congresului, atribuțiilor și membrilor acestuia, asupra drepturilor cetățenilor, legilor etc. Mecanismul „democrației ghidate" are două mari dezavantaje : toată lumea știe că majoritatea puterii efective s-a mutat la ramura executivă (conducătorii militari) ; este, deci, absolut evident că opoziției nu i se va permite să cîștige alegeri importante. De aici provine apatia corpului electoral, care cunoaște rezultatele alegerilor, deși ele se vor publica peste o săptămînă : opoziția reprezintă în permanență o minoritate de o treime în Congres, iar din cele 22 de state, doar într-unul (Guanabara-Rio de Janeiro), îi revine întîietatea. Cu prudență, s-au auzit totuși „voci din public". Un manifest al deputatului de Bahia propune „realizarea reformei agrare, etatizarea firmelor ce exploatează zăcămintele minerale, naționalizarea întreprinderilor străine din sectoarele de bază, adoptarea unei noi legi restrictive privind transferarea profiturilor spre exterior, protejarea întreprinderilor naționale în fața ofensivei capitalului monopolist străin". Același manifest aprobă exemplul încurajator al realizărilor guvernului în procesul industrializării.

A. V.

Corespondență de la Cristian Popișteanu

Întîlniri londoneze

Dacă există o sumedenie de remarci la care actualul moment londonez te îmbie, cu atît mai puternice sînt impresiile pe care ți le lasă întîlnirile cu oamenii. Și dintre ele, desigur, se detașează cele cu interlocutorii cu care punctul de contact l-a constituit convorbirea despre România.

La „Great Britain — East European Centre", sir William Harpham, directorul acestui Centru (al cărui oaspete am fost), mi-a vorbit despre necesitatea plurizării contactelor româno-britanice. Cu ponderea și tactul unui vechi diplomat — sir William Harpham a lucrat mulți ani în serviciul Foreign-Officeului — domnia-sa îmi vorbește despre faptul că „numai dialogul deschis, numai exprimarea sinceră a opiniilor servește cunoașterii reciproce în care popoarele sînt din ce în ce mai vital interesate pentru a face față imperativelor unei lumi în accelerată evoluție, unei lumi tot mai diversificate".

La rîndul ei, doamna Doreen Berry, director-adjunct al aceluiași organism, mi-a subliniat bilanțul pozitiv al legăturilor Centrului cu țările din Europa răsăriteană, oprindu-se îndeosebi asupra „admirabilei colaborări cu Institutul Român pentru Relații Culturale cu Străinătatea. Identificarea unor noi posibilități de lărgire a acestor relații este o vie preocupare a Comitetului nostru de conducere pentru anul ce vine". Este cît se poate de plăcut să auzi exprimate asemenea sugestii, să vezi cum, în cochetul sediu al Centrului „Marea Britanie — Europa de Est", biblioteca adăpostește multe publicații în limba română, să constați cum doar în cîțiva ani, în jurul activității Centrului se dezvoltă un interes crescînd al opiniei publice, dornică să cunoască mereu mai multe despre România, politica, istoria și cultura ei.

În Camera Comunelor mi-am început șirul convorbirilor cu dr. Horace King, speakerul istoricei instituții, care a declarat : „Aveți o țară minunată și un popor minunat. Am petrecut zile admirabile în Republica Socialistă România, pe care am vizitat-o nu de mult la invitația președintelui Marii Adunări Naționale, Ștefan Voitec". Întrebările mele despre vocația parlamentelor în context internațional, dr. Horace King a ținut să-mi răspundă : „Parlamentul și parlamentarii sînt chemați să contribuie fără rezerve la înțelegerea internațională. După părerea mea, un parlamentar poate vorbi celuilalt nu doar cu elocința oratorică și cu propria sa experiență, ci cu puterea de convingere pe care i-o dă mandatul alegătorilor săi. Și nu poate exista o temă mai arzătoare decît o apropiere și o reală conlucrare pentru pacea fiecăruia și a tuturor". Întrebîndu-l dacă este pesimist sau optimist, președintele Camerei Comunelor mi-a spus cu fermitate : „Oricîte experiențe grave am trăit, continui să cred în om și umanitate, în legătura ce-i unește pe toți oamenii pe pămînt. Este convingerea mea nealterabilă că omul reprezintă măsura lucrurilor și, totodată, cel ce trebuie să se autodesăvîrșească. Și aceasta nu este o convingere valabilă doar pentru soarta personală a omului, ci pentru destinul său social și național".

Pe deputatul conservator Gilbert Longden l-am surprins în toiul unei intense activități parlamentare și al multiplelor sale îndatoriri publice (între altele este președintele Comitetului de conducere al amintitului Centru „Marea Britanie — Europa de Est"). Cele două vizite în țara noastră l-au făcut să evoce amintiri și impresii care au însemnat tot atîtea remarci prietenești. Evantaiul subiectelor abordate nu s-a oprit aici. Pentru domnul Longden, cel mai imperios comandament al actualei situații internaționale în general, al situației europene în special, este nevoia „de a dezvolta și intensifica fără încetare fluxul contactelor Est-Vest, iar baza cooperării între state și în același timp cel mai bun instrument de dezvoltare al ei sînt relațiile economice statornicite în condiții de egalitate și avantaje reciproce". „Pentru a coopera trebuie să te înțelegi — îmi spunea domnul Longden — și pentru a te înțelege trebuie să te cunoști. Guvernamentale sau parlamentare, economice sau artistice, științifice sau turistice, contactele sînt miezul cooperării între națiuni. Din acest punct de vedere, raporturile româno-britanice — a specificat domnia-sa — se găsesc pe drumul cel mai bun, iar perspectivele lor sînt cu certitudine promițătoare". Oprindu-se asupra rolului cooperării internaționale, domnul Longden a precizat : „Cooperarea nu este o instituție de la care putem exclude națiuni, state, popoare. Toate trebuie să-și aducă o contribuție la această cauză generală. Iată de ce sînt de părere că recunoașterea Republicii Populare Chineze este una dintre cele mai înțelepte atitudini politice. (Discuția avea loc la puțin timp după ce Italia urmase Canadei în hotărîrea de a stabili relații diplomatice cu China populară). Cooperarea internațională nu înseamnă nicidecum o adoptare sau o transferare reciprocă a sistemelor social-economice existente în lume. Cu atît mai mult, cooperarea internațională nu înseamnă împăcarea ideologiilor. Cred însă că pe plan bilateral, ca și pe plan general, cooperarea internațională trebuie să progreseze indiferent de orînduirea țărilor, iar aceste diferențieri nu ar trebui să constituie un impediment pentru o colaborare eficientă". Tendințele europene spre asigurarea securității au fost de asemenea prezente în convorbirea noastră. „Ne îndreptăm spre o conferință general-europeană pe care o privim ca un fenomen salutar. Există un consens al necesității ei, după cum există un consens al nevoii de a o pregăti intens, multilateral, temeinic. Pregătirea conferinței este o sarcină a tuturor țărilor europene (și desigur a Statelor Unite și a Canadei implicate multilateral în afacerile europene), iar nu a grupurilor de țări. Însăși ideea unei asemenea conferințe are în ea un mesaj inspirat, de aceea trebuie să ne gîndim ca rezultatele primei conferințe și apoi ale celorlalte care în mod necesar îi vor urma să fie la nivelul așteptărilor națiunilor. Știu că România se devotează cauzei cooperării pașnice în Europa cu energie recunoscută. Este de asemenea recunoscut meritul țării dumneavoastră în a milita pentru pace în Europa și în lume".

La Carlton House Terrace își are sediul „Royal Society". I-am întîlnit aici pe lord Blackett și pe lord Martin, respectiv președintele și secretarul celebrei Academii de științe britanice. Între alte subiecte de conlucrare științifică, cei doi ilustri interlocutori au subliniat „reușita și exemplul pozitiv al recentului colocviu de largă participare internațională și de apreciată rezonanță organizat de matematicienii români și britanici la Mamaia", iar concluzia a fost : „Știința românească se adaugă și ea prestigiului țării dumneavoastră".

Am lăsat pentru sfîrșitul acestor însemnări cîteva fraze spuse de marele istoric Arnold J. Toynbee. Le reproduc : „Cursa înarmărilor este unul dintre cele mai dăunătoare fenomene ale vieții contemporane. Costisitoare și periculoasă. Cursa înarmărilor trebuie să fie oprită deși este atît de dificil să i se spună stop. În secolul unei complexe răsturnări tehnologice și al unor mutații sociale de o amplitudine fără precedent, Europa trebuie să găsească în ea forțele și resursele pentru a fi stăpîna destinelor sale. Cred că, din punctul critic în care ne aflăm, trebuie să ne îndreptăm spre viitor, mai ales tinerele generații, cu o hotărîre nestrămutată de a nu mai repeta greșelile trecutului, între care cele mai dezastruoase au fost cele două războaie mondiale". Octogenarul savant a exprimat cu o autentică tinerețe îndemnuri a căror viabilitate este mai mult ca oricînd izvorîtă din lecțiile istoriei.

Londra, noiembrie

La începutul acestei săptămîni, în Berlinul occidental a avut loc o nouă rundă a convorbirilor cvadripartite în problema Berlinului occidental, la care au participat ambasadorii U.R.S.S., S.U.A., Marii Britanii și Franței

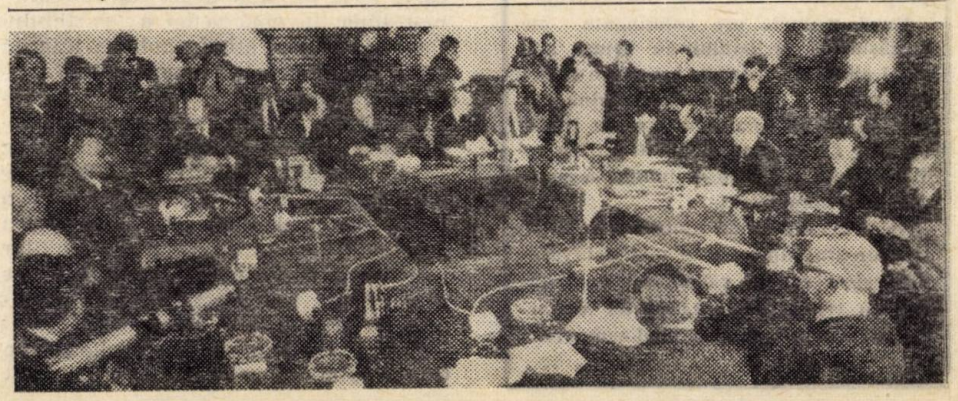

reflector

TRAGEDIA DE LA PORȚILE GANGELUI

Un ciclon de o intensitate catastrofală a produs de-a lungul coastei de nord al Golfului Bengal în Pakistanul de vest, la gurile de vărsare a Gangelui, una din cele mai mari tragedii cunoscute chiar în această regiune, devastată adesea de forțele oarbe ale naturii. Pe o suprafață de 26 000 kmp. vîntul, suflînd cu o viteză de 200 kilometri pe oră, a dezrădăcinat copacii, a smuls mii de case din temelii, distrugînd localități întregi, a împins apele pînă departe în interiorul coastelor. Valurile care au atins înălțimi de peste 20 de metri (aproximativ dimensiunea unui bloc cu șapte etaje) au acoperit complet insula Dubla unde, cu puțin timp înainte de declanșarea uraganului, se adunaseră peste 20 000 de pelerini pentru a lua parte la o ceremonie religioasă. În insula Hatiya apele au măturat orice urmă de viață. Se estimează că numai în Hatiya forța puhoaielor a tîrît în larg peste 80 000 de localnici. Alte 10 000 de persoane și-au pierdut viața ca urmare a ridicării bruște a nivelului apei în portul Chittagong și în districtele Bhola și Barisal. Uriașul număr de morți și răniți înregistrat (peste 300 000) imediat după temperarea ciclonului, care a durat aproximativ 15 ore, se datorează, în afara forței sale neobișnuite, concentrării masive a populației și fragilității materialelor de construcție a locuințelor (în special tulpini de bambus și foi de cocotieri).

Președintele Yahia Khan, care imediat după aflarea situației a sosit la Dacca, principalul centru urban al Pakistanului de est, a refuzat să facă o declarație referitoare la proporțiile dezastrului, afirmînd că este „prea tulburat pentru a putea comenta tragedia". Observatorii scriu că întreaga țară este cuprinsă de durere căci, deși musonul produce an de an avarii coastelor, o catastrofă de asemenea proporții nu a mai fost înregistrată.

După primele ore culminante ale desfășurării ciclonului au urmat alte clipe sinistre : aria de întindere a dezastrului s-a lărgit de la Khulna (situat în apropierea frontierei cu India) pînă la Chittagong (lîngă frontiera cu Birmania), adică de-a lungul a peste 400 de kilometri.

Deși condițiile de ajutorare a sinistraților sînt dintre cele mai nefavorabile, spre zonele calamitate autoritățile au trimis peste 14 000 de ambarcațiuni cu alimente și medicamente.

EVENIMENTELE DIN SIRIA

În seara zilei de 13 noiembrie 1970, în Siria puterea a fost preluată de generalul Hafez Assad care, pînă atunci, deținuse postul de ministru al apărării și comandant al aviației. Știrile difuzate de mai multe agenții de presă subliniază că evenimentele s-au desfășurat calm, comunicațiile telefonice și rutiere ale Siriei cu țările vecine n-au fost întrerupte. Potrivit informațiilor primite din Damasc, în capitala siriană viața se desfășoară normal, singurul indiciu al evenimentelor recent intervenite fiind prezența patrulelor pe străzi în timp ce armata ocupă sediile radioului, televiziunii și ale ziarelor „Al Baas" și „Al Saura".

La faptul că, de mai mult timp, în viața politică a Siriei intervenise o criză, s-au referit mai multe telegrame ale agențiilor de presă cît și o serie de comentatori ai unor ziare străine inclusiv din țări arabe. Abordînd evenimentele din Orientul Apropiat, revista „Jeune Afrique" evoca, în numărul său din 3 noiembrie a.c., divergențele serioase care există între liderii sirieni. În acest sens au circulat de cîteva săptămîni zvonuri insistente potrivit cărora Nureddin Atassi ar fi demisionat din funcțiile de președinte al țării, prim-ministru și secretar general al Partidului Baas. Apoi, la Damasc, timp de două săptămîni s-a desfășurat al X-lea Congres extraordinar al Partidului Baas. Deși rezoluțiile acestui congres au rămas secrete, presa libaneză a obținut unele informații. Astfel cotidianul „Le Jour" din Beirut explica motivele loviturii de stat condusă de Hafez Assad prin aceea că la recentul Congres o mai veche dispută dintre civili și elita militară a Partidului Baas cît și dintre alți lideri ai partidului ar fi atins un punct culminant. Ziarul „Al Gumhuria" din Cairo scrie că această dispută a fost generată de dezbaterile privind orientarea politicii interne și externe a Siriei.

Unele relatări ale observatorilor diplomatici confirmau că generalul Assad a ordonat arestarea liderilor civili baasiști ca urmare a refuzului lor de a modifica hotărîrile adoptate la recentul Congres al Partidului Baas, hotărîri care, scria presa libaneză, ar fi reafirmat linia de pînă acum a partidului Baas și a Siriei atît în politica internă cît și în ce privește situația internațională, în special problemele din Orientul Mijlociu. În acest sens se știe că Siria face parte din grupul de țări arabe care au respins rezoluția Consiliului de Securitate și a Adunării Generale a O.N.U. ca și planul Rogers și misiunea Jarring. Totodată ea a sprijinit militar forțele palestiniene în conflictul pe care acestea l-au avut în luna septembrie cu armata iordaniană.

Ziarul „Le Jour" scria că hotărîrile Congresului Partidului Baas au fost apreciate drept „inacceptabile" de către liderii militari în fruntea cărora se află Hafez Assad. Referindu-se la recentele evenimente intervenite în Siria, agențiile de presă transmiteau că generalul Assad a angajat contacte cu reprezentanți ai civililor din Partidul Baas pentru a se realiza un compromis. Știri ulterioare anunță însă că aceste contacte au fost suspendate și toți liderii Partidului Baas care au fost arestați în timpul preluării puterii (excepțîndu-l pe Saleh Jeddid, secretar general adjunct al partidului) au fost eliberați.

Luni 16 noiembrie, un comunicat al postului de radio Damasc anunța că în Siria urmează să fie constituit un „Front progresist" iar, ulterior, într-un interval de trei luni, va fi format un nou organism denumit „Consiliul poporului" care va reuni reprezentanți ai Partidului Baas, ai organizațiilor populare și sindicale și ai forțelor progresiste. Acest organism va elabora o nouă constituție a Siriei. Totodată s-a anunțat crearea unui „Comandament regional" provizoriu care va prelua conducerea Partidului Baas pînă la reuniunea unui congres regional. Comunicatul mai preciza că „în viitor Siria va acționa în unitate cu țările arabe progresiste, în special cu R.A.U., va sprijini rezistența palestiniană și va depune eforturi pentru realizarea unității mișcării de rezistență".

O declarație difuzată de același post de radio arăta că noul comandament regional provizoriu privește cu simpatie și optimism crearea recentei uniuni dintre R.A.U., Libia și Sudan și va milita ca Siria să-și găsească „locul ei natural" în această uniune.

Agenția M.E.N. a anunțat că, în funcția de președinte al Siriei a fost numit Ahmed El Khatib, membru al Comandamentului regional provizoriu al Partidului Baas, iar generalul Hafez Assad va forma un nou guvern, a cărui componență nu se cunoaște pînă la ora închiderii ediției noastre.

Pe plan arab, prima reacție oficială față de evenimentele din Siria o constituie vizita întreprinsă marți la Damasc de Moamer El Gedafi, președintele Consiliului Comandamentului revoluției din Libia care, în calitate de reprezentant al R.A.U., Sudan și Libia, a conferit cu noul lider sirian Assad. Cu acest prilej, Gedafi l-a asigurat de „sprijinul celor trei țări față de noile autorități siriene".

Referindu-se la consecințele acestor evenimente, un comentator al agenției France Presse era de părere că „acestea marchează succesul aripii moderate a Partidului Baas din Siria și ar putea avea o serie de repercusiuni asupra evoluției situației din Orientul Mijlociu".

Dumitru CONSTANTIN

PRIMUL AUTOMOBIL SELENAR

„LUNOHOD-1", „ROBOT-GÎNDITOR", TRANSPORTĂ :

- **un laser perfecționat pentru măsurători cosmice și geofizice**
- **un laborator chimic și radiologic pentru analiza solului selenar**
- **o mini-uzină alimentată cu energie solară**

Așezat pe o platformă a stației cosmice „Luna-17", autovehiculul „Lunohod-1" a sosit pe suprafața Selenei în dimineața zilei terestre de 17 noiembrie 1970, la ora 5 și 47 de minute, după ceasornicele noastre bucureștene. A fost o premieră mondială absolută.

Se știa, de cîtva timp, că Luna va avea în anii următori micul ei parc de „automobile", cu ajutorul cărora va începe explorarea planetei-satelit, în lung și în lat, indiferent de variațiile și complicațiile orografice ale solului. Iată, însă, că debutul acestei acțiuni s-a produs mult mai devreme decît se aștepta și în condiții ce suscită un excepțional interes științific și tehnic.

„Lunohod-1", primul dintr-o serie de astro-vehicule cu mari perspective, este un agregat de mare complexitate. Volumul lui, considerat în raport cu stația cosmică purtătoare „Luna-17", nu este prea mare și poate fi comparat cu un automobil terestru de gabarit redus. Are opt „roți", ceea ce-l face să semene la prima vedere cu vehiculele pămîntene „de orice teren", dar este superior acestora prin faptul că toate roțile îi sînt independente și motrice, adică îi permit să înainteze chiar dacă numai una din ele aderă pentru moment la sol. Șasiul și motorul de propulsie au pus, desigur, constructorilor probleme foarte grele, mai cu seamă dacă ne gîndim că, în vidul cosmic, în variațiile extreme de temperatură de pe Lună și la o gravitație de șase ori mai mică decît a noastră, metalele au tendința de a se suda spontan, iar ungerea pieselor în frecare trebuie rezolvată altfel decît pe Pămînt.

Opțiunea constructorilor sovietici pentru astro-vehiculul cu roți s-a făcut numai după examinarea atentă a posibilităților de mișcare mecanică în mediul special de pe Lună. Au fost încercate și înlăturate, rînd pe rînd, vehiculele cu șenile (care s-ar fi împotmolit, eventual, în pulberea ultrafină a Selenei), vehiculele tîrîtoare (a căror tehnologie, mai complicată decît a roților, încă nu este desăvîrșită), vehiculele săritoare sau călcătoare (ale căror „picioare" articulate s-ar fi înfundat probabil prea adînc în solul planetei-satelit). Cele opt roți, care au intrat înaintea oricărui alt sistem de mișcare mecanică în istoria astro-ingineriei, nu sînt nici ele roți de tipul „clasic", obișnuit pe Pămînt, ci sînt formate, în principal, dintr-un buchet rotund de spițe, cu vîrfurile îngroșate prin bandaje de cauciuc special.

Toate aceste precauții tehnice nu ar fi ajutat prea mult pe „Lunohod-1" să se deplaseze pe solul căruia îi este destinat, dacă el n-ar fi un „robot-gînditor", înarmat cu vedere, cu auz și cu auto-control sensibil. Pentru a nu tolera nici un echivoc și nici vreo interferență cu știința-ficțiune, vom preciza că „ochii" sînt patru camere de luat vederi TV, dispuse în față, în spatele și pe laturile vehiculului, cu unghiul de deschidere spre sol și spre orizont, suficient de larg pentru a permite stației de control de pe Pămînt să vadă, în fiecare clipă, încotro se îndreaptă „Lunohod-1" și pe ce fel de sol evoluează.

„Auzul" vehiculului, mai simplu și mai ușor de imaginat, este un post de radio-telecomunicații extrem de fin, apt să aibă convorbiri la patru sute de mii de kilometri depărtare. La această distanță, comunicările de pe Lună și comenzile de pe Pămînt se produc, față de starea de fapt, cu o întîrziere de cîte o secundă și 12 zecimi la dus și la întors.

Toate manevrele efectuate pînă la ora cînd închidem ediția au reușit impecabil. „Lunohod-1" a coborît fără ezitare de pe platforma unde era situat, după ce și-a ales (cu ajutorul observatorilor de la sol) pe cel mai bine plasat dintre cele două planuri înclinate de coborîre. Alegerea consta în determinarea solului mai puțin accidentat, cu ajutorul „ochilor TV" care vedeau mediul înconjurător. Roțile s-au mișcat ușor, fără greș, au aderat bine la sol și au condus vehiculul, în prima fază, la 20 de metri de stația „Luna-17".

Imediat după executarea acestui program de aselenizare și orientare automată, „Lunohod-1" s-a îngrijit de alimentarea motorului. Într-adevăr, pe lîngă bateriile de siguranță cu care este echipat, astro-vehiculul se poate aproviziona cu energie electrică de la „stația eternă" care este Soarele. În cercurile științifice se crede că bateriile de pe „Lunohod-1" vor putea fi reîncărcate din 15 în 15 zile (terestre), adică o dată cu apariția razelor solare, în fiecare nouă zi selenară.

În „lada de bagaje" a primului automobil astral se află o mini-uzină chimică pentru analiza mediului cosmic de la suprafața Lunii, a radiațiilor, a ploilor sau vînturilor de particule. Se află, de asemenea, sisteme de pîrghii (care operează ca „brațele de fier" din laboratoarele atomice și pot culege, apoi analiza cu spectrografe și raze Roentgen, mostrele de pulbere și de pietre de pe Lună).

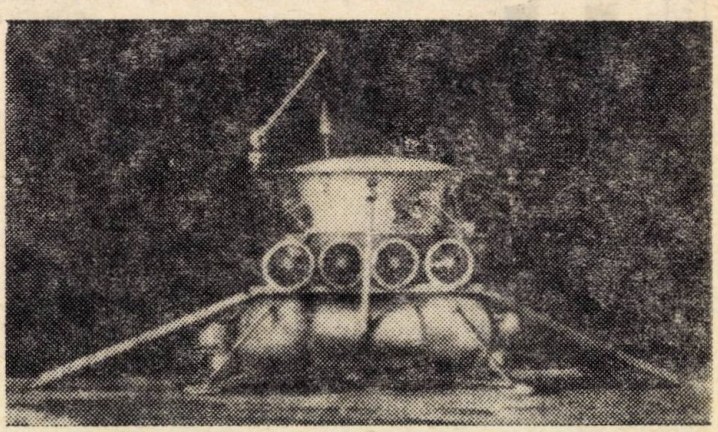

„Lunohod-1", așezat pe platforma stației „Luna-17". Se văd cele două planuri înclinate pentru coborîrea „astro-automobilului"

Un alt interesant instrument științific din echipamentul lui „Lunohod-1" este un reflector perfecționat pentru razele laser. Fabricat de inginerii francezi — în urma unui acord de colaborare științifică sovieto-franceză — acest reflector poate măsura distanța Pămînt-Lună pînă la aproximații atît de mici încît ele devin cu adevărat neglijabile. În același timp, se va asigura un sistem precis de măsurători geodezice care ar putea lămuri ipoteza, încă enigmatică, a deplasării continentelor noastre.

În comentariile ce se fac de savanții americani despre performanța realizată de „Luna-17" și de vehiculul „Lunohod-1", se subliniază atît însemnătatea tehnică a faptului cît și amploarea programului sovietic de construire și lansare a stațiilor cosmice automate. În mai puțin de trei luni, din Uniunea Sovietică au fost lansate 27 de stații, între care cele mai importante au fost „Luna-16" (prima mostră de sol selenar adusă automat pe Pămînt), „Sonda-8" (serii de telefotografii ale Lunii) și, în sfîrșit, „Luna-17".

Pe lîngă rezultatele științifice ale acestor lansări, se insistă asupra faptului că ele costă, după aprecierea specialiștilor, de zeci de ori mai puțin decît lansările navelor cu astronauți. Fără a minimaliza valoarea operațiilor efectuate de echipaje umane, se poate spune că stațiile automate constituie o etapă nouă și extrem de însemnată a explorării spațiului cosmic și astrilor apropiați.

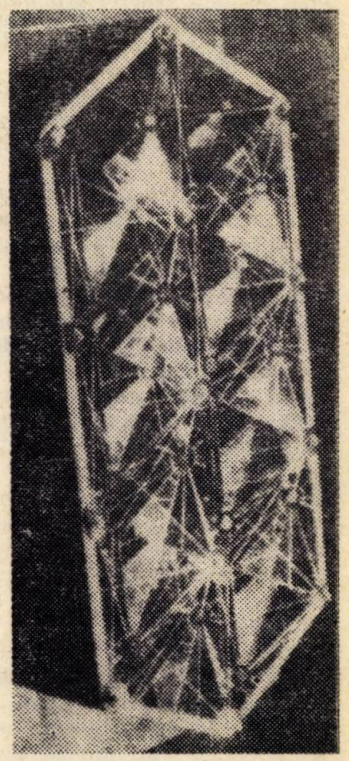

Reflectorul de raze laser din echipamentul vehiculului selenar

„Lunohod-1", cap de serie, va număra, desigur, printre urmașii săi, roboți din ce în ce mai bine-gînditori, probabil și un „Planetohod-1" care va circula, în anii următori, pe suprafața lui Marte.

Mircea GRIGORESCU

DILEME ŞI CONFRUNTĂRI ECONOMICE OCCIDENTALE

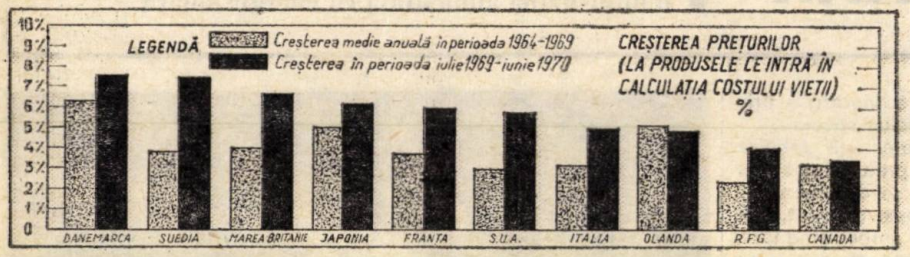

„Virtual, fiecare ţară industrială occidentală este astăzi confruntată cu o inflaţie mai puternică, mai severă ca niciodată în ultimii ani". Şi pentru a-şi fundamenta afirmaţia, economistul englez John Trafford face, în cotidianul britanic de specialitate „The Financial Times", o comparaţie edificatoare între evoluţia fenomenului inflaţionist în perioada iulie 1969 — iunie 1970 şi cea din anii 1964-1969 (vezi graficul alăturat). Dinamica tendinţelor inflaţioniste este atît de marcată în ultimul timp şi, în consecinţă, incidenţa acesteia pe plan general economic, politic şi social este atît de însemnată, încît în prezent nu există practic lucrare, studiu sau articol din presa occidentală care, luînd în discuţie chiar şi probleme particulare, să nu evoce influenţa, mai mult sau mai puţin importantă, a inflaţiei.

Aceasta „erodează" progresiv puterea de cumpărare a diferitelor monede, traducînd o scumpire a costului vieţii, cu toate consecinţele sociale ce decurg de aici. Inflaţia reduce din semnificaţia reală a creşterii economice, iar ritmurile inflaţioniste diferite în diverse ţări — producînd deprecierea, la rîndu-i diferită, a puterii de cumpărare a monedelor — fac ca raporturile reale dintre acestea să nu mai corespundă cursurilor valutare oficiale şi impun, după un timp, devalorizări sau revalorizări, care afectează sensibil mecanismele monetare occidentale. În sfîrşit — avînd în vedere puternica influenţă exercitată de S.U.A., prin ponderea lor în producţia şi comerţul capitalist, asupra întregii conjuncturi economice a lumii occidentale, cît şi poziţiile de monedă-cheie ale dolarului american — dinamica mai alertă, în ultima perioadă, a fenomenului inflaţionist din această ţară, determină, în condiţiile menţinerii şi chiar accentuării deficitului balanţei de plăţi americane, „exportul" în străinătate al unor dolari depreciaţi, ceea ce înseamnă, în fapt, diseminarea virusului inflaţiei pe pieţele altor ţări occidentale.

Rezultatele pe primele trei trimestre ale anului în curs lasă să se întrevadă că deficitul balanţei de plăţi americane se va situa, la sfîrşitul acestui an, la un nivel record : între 7 şi 10 miliarde dolari. Nu este de mirare, că, în acest context, prognozele privind o nouă confruntare majoră între aur şi dolar se confirmă. După o perioadă de calm relativ pe frontul acestui conflict — marcată de menţinerea, de la sfîrşitul anului trecut pînă în septembrie 1970, a preţului aurului pe piaţa liberă la nivelul celui oficial (35 dolari uncia) — cursul aurului s-a apropiat din nou, în noiembrie, de limita considerată „de alarmă" (40 dolari uncia). Într-un articol publicat în revista „Euromoney", economistul american Paul Jeanty este chiar de părere că preţul aurului va depăşi această limită încă la începutul anului 1971 şi va atinge în 1975 nivelul de 70 dolari uncia, iar în 1980 pe cel de 100 dolari uncia.

În condiţiile deteriorării balanţei de plăţi americane, s-au înmulţit presiunile altor ţări asupra autorităţilor S.U.A., spre a le determina să adopte măsuri energice vizînd jugularea inflaţiei interne şi eliminarea deficitului balanţei de plăţi. Ministrul francez de finanţe, Giscard d'Estaing, s-a situat pe o poziţie fermă în această privinţă, într-un articol publicat recent în revista „L'Economie". Apreciind că deficitul balanţei de plăţi americane inoculează pieţei occidentale „instabilitate", el cere imediata eliminare a acestei situaţii, iar pe plan mai larg — ridicîndu-se împotriva conservării poziţiilor dominante ale dolarului — se pronunţă manifest în favoarea schimbării actualului sistem valutar bipolar, (în cadrul căruia „există o tensiune permanentă între aur şi dolar, care într-o zi sau alta va trebui rezolvată") şi pentru înlocuirea acestuia cu un sistem stabil bazat pe aur.

Inflaţia de pe piaţa americană produce îngrijorare nu numai în străinătate, ci, în primul rînd, în S.U.A., avînd în vedere importantele ei consecinţe interne pe plan economic, politic şi social. Unii economişti americani fac răspunzători de continuarea inflaţiei înşăşi Administraţia şi pe experţii consilieri prezidenţiali, care — se afirmă — nu au angajat măsurile necesare pentru combaterea energică a tendinţelor inflaţioniste. „Există o doctrină — spune de pildă cunoscutul economist J. K. Galbraith — a cărei inspiraţie ar putea fi politică şi care, în orice caz, aduce mari servicii în special pe acest plan : noua teorie a «efectului de inerţie». Potrivit acesteia, o dată declanşată, inflaţia are tendinţa de a progresa prin simplul joc al forţei de inerţie. De aici ideea că economiştii nu poartă responsabilitatea continuării, şi chiar a agravării, inflaţiei aflate în elanul acumulat în timpul perioadei mandatului vechiului preşedinte. Tot din această doctrină derivă şi ideea că ei ar fi în măsură să decidă reducerea restricţiilor de ordin monetar şi să anunţe o relansare a cererii şi utilizării forţei de muncă, explicînd că, după ce a pierdut din elanul său, inflaţia va continua să se încetinească. Nenorocirea este că doctrina «efectului de inerţie» este lipsită de orice justificare ştiinţifică. Nici unul dintre economiştii preşedintelui Nixon nu profesa această doctrină în momentul în care preşedintele şi-a preluat funcţia. Altfel, ar fi trebuit să i se explice atunci că, un an şi jumătate mai tîrziu, din cauza «efectului de inerţie», inflaţia va face ravagii mai puternice ca niciodată".

„STAGFLATION" ŞI CREŞTEREA ECONOMICĂ

Realitatea este, însă, că economiştii şi cercurile guvernamentale occidentale se află în faţa unei dileme, cu accente şi implicaţii acute. În faţa accentuării fenomenului inflaţionist, în toate ţările occidentale, autorităţile au pornit, într-un fel sau altul, pe o cale sau alta, cruciada antiinflaţionistă. S-au luat măsuri pentru reducerea cererii interne, a masei monetare, s-a angajat o politică de „bani scumpi" — ridicarea deliberată a nivelului dobînzilor în acordarea creditelor — pentru descurajarea investitorilor şi, în consecinţă, pentru micşorarea cererii globale în economie. Taxa scontului a fost majorată, creditul bancar îngrădit, dobînzile pe pieţele occidentale cunoscînd o escaladă fără precedent. În primii ani ai deceniului al şaptelea, taxa scontului în principalele 14 ţări capitaliste dezvoltate se situa în jurul a 4,25 la sută. La sfîrşitul lui 1968, nivelul ei trecuse deja de 5 la sută, pentru ca, în primele luni ale acestui an, să se atingă recordul din întreaga perioadă postbelică — 6,5 la sută.

Efectele acestor măsuri nu au fost, însă, cele urmărite şi scontate. Infla-